BS
190
BRABANT STRIP MAGAZINE

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

HET BESLOTEN LAND

STRIPS-COMICS-COOL MEDIA

Parijsstraat 16 Leuven
016-225840
info@hbl.be
www.hbl.be

Stripwinkel TISTJEN DOP
www.tistjendop.be

Patersstraat 96 - 2300 Turnhout
0475.379968 - info@tistjendop.be

Ruime keuze in Engelstalige strips:
graphic novels, klassiekers, manga, humor
en underground.

De Striepclub

www.striepclub.be
Regelmatige updates met een stripveiling, promoties, acties, activiteiten, speciale uitgaven, posters en prentkaarten, enkel te verkrijgen in of via De Striepclub.

Schrijf je in op onze wekelijkse nieuwsbrief via info@striepclub.be

De Striep Brugge, Katelijnestraat 42, 8000 Brugge
De Striep Oostende, Paulusstraat 36, 8400 Oostende
De Striep Kortrijk, Budastraat 7, 8500 Kortrijk

STRIPWINKEL WONDERLAND

wonderland productions

Paardsdemerstraat 19
3500 HASSELT
✆ 011/22 82 00

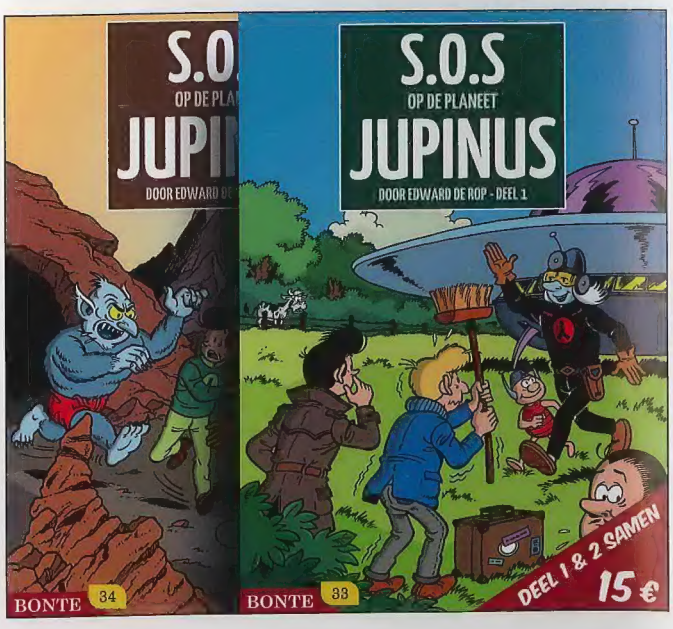

BS
BRABANT STRIP MAGAZINE

nr 190 (2) van 01/07/2012

Gratis voor leden van Brabant Strip vzw, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van de Reclamestripclub.
Wordt niet los verkocht.

Bestuur
Joeri Delamane, Etienne Hauwaerts, Yves Kerremans, Jean Smits

Werkgroep
Joppe Broeckhoven, Marnix Cachet, Marc de Lint, Kurt Morissens, Philippe Mouvet, Hendrik Neyts, Jozef Peeters, Roger Philippot, Yves Pieters, Bertrand Van Herp, Johan Van Ransbeeck, Patrick Vranken

Redactie en medewerkers
Jim Bella, Gert Bussens, DannY De LaeT, Léon den Hartog, Jeroen Denters, Willem Gay, Willy Geets, Wallie Hakkens, Jean-Pierre Legein, Chris Mouton, Antoine Ryckman, David Steenhuyse, Marc Van Lint, Ine en Martin van Meenen, Tom Vermeeren

Eindredactie
Kurt Morissens

Layout
Jeroen Denters

Cover: Storm
(Romano Molenaar/Jorg De Vos)

Auteursrechten
Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen of foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.
Alle Kuifjeafbeeldingen: copyright Hergé/Moulinsart 2012

Lidgeld
Lidgeld 2012 B & NL: 25 euro
Rest van de wereld: op aanvraag
(B): 001-2980926-95
BIC GEBABEBB
IBAN BE76 0012 9809 2695
(NL): Giro 7616528
(altijd deze naam gebruiken: Brabant Strip vzw)

Verantwoordelijke uitgever
Brabant Strip vzw, Dewandelaerstraat 8, 1930 Nossegem

NIEUW E-MAILADRES
brabant.strip@gmail.com

www.brabantstrip.be

Oplage: 1.600 exemplaren

Kwakkel

Een kwakkelzomer. Dat is wat ons wordt beloofd. Iedereen heeft het recht om eens goed te kwakkelen. Ook de zomer. Alleen spijtig dat ie er een jaarlijkse gewoonte van maakt. Maar het geeft ons meteen een uitstekende reden om die achterstallige striphoop een degelijke leesbeurt te geven. Tot grote vreugde van uw medebewoners. Allemaal zonnetjes in huis. Het kan een zomer meteen geslaagd maken. Kwakkelen doen we hier op de redactie ook. Ook dat mag maar alleen als een leesbaar magazine het resultaat is. Stralen doen we dan ook als dat (volgens weermannormen?) toch het geval is. Grote stripauteurs werden bestookt met vragen, anderen gingen stilletjes heen maar worden geëerd met korte en lange terugblikken. Oude snoepdozen werden onder het stof gehaald. Stof dat gerecycleerd wordt tot interessante artikels. Nieuwe strips, nieuws over strips en hun makers, reclamestrips, koffiekletsen en inkijken. De gebruikelijke enthousiaste warboel die telkens het mooiste magazine oplevert, dat u zomaar kan lezen. Een kwakkelzomer mag het worden, een fijn nieuw BSM-nummer is dit al. Zekerheden zijn er. Al worden ze soms even in de kast gezet. Het vakantiealbum, de zomerse zekerheid, wordt verstuurd met het derde magazine. Wanneer de zomer écht begint.
Gekwakkelde groeten,

Kurt Morissens
Hoofdredacteur

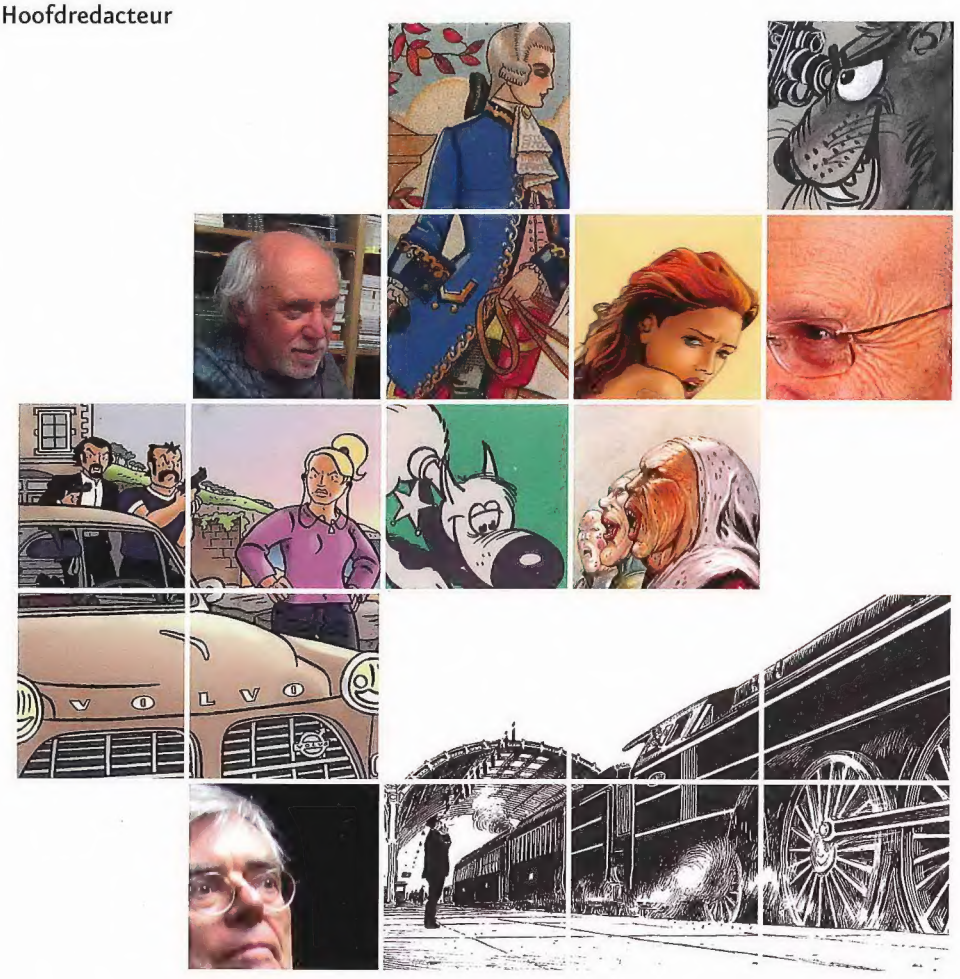

Inhoud

4 Schijnwerper
6 Geschetst
8 Storm
17 Koffieklets
22 André Leborgne
27 Acte de Présence
38 André Houot
49 Uitgelezen
52 IJsbrand Oost
58 Twittedoek
60 François Schuiten
64 Scheepsjournaal
66 Snoepdoos Jacobs
68 Expo
70 Sleen's curiosahoekje
74 Lustige Kapoentjes
76 BS Nieuws
79 BS Agenda

Een donkere dag in de stripwereld. Op zaterdag 10 maart 2012 verliest Jean Giraud, wereldbekend onder zijn pseudoniem Moebius, de strijd tegen een lang aanslepende ziekte. De negende kunst verliest een van zijn groten, een van de laatste der groten van een gouden generatie die het aangezicht van het beeldverhaal totaal veranderde en nog decennia lang ontelbare kunstenaars zal inspireren.

Als tekenaar en scenarist laat de geestelijke vader van een monumentaal oeuvre achter dat vooral gekenmerkt wordt door de artistieke dualiteit. De op 8 mei 1938 geboren Franse stripauteur tekende met *Luitenant Blueberry*, waarin hij de anti-held bij uitstek Mike 'Blueberry' Donovan liet opdraven, een westernreeks die de grenzen van de streng opgestelde wetten der beeldverhaal durfde te overschrijden. En dat hij dat met verve deed, getuigt het succes van de realistische reeks, die nog steeds te genieten is en geen spatje aan geloofwaardigheid verliest voor een strip uit de vorige eeuw. Toch een probleem waarmee menig andere reeksen worstelen. Blueberry kwam tot leven onder het pseudoniem Gir. Niet alleen in de eerder traditionele strip bleek Giraud vernieuwend te zijn. Bewonderd werd hij wereldwijd voor zijn verregaande experimenten die hij vertoonde onder zijn andere pseudoniem Moebius.

Onder dat pseudoniem creëerde de Franse stripgrootmeester reeksen als *De Incal*, *Majoor Fataal* en *Arzach*, psychedelische sciencefictionstrips waarin Giraud volop voor het experiment ging. Door het grote (verkoop)succes van Blueberry kon hij zich die experimenten ook permitteren. Zijn experimenteerdrang leverde hem uiteindelijk ook een grote schare fans en de aandacht van de filmindustrie op. Zo werkte Giraud mee aan films als *Tron*, *The Abyss*, *Alien* en *The Fifth Element*. Jean Giraud werd uiteindelijk 73 jaar.

(Foto Jim Bella)

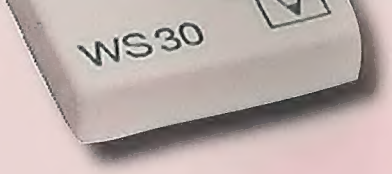

BS GESCHETST

BRUNO DE ROOVER HEET U WELKOM IN CAFÉ COWALA

Wie op 15 mei jongstleden niet bij zijn krantenboer langs geweest is, zal het debuutalbum van Café Cowala van de Vlaamse stripauteur Bruno De Roover aan zijn neus voorbij hebben laten gaan. Het allereerste album van de gagreeks werd die week exclusief, voor een heel kleine meerprijs, aangeboden bij de aankoop van het weekblad *P-Magazine*. Omdat wij zo blij waren met deze actie laten wij graag de stripauteur zelve aan het woord, die zich nog niet bewust is van het feit dat deze actie hem in één klap een bestsellerauteur maakt.

Eindelijk een album van *Café Cowala*. Waarom heeft het zolang geduurd?
De 'goesting' om een album uit te brengen was er al een hele tijd, zowel bij *P-magazine* als bij mezelf. De eerste plannen werden trouwens al in 2008 gesmeed. Dat is in onze jaartelling: twee hoofdredacteuren geleden. (*lacht*) Maar de zoektocht naar een uitgever bleek een heel moeizaam proces van onbeantwoorde mails en telefoons die niet opgenomen werden. Nogal frustrerend als je moet wachten op een antwoord, dat er nooit komt...

Maar het kwam er dus uiteindelijk wel van...
Begin 2011 kwam dan toch Ballon Media opeens op de proppen. Op zich was de deal snel rond, maar door een paar personeelswissels op de marketingafdeling van Think Media (uitgeverij van *P-Magazine*) heeft het nog een jaartje extra geduurd. En dus zijn we intussen allemaal een stuk grijzer geworden, maar niet minder tevreden met het album!

Zou je voor de weinige niet *P-Magazine*-lezers op deze wereld even de wereld van *Café Cowala* kunnen uitleggen?
Dat is een vrij kleine wereld in en rond het café. Cowala ondergaat op een kalme en laconieke manier de voorvallen die in zijn café gebeuren. Er is Meneer Vandenondt die een goeie vader tracht te zijn voor zijn zoontje Kleine Vandenondt, wat vaak mislukt. De met overgewicht kampende nerd Ducq tracht het meisje van zijn dromen te veroveren, wat altijd mislukt. Een bioloog brengt regelmatig een dier mee naar het café, waar iets mee mislukt. Enfin, het sleutelwoord is dus mislukking. Maar het is dan ook moeilijk grappen verzinnen over een wereld waarin alles perfect verloopt. Verder komt ook Jezus wel eens voorbij. En af en toe een dwerg.

Het album was exclusief te verkrijgen bij *P-Magazine*. Wie dus deze heeft gemist, kan een album van *Café Cowala* op zijn buik schrijven? Of komt er nog een reguliere versie op de markt?
Aangezien *Café Cowala* haast uitsluitend bekend is bij lezers van *P-Magazine*, leek het me nogal evident om mijn wagentje aan het hunne te koppelen. Ik had geen zin om een album op de reguliere markt te brengen dat dan voor geen meter verkoopt. Een onbekende strip als de mijne zou in de winkel waarschijnlijk kansloos verzuipen tussen alle *Kiekeboes* en *Jommekes*. Voorlopig kun je dus alleen een Café Cowala album bemachtigen, als je er een blad bij kocht vol bikinimeisjes. Een win-win voor geest en lichaam! Het is wel mogelijk dat een eventuele overschot aan albums later toch nog in de winkel belandt. Maar dat is vrij onzeker en we hopen natuurlijk in de eerste plaats op een goede verkoop bij *P-Magazine*.

Naast je *Café Cowala*-werk werk je ook voor Studio Vandersteen. Wat doe je daar eigenlijk?
In 2003 werd ik door Studio Vandersteen gecontacteerd om mee te tekenen aan een paar *Suske en Wiske*-kortverhalen, toen nog onder leiding van Marc Verhaegen. Dat ben ik nog een tijdje blijven doen onder het nieuwe tekenteam, met Luc Morjaeu. Maar ik heb nooit echt mijn draai gevonden in de Vandersteen tekenstijl. Ironisch genoeg betrap ik me er nu wel op dat de schoenen in *Café Cowala* heel erg lijken op die uit *Suske en Wiske*.

Een jaartje later werd ik opnieuw gecontacteerd, dit keer om met Peter Van Gucht mee te schrijven aan de scenario's. Daar heb ik sinds 2006 vrij intensief aan meegewerkt, maar dat zal in de nabije toekomst op een lager pitje komen te staan.

Om inspiratie te zoeken om wekelijks een gag te verzinnen, ben je ongetwijfeld elke dag ook terug te vinden in allerhande cafés?
Er is inderdaad een café in Antwerpen, waar ik regelmatig terug te vinden ben met mijn rood schetsboekje en een koffie. Niet dat ik per se ideeën krijg door mensen te observeren, want ik zit er zonder op te kijken te tekenen en te schrijven. Ook op de trein is het meestal goed werken, met muziek op de koptelefoon. En soms, héél soms, word ik 's morgens wakker met een kant en klare grap. Mijn 'Yesterday grappen' noem ik die, naar analogie met de Paul McCartney anekdote. Maar meestal is het zweten, wroeten, schrappen, weglopen, terugkomen, nagelbijten, mensen slaan, vloeken, huilen, spuwen, en neuspeuteren tot ik een grap heb gevonden. Maar wel leuk hoor! (*lacht*)

Waarom heb je van je personages allemaal dieren gemaakt?
In 2006 was ik al een tijdje fan van *Lapinot*, de reeks van Lewis Trondheim (*in het Nederlands uitgegeven als Kobijn bij uitgeverij Silvester, nvdr.*), waar ook alle personages dieren zijn. Ik hield vooral van zijn spontane manier van tekenen en van zijn kleurgebruik. Datzelfde jaar wilde ik een eigen strip (met mensen) op poten zetten, maar ik reed mezelf vast. En op een onbewaakt moment begon ik wat te droedelen en voor ik het wist had ik een blad vol *Cowala*-personages. Ongetwijfeld met *Lapinot* in het achterhoofd. In die tijd werkte ik ook nog voltijds voor Studio 100, waar ik *Plop* tekende. Ik wilde in mijn eigen strip vooral geen menselijke personages, omdat ik nogal vast zat aan de *Plop*-tekenstijl. En dus heb ik visueel de boel helemaal omgegooid, mijn allereerste *Cowala*-pagina's (die trouwens niet in het album verschijnen) zijn haast onherkenbaar.

Wie zou je zeker een album van *Café Cowala* aanraden?
Matt Groening (bekend van The Simpsons) of David Walliams (Brits acteur bekend van o.a. *Little Britain*) zou ik wel eens een album willen laten lezen. Ze mogen me altijd contacteren. En Charlotte Gainsbourg mag me ook eens bellen, maar dan om een compleet andere reden. (*lacht*)

Hoelang blijft *Café Cowala* doorgaan?
P-Magazine staat met (pdw), de nieuwe hoofdredacteur van het magazine, op een keerpunt, maar ik heb er het volste vertrouwen in dat het goed komt. Zowel met het blad als met Cowala. Desondanks speel ik elke week wel eens met de gedachte *Café Cowala* te stoppen. Dat gebeurt vooral als ik niet meteen een goede grap vind, of niet tevreden ben met de tekeningen. Màar... intussen ben ik toch al een dikke zes jaar bezig met *Café Cowala*. En wie weet hou ik er pas over 30 jaar mee op, en laat ik mijn strip over aan een tekenstudio vol Roemenen, die ik uiteraard zwaar onderbetaald laat zwoegen!

Blij deze realistische plannen te mogen aanhoren. Succes nog!

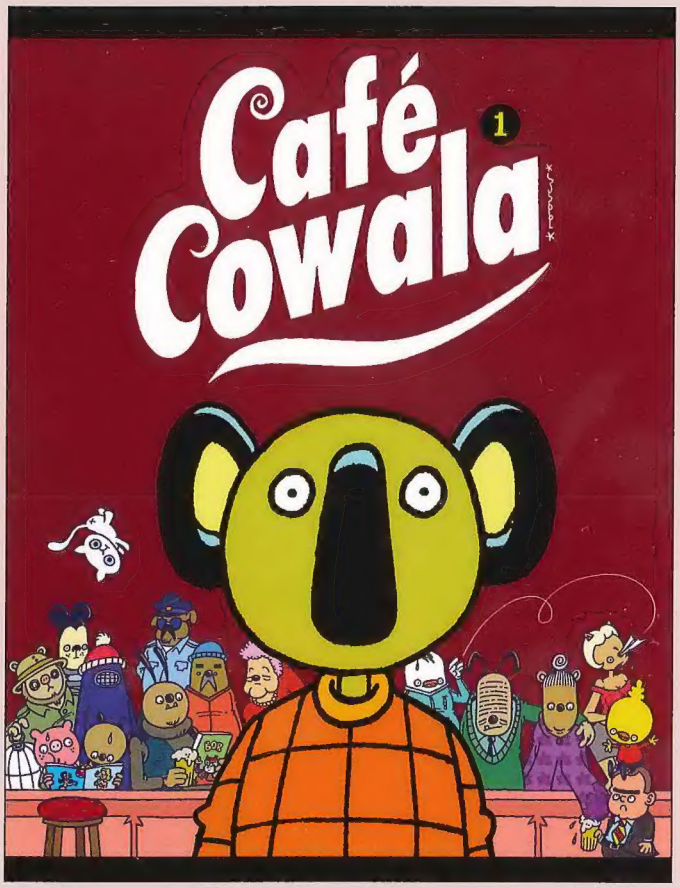

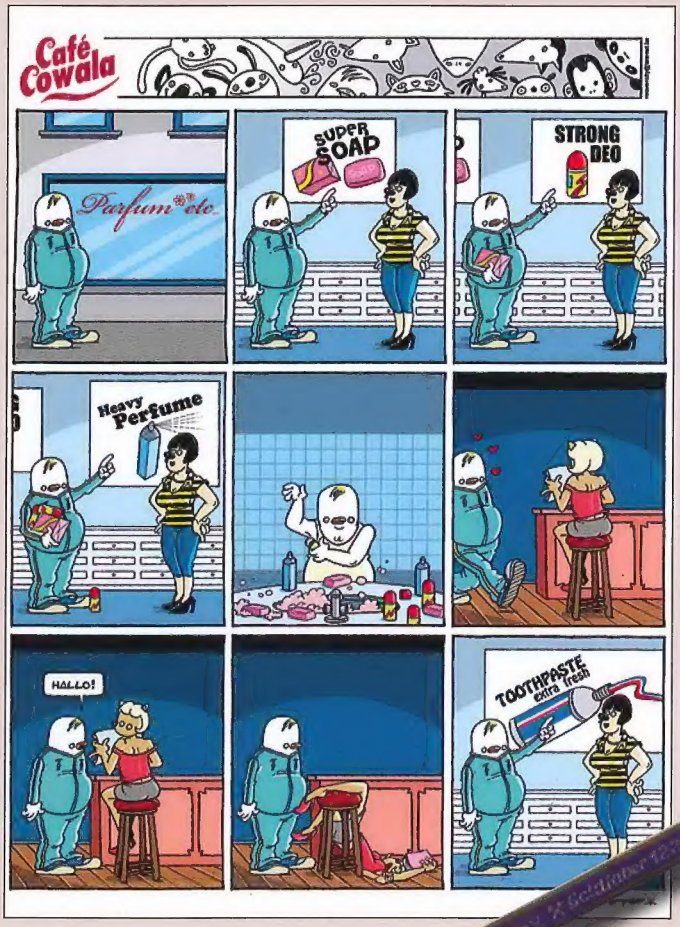

Het storm dubbelinterview

INTERVIEW ROMANO MOLENAAR & JORG DE VOS

achtigste van het jaar

Dit jaar verschijnt met *De Wisselwachters* al het vijfde album van Romano Molenaar (1971) en Jorg de Vos (1976) in de reeks *Storm*. Het Nederlandse auteursduo nam de succesreeks over van de populaire Britse stripauteur Don Lawrence, die in 2003 overleed. Een gesprek op een zonnige herfstdag met beide heren over hun samenwerking, hun talrijke nevenprojecten en de loodzware erfenis, die Lawrence hun naliet.

DOOR **TOM VERMEEREN** EN **GERT BUSSENS**

"Ik was vereerd toen ze me vroegen om *Storm* verder te zetten", vertelt Romano Molenaar. "Ik heb geen seconde getwijfeld. Het leek me het ideale moment. Op dat moment kwam een job als deze mij heel goed uit. Eén pagina per week afwerken leek me een goed werktempo. Ik had op dat moment meer dan mijn handen vol als jonge papa met een tweeling. *(lacht)* Scenarist Martin Lodewijk wilde zelfs dat ik naast het tekenwerk ook voor de inkleuring zou zorgen. Dat heb ik geprobeerd. Maar al snel bleek dat mijn manier van inkleuren veel te traag was. Ik had twee weken nodig om één pagina in te kleuren. Aan dit tempo zou ik de deadlines nooit halen. Daarenboven werk ik bij inkleuringen van donkere tinten naar lichte. Precies het omgekeerde van de werkwijze van Don Lawrence. De uitgever moest dus op zoek naar een andere inkleurder.

En zo kwamen ze bij jou terecht, Jorg?
DE VOS: Dat klopt. Toen Uitgeverij Don Lawrence Collection in 2005 de rechten overnam van Big Balloon, had ik bij wijze van sollicitatie een schilderij van Storm opgestuurd naar de uitgever. Dat is niet onopgemerkt voorbij gegaan en zo werd ik gevraagd om met Romano een auteursduo te vormen.

Kenden jullie elkaar al voor de samenwerking begon?
MOLENAAR: We hadden elkaar een keer eerder toevallig ontmoet op een stripfestival in Alphen aan den Rijn. Dat was vier jaar voor we samen aan ons *Storm*-avontuur begonnen zijn.
DE VOS: Inderdaad, het is gaandeweg dat we ons deze allereerste ontmoeting herinnerden. We zagen elkaar voor het eerst in het restaurant van het Archeon tijdens de laatste beurs daar. Het echte contact kwam er pas nadat Rob van Bavel mij vroeg het schilderwerk voor *Storm* te doen.

Hoe vaak zien jullie elkaar tijdens het werken aan een nieuw album?
MOLENAAR: We zien elkaar eigenlijk alleen op stripbeurzen, hé? Eens het scenario er is, gaan we elk onze eigen weg. We vertrouwen elkaar voor 100 %. Via telefoon, mail of Face-

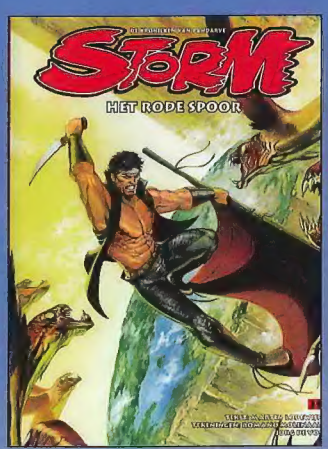

book is het tegenwoordig wel heel makkelijk om tussendoor contact te houden.

DE VOS: Voordat ik een degelijke scanner en printer in huis had, reed ik nog wel eens naar Pijnacker om de potloodpagina's bij Romano op te halen.

"We zien elkaar eigenlijk alleen op stripbeurzen."

Hebben jullie een vast werkschema?

MOLENAAR: Absoluut, dat moet ook. Ik zou anders niet weten hoe ik al mijn verschillende projecten moet regelen. Mijn dagtaak bestaat nog altijd uit mijn werk in de gamestudio Khaeon Games in Den Haag. Ik werk daar al sinds 2005 als *concept artist*. Dat houdt in dat ik vanaf het begin van een project meeloop met het hele team. Ik help om de *main characters* en bijfiguren te ontwikkelen alsook de achtergronden, de sfeer en de setting van het spel. Zo probeer ik de hele crew met de neus in dezelfde richting te krijgen. We vormen een vrij compacte studio waardoor we vooral kleine projecten ontwikkelen, gericht op de mobiele markt van de *social games* voor bijvoorbeeld Facebook. Nadat ik de kinderen in bed heb gestopt, probeer ik 's avonds rond acht uur achter mijn tekentafel plaats te nemen om aan *Darkness II* of aan *Storm* te werken. Daaraan werk ik meestal tot middernacht. Daarnaast ben ik ook nog bezig met het oprichten van mijn eigen gamestudio. Ik wil me vooral toeleggen op het ontwikkelen van games voor iPad en ben ook bezig met het ontwikkelen van een 3D-animatiereeks van 24 afleveringen. Als dit allemaal vlot verloopt, zou het best kunnen dat ik moet snoeien in het aantal uren dat ik voor Khaeon Games werk.

DE VOS: Tegenwoordig zit er een heel aardig ritme in mijn werkschema, maar in de eerste jaartjes was het complete chaos en zat ik net zo makkelijk 's nachts te werken.

Hoeveel tijd heb je nodig om één strippagina te tekenen, Romano?

MOLENAAR: Ik heb gemiddeld zeven uur nodig om één pagina van *Storm* af te werken. Alles hangt natuurlijk af van wat precies op die pagina moet getekend worden. Als het vooral close-ups van de hoofdpersonages zijn, gaat het sneller dan wanneer er een grote overzichtstekening moet gemaakt worden. Ik spreid dit werk over twee avonden.

En hoe zit dat bij jou, Jorg?

DE VOS: Romano zet de figuren en belangrijkste decors op papier. Ik mag me vooral laten gaan op de achtergronden. Romano tekent immers alleen de outline van horizon, gebouwen of gebergtes. Ik mag in volledige vrijheid al dat moois inkleuren. Ik werk altijd met gouache. Eerst inkt ik

Cover Schaduwwerk door Jorg de Vos

Fragment uit Storm 23

met zwarte gouache de belangrijkste en fijnste elementen. Daarna schilder ik van achtergrond naar voorgrond toe. Al ben ik niet altijd gedisciplineerd genoeg om me hier strikt aan te houden. *(lachje)*

Hoe moeilijk was het om een langlopende reeks met heel veel fans en hoge verwachtingen over te nemen?
MOLENAAR: We waren echt vereerd dat wij in de voetsporen van een groot kunstenaar als Don Lawrence mochten treden. Toch hebben we vanaf het begin gezegd dat we hem niet wilden kopiëren. We zagen het niet zitten om onszelf in een keurslijf te stoppen. Dat zou alleen maar geforceerde resultaten hebben opgeleverd. Waar we wel over hebben gewaakt is om de sfeer van Lawrences verhalen te behouden. We hebben nauwgezet bestudeerd hoe hij omgaat met overzichtstekeningen, hoe hij zijn decors in beeld brengt, hoe hij zijn wolkpartijen vorm geeft, hoe hij de kostuums uitwerkt, enzoverder. Kwestie van toch in diezelfde sfeer verder te werken en de talrijke lezers niet te veel voor de borst te stoten. Ik vond het bij het begin sowieso moeilijk om me aan te passen aan de Europese manier van tekenen. Bij het tekenen van comics gebruikte ik vaak poses om het verhaal de noodzakelijke drive te geven. Het moet er allemaal snel en flashy uit zien. Voor Storm moest ik terug naar het echte, artisanale tekenwerk. Ik moest meer aandacht geven aan de emoties van de personages en meer met nuances werken. Dat vergt meer tijd. Er wordt veel meer geschetst en gegomd bij mijn strippagina's van *Storm* dan bij mijn comicprojecten. *(lachje)*
DE VOS: In het begin zorgde dat ook bij mij voor wat angstzweet. Gelukkig waren de allereerste reacties erg positief. De grootste uitdaging lag en ligt in het nastreven van Dons niveau. Ik blijf daar nog altijd bijzonder waakzaam over. Herkenbaarheid voor de lezer, het overbrengen van een soortgelijk gevoel, daar had ieder van ons zo zijn eigen gedachten over. We hebben ons behoudend opgesteld terwijl de drang om te 'vernieuwen' natuurlijk ook op de loer lag. Nu met het vijfde boek werken we nog steeds met dezelfde 'feel' hoewel onze eigen stijl zich behoorlijk begint op te dringen.

In 2006 verscheen een Stripgeschenkboek, samengesteld door Rob van Bavel en daarin staat vermeld dat album 23 *De Ring van Vuur* zou worden. Wat is er met dat album gebeurd?
MOLENAAR: Dat album is er inderdaad nooit gekomen. De vijf eerste pagina's leken volgens onze uitgever Rob van Bavel te veel op *Het volk van de woestijn*, het derde album van de hoofdreeks *Storm*. Het werd dus naar de prullenmand verwezen.

Waren jullie in je jeugd al fan van het werk van Don Lawrence?
MOLENAAR: Absoluut. Toen ik naar beurzen ging, wist ik al dat ik zelf in de wereld van de *comics* zou gaan werken. Reeksen als *Storm* leken mij onhaalbaar. *Storm* stond voor mij op een onbereikbaar hoog niveau. Het tekentalent van Don Lawrence torende tien verdiepingen boven de meeste comictekenaars uit.
DE VOS: Ook ik, was al jaren fan van Don Lawrence. De pagina uit *De groene hel* waar Storm en Roodhaar in de striemende

Tekening achterflap in potlood en in kleur

regen aan een liaan hangen en een aap een pijl in zijn borst krijgt, staat op mijn netvlies gebrand. Onvergetelijk!

Hebben jullie hem ooit persoonlijk ontmoet?
MOLENAAR: Ik kwam met Don Lawrence in contact via Meerten Welleman. Meerten kende Don Lawrence heel goed als redacteur van *Eppo* en de Don Lawrence Collection. Hij was zelf heel nauw betrokken bij de zoektocht naar een nieuwe tekenaar voor *Storm*. Meerten was vertrouwd met mijn werk en heeft me dan ook getipt als mogelijke opvolger voor Don Lawrence. Tijdens de Stripdagen van 2003 in Archeon heb ik Don Lawrence zelf voor het eerst vluchtig gesproken. Twee maand later zou hij overlijden. Hij gaf me zowaar een compliment over mijn werk. Iemand zou zelfs achteraf gehoord hebben dat hij die dag nog gekscherend zei 'Die man wordt ooit mijn opvolger!'. Profetische woorden. Al zou ik dat op dat ogenblik nooit hebben durven geloven. In 2005 heb ik Rob van Bavel van de Don Lawrence Collection voor het eerst ontmoet. Rob had de rechten van *Storm* overgenomen van Big Balloon. Hij wilde graag verdergaan met de reeks. Ik mocht op tekst van Rob en Martin (Lodewijk, nvdr.) enkele proefpagina's tekenen. Na de dood van Don Lawrence hebben we wel contact gehouden met zijn echtgenote. We vonden het niet meer dan logisch dat zij ook haar zegje kon doen over de overname van de reeks. Ik herinner me nog dat ze maar één opmerking maakte. Ze vond onze versie van *Storm* te gespierd. Dat hebben we dan maar aangepast. *(lachje)*
DE VOS: Ik heb hem ook slechts die ene keer in Archeon ontmoet. Vijf minuten na de korte ontmoeting met Romano werd ik bevend meegenomen en tegenover Don Lawrence neergezet. Ik had een paar geschilderde pagina's bij me en die liet ik zien. Helaas was de zaal minimaal verlicht en was het heel luidruchtig. Daar zat ik dan oog in oog met mijn grote idool, die toen al doof en halfblind was. Jammer genoeg kon hij me amper verstaan en de pagina's niet goed bekijken. Hij was erg vriendelijk. Ik vertelde hem dat ik wat proeftekeningen van Nomad had gemaakt en hij vroeg of ik kopietjes naar hem wilde opsturen.

Hoe zou je de persoonlijke toets die jullie ondertussen aan de reeks gaven omschrijven?
DE VOS: Ik hou mij met het schilderen zo braaf mogelijk aan de stijl van Don Lawrence, zonder te imiteren. De persoonlijke toets komt voornamelijk van Romano.
MOLENAAR: Ik vind dat onze tekeningen iets dynamischer zijn. Er zit meer energie en actie in onze figuren. Bij Don Lawrence leken de personages soms nogal statisch. Ze hadden vaak iets van standbeelden. Maar dan wel bijzonder knap getekende standbeelden, begrijp me niet verkeerd! *(brede lach)* Tijdens signeersessies horen we van de lezers dat zij er ook zo over denken. En die persoonlijke toets valt blijkbaar wel in de smaak. Het doet veel deugd dat we nu beginnen te

“De buitenwereld ziet ons niet meer als de opvolgers van maar als het nieuwe auteursduo van Storm.”

voelen dat de buitenwereld ons niet meer ziet als de ‘opvolgers van’ maar meer en meer als ‘het nieuwe auteursduo van *Storm*’. Een mooier compliment kan je toch niet bedenken.

Hebben jullie een persoonlijke favoriete personage in *Storm*?

DE VOS: Storm zelf. Bij hem heb ik het gevoel dat alle auteurs zich altijd ingehouden hebben en dat zijn karakter bewust vlak is gehouden. Een klassieke held met de borst vooruit, maar we kennen hem eigenlijk niet. Hij heeft door het tijdreizen ongekende krachten die na een paar verhalen weer de kop zijn ingedrukt en zijn heimwee naar huis lijkt vergeten. De storm raast vooral binnen het verstilde karakter Storm. Hopelijk kunnen we dat ooit nog eens tot zijn recht laten komen.

MOLENAAR: Mijn favoriet personage is Nomad. Al van bij de allereerste albums van Don Lawrence was hij mijn favoriet. Waarschijnlijk omdat hij als karakter nauw aanleunt bij de wereld van de *comics*. Roodhaar is natuurlijk ook een heel mooi personage maar ik had het moeilijk om ze goed in mijn vingers te krijgen. Het personage van Storm daarentegen kreeg ik heel snel op papier. Met zijn haarband en opvallende jukbeenderen is hij dan ook vrij herkenbaar.

Jorg, heb je aan iemand raad gevraagd bij het schrijven van scenario’s voor *Storm*?

DE VOS: Bij het schrijven van *Storm* zijn Rob van Bavel en ik twee handen op één buik, we maken ze samen. Ik draag ideeën aan die in brainstormsessies uit elkaar worden getrokken en in een vorm met meer logica weer in elkaar worden gezet. Dan bespreken we de pagina-indeling waarna Rob verder de balloons uitschrijft zoals je ze in de *Eppo* leest.

Romano, wat zijn de verschillen tussen de samenwerking met Jorg als scenarist in vergelijking met Martin Lodewijk als scenarist?

MOLENAAR: Die verschillen zijn vrij groot. Van Martin Lodewijk krijg ik pagina per pagina doorgestuurd. Daarbij tekent hij zelf al een eerste paginaopbouw uit. Grootste nadeel bij deze manier van werken is dat je als tekenaar zelf niet weet welke kant het verhaal zal uitgaan. Vooral bij het ontwikkelen van nevenpersonages kan dat soms lastig zijn wanneer blijkt dat een bepaald karakter dat ik snel uit mijn mouw had geschud later toch een belangrijke rol ging spelen. Bij mijn samenwerking met Jorg wordt het plot samen besproken. Ik weet dus perfect hoe het verhaal zich van begin tot einde zal ontwikkelen.

DE VOS: Voor de *Muiters van Anker* tekende ik ‘thumbnails’ die naar Romano gingen, maar het verhaal waar we nu aan werken gaat puur in tekstvorm naar hem.

MOLENAAR: Eens ik het scenario ontvang, maak ik eerst op A4 een aantal voorbereidende schetsen van decors of bepaalde gebouwen. Vervolgens bepaal ik vanuit welke camerastandpunten ik het verhaal in beeld wil brengen. Alle aparte tekeningen worden dan ingescand en op het gewenste formaat gebracht. Dan teken ik alles over op een lichtbak. Mijn originele pagina’s meten 34 op 45 cm. Iets tussen een A2- en een A3-formaat, zeg maar. In het begin kleurde Jorg op mijn originelen in. Maar daarmee zijn we gestopt omdat er best wel vraag was van kopers naar mijn originele potloodpagina’s. Dus maken we nu scans van 600 dpi van mijn potloodpagina’s, die worden uitgeprint en daarop wordt dan de inkleuring gedaan.

Jorg, hoe verlopen de verschillende fases van het inkleuren precies?

DE VOS: De doorgestuurde potloodpagina’s print ik in gedeeltes uit met een A3-printer op dun papier. Dat papier monteer ik op een montagebord dat ook door lijstenmakers gebruikt wordt. Dan kan het schilderen beginnen. Vaak start ik met het inkten van details die scherp en helder moeten worden. Vervolgens breng ik met aquarel en sterk verdunde gouache de eerste kleuren aan. Als het dan duidelijk wordt welke kant het op gaat met een pagina, dan ga ik met gouache alles inschilderen.

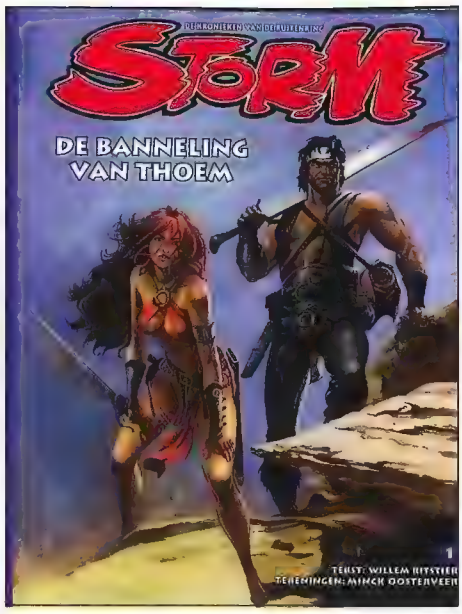

Don Lawrence gebruikte vaak cameo's in zijn verhalen. Zo passeerden onder andere Martin Lodewijk, Marilyn Monroe, Fidel Castro, Alice in Wonderland, Clint Eastwood en Margaret Thatcher de revue. Doen jullie dat ook?
MOLENAAR: Zeker. Dat maakt het toch leuk. Als de deadlines het toelaten, stoppen we er zelfs vaak knipoogjes in. Zo hebben we als eerbetoon Don Lawrence zelf in beeld gebracht in ons eerste album. We hebben zelfs een Smurf getekend in album 24 en ook mijn broer komt in een album voor. In ons nieuwste album hebben wel zelfs het personage van *Elsje* van Gerben Valkema, verstopt. Waarop hij ons dan weer beloofde om een personage van *Storm* in zijn strips te verwerken. Dat is toch leuk! *(brede glimlach)*

"Soms vergeet ik zelfs dat ik Minck nooit meer zal zien en denk ik dat ieder moment een mailtje van hem kan verwachten."

We moeten het uiteraard ook nog hebben over het plotse overlijden van je collega en kersvers *Storm*-tekenaar Minck Oosterveer. Hoe zullen jullie Minck Oosterveer blijven herinneren?
MOLENAAR: *(stilte)* Ik kan het nog altijd niet goed vatten. Ik kende Minck nog maar een aantal jaren maar in die korte tijd heb ik hem leren kennen als een bijzonder bekwaam tekenaar. Een heel bescheiden man die net voor zijn grote doorbraak in de Verenigde Staten stond. Hij was een technisch heel sterk tekenaar. Een tekenaar ook die uitblonk in het werken met schaduwpartijen volgens de aloude traditie. Een heel groot verlies. Soms vergeet ik zelfs dat ik hem nooit meer zal zien en denk ik dat ieder moment een mailtje van hem kan verwachten. Helaas zal dat nooit meer gebeuren...
DE VOS: Ook ik was compleet geshockt toen ik van het ongeval hoorde. Ik kon het toen en eigenlijk nu nog altijd niet geloven dat Minck voorgoed weg is.

Is er eigenlijk contact geweest met Minck Oosterveer en Willem Ritsier bij het ontwikkelen van het plot voor hun album *De banneling van Thoem*?
MOLENAAR: Nee. Dat was ook niet nodig. De verhaallijn die zij wilden ontplooien stond los van onze reeks. Men wilde met hun albums testen of het universum van *Storm* verder kon uitdijen of niet. Hoe het nu verder moet met deze *Kronieken van de Buitenring*, weet niemand. Eerst zal het grootste verdriet om Mincks overlijden moeten verwerkt zijn...

The singing Pandarve ladies

KIJK EENS AAN... HET SCHAAKSPEL, DAT IK HIER OOIT HEB GEÏNTRODUCEERD*, HEEFT EEN HOGE VLUCHT GENOMEN! DIE SPELTAFELS DOEN ME DENKEN AAN WASHINGTON SQUARE IN NEW YORK!

Knipoogjes. Boven: Ode aan Don Lawrence uit Storm 23. Rechts: de schaker rechts is Romano's broer uit Storm 25

Minck stond ook dicht bij zijn lezers. Hoe belangrijk vinden jullie het contact met jullie lezers?

MOLENAAR: Heel belangrijk. Signeersessies en stripfestivals leren ons hoe onze verhalen bij ons publiek overkomen en dat is toch wel belangrijk. De vele toffe reacties van hen sterken ons om zo verder te gaan. Ik heb ook veel bewondering voor het engelengeduld waarmee onze fans uren in de rij staan voor een tekening. Ik zie mezelf niet urenlang staan wachten voor een tekening van mijn idool. Al koester ik wel stiekem de droom om een originele plaat van Don Lawrence te kopen. Maar daarvoor zal ik eerst nog maar wat sparen, denk ik. *(gulle lach)*

DE VOS: Een beurs is altijd spannend en een weekend lang samen met Romano tekeningen maken is best intens maar de leuke reacties en contacten met onze lezers maken het meer dan de moeite waard om door te gaan met *Storm*.

Welke zijn jullie dichte en iets verdere toekomstprojecten?

MOLENAAR: Doorgaan met het maken van goede *Storm*-albums uiteraard. En ook proberen om mijn eigen studioproject verder uit te werken. En ik speel ook nog met het idee om voor de Franse markt een totaal nieuw project te maken. Het zou iets episch moeten worden. Iets in de stijl van *Slaine*.

DE VOS: Met scenarist Yves Huppen werk ik momenteel aan een horrorwestern. Het zal een tweeluik worden. Uiteraard ga ook ik door met *Storm*. In maart van dit jaar komt er een artbook uit met eigen werk waarin een voorzetje wordt gemaakt met eigen ideeën voor een project.

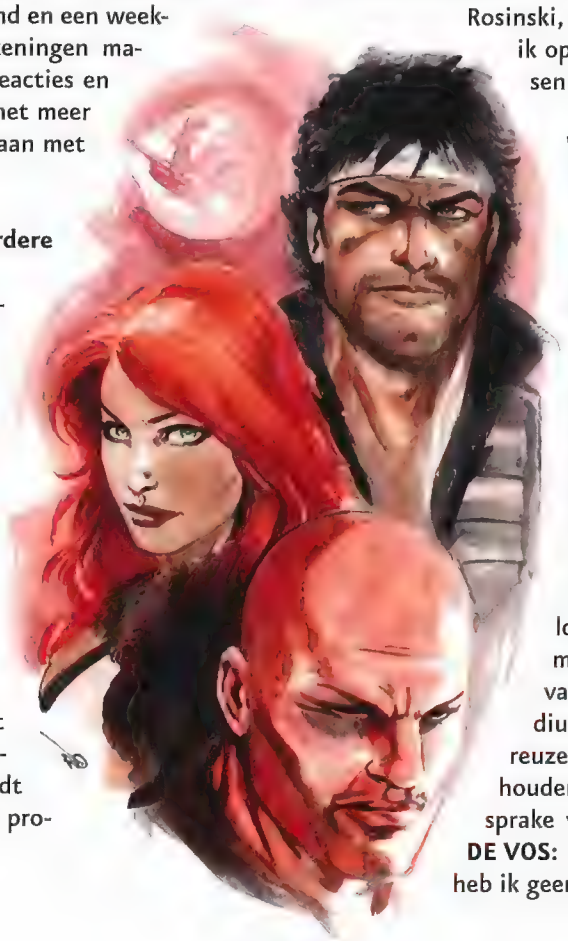

Kopen jullie zelf eigenlijk veel strips?

MOLENAAR: Niet echt eigenlijk. Ik heb ook geen tijd om ze te lezen. Toch loop ik graag op beurzen rond waar ik ga signeren. Kwestie van op de hoogte te blijven van wat er allemaal beweegt binnen de stripwereld. Van de Europese strip ben ik niet echt op de hoogte. Toch vind ik het werk van Claire Wendling bijzonder sterk.

DE VOS: Toen ik nog bij mijn ouders woonde, was ik regelmatig bij Harry in stripwinkel Het Gele Teken te vinden. Maar toen ik alleen ging wonen en de huur betaald moest worden, is het verzamelen fel geminderd. Ik koop wel nog altijd mijn favoriete reeksen. En ook het werk van Giraud, Hermann, Rosinski, Loisel, Marini, Swolfs en Boucq blijf ik op de voet volgen. Mijn favoriete reeksen zijn *Blueberry* en *Asterix*.

Werken jullie het liefst in volledige stilte of is muziek net nodig om creatief te kunnen zijn?

MOLENAAR: Dat is iets heel vreemd bij mij. Als ik achter mijn tekentafel kruip is dat altijd met zoveel zin dat ik meestal vergeet om een muziekje op te zetten. Vaak besef ik achteraf pas dat ik urenlang in volstrekte stilte heb gewerkt. Voor mijn recente samenwerking met de Nederlandse metalband *Within Temptation* zette ik echter wel steevast hun muziek op bij het uitwerken van mijn artwork. Ik ben best fier op dat project. Alles loopt mooi samen. Zowel mijn comicverhaal, als de clips, als de kledij van de bandleden, als het volledige podium. Ook het contact met de band valt reuze mee. Ik hou van hun muziek en zij houden ook van *comics*. Dus er is echt wel sprake van een wederzijdse wisselwerking.

DE VOS: Ik moet de radio aan hebben anders heb ik geen goede dag.

De stripspeciaalzaak waar beweging in zit!!

• 160 m² winkelruimte met speelhoek voor de kleinste bezoekers

• Zeer ruim aanbod aan nieuwe strips

• 20% korting op alle nieuwe strips (inclusief luxe-edities) met onze klantenkaart.

• Maandelijks signeersessies met tekenaars uit binnen- en buitenland

• Verzorgd antiquariaat aan betaalbare prijzen

• Groot aanbod aan 2de hands strips aan de beste prijzen.

• Uitgaven in eigen beheer: op regelmatige basis brengen wij in samenwerking met striptekenaars en hun uitgevers producten in een kleine oplage uit.

Het pad van Jessica - delen 1,2 en 3
Hardcover: 21,95 € - luxe: 59.95 €

Jeremiah - delen 29 en 30
Hardcover: 21,95 € - luxe: 59.95 €
(deel 29 uitgeput, deel 30 zéér beperkt leverbaar)

Konvooi delen 0 t.e.m. 10 18.95 €
De jeugdjaren van Nävis delen 1,2,3 18,95 €

Albums met exlibris: o.a: Bernard Prince 18, Kruistocht, Largo Winch, Antares, De Havik, e.a

• Limited Edition Club (L.E.C): Een door ons opgerichte club waarbij de leden in ruil voor een jaarlijkse ledenbijdrage genieten van tal van voordelen. Gratis prenten bij aankoop van bepaalde strips, originele en exclusieve clubuitgaven, kortingen en/of andere voordelen op uitgaven in eigen beheer.

Openingsuren:
Maandag t.e.m. vrijdag: 12u00 – 18u00
Zaterdag: 10u00 – 18u00*
*Tijdens de maanden juli en augustus is de winkel zaterdag open vanaf 11u00

GITSCHOTELLEI 143
2600 BERCHEM
TEL: 03/236.25.40

"Adieu l'ami",
maar ook en vooral:
"merci André!"

IN MEMORIAM ANDRÉ LEBORGNE

Blz. 22

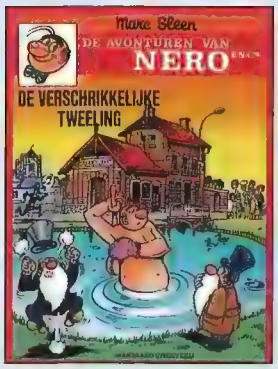

HOEILAARTSE HERDRUK DE VERSCHRIKKELIJKE TWEELING

Inwoners van Hoeilaart kregen de voorbije weken het Nero-stripalbum De verschrikkelijke tweeling gratis in hun brievenbus. Het bestuur van de druivengemeente heeft het album, dat niet meer in de handel verkrijgbaar was, laten herdrukken. De herdruk bevat achteraan in het album informatie over de gemeente. Hoeilaart gebruikt de strip al jaren als relatiegeschenk omdat Hoeilaart er uitgebreid in aan bod komt.

HANS DUIVENVOORDEN TEKENT STRIP OVER OPSTOOTJE IN LISSE

De Nederlandse cartoonist Hans Duivenvoorden heeft een strip gemaakt over een opstootje tussen vrijdenkers en de geloofsgemeenschap in Lisse. *Op een mooie Pinksterdag - Dageraad* in Lisse speelt zich af in 1918 en draait in eerste instantie om de vrijdenkersbeweging. De tekenaar heeft nog maar enkele albums in eigen beheer laten drukken, maar hij hoopt dat daar spoedig verandering in komt. Meer info vindt u op http://www.artstonelimited.nl/.

AFSCHEID VAN EDDY PAAPE

Eddy Paape is op 12 mei 2012 overleden na een zware borstvliesontsteking. De tekenaar van Luc Orient werd 91 jaar

Door Antoine Ryckman (Foto Jim Bella)

De tekencarrière van Eddy Paape begon bij CBA, een tekenfilmstudio. Daar maakte hij kennis met André Franquin en Morris. Toen deze studio zijn deuren sloot, loodsten ze hem binnen bij de uitgeverij Dupuis. In 1946 stopte Jijé met de reeks *Jan Kordaat* die in het weekblad *Robbedoes* verscheen en het was Eddy Paape die deze mocht verder zetten. Hij tekende deze reeks tot in 1954. In 1958 begint hij aan een nieuwe reeks op scenario van Jean-Michel Charlier, nl. *Flip Flink*. De minder bekende detective serie *Dirk Sterk* is ook van zijn hand. In 1966 verlaat hij Dupuis voor Le Lombard en het weekblad *Kuifje*. Op scenario van Greg begint hij dan aan de succesreeks *Luc Orient*. In 1992 tekende hij zijn laatste reeks in samenwerking met Greg, nl. *Johnny Congo*. Van 1960 tot 1980 gaf Eddy Paape striptekenles in St. Lucas en ook in de Académie des Beaux-Arts de Saint-Gilles in Brussel. In 2008 bracht Le Lombard vijf verzamelalbums *Luc Orient* uit en ook een mooie monografie over de overleden tekenaar, nl. *Eddy Paape, la Passion de la Page d'après*.

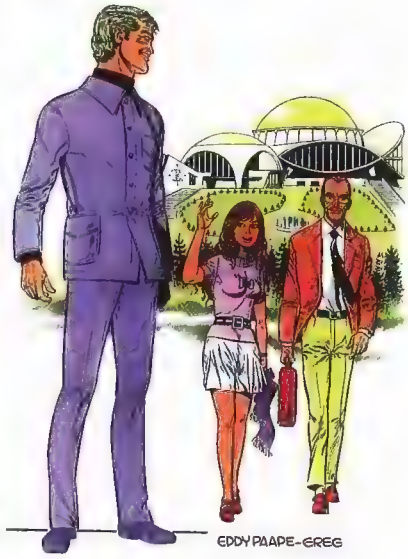

TIM ENTHOVEN WINT COMICHOUSE DEBUUTPRIJS

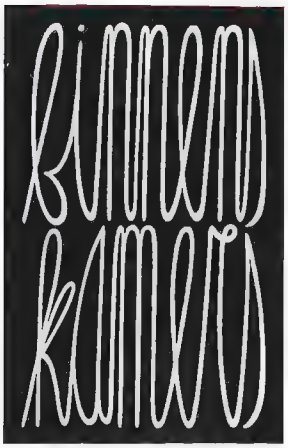

Met zijn boek *Binnenskamers*, uitgegeven door de Antwerpse uitgeverij Bries, heeft Tim Enthoven de tweejaarlijks uitgereikte ComicHouse Debuutprijs gewonnen. De prijs voor het beste nederlandstalige stripdebuut, voorheen bekend als de VPRO Debuutprijs, werd tijdens de Stripdagen Haarlem begin juni 2012 uitgereikt aan Tim Enthoven voor zijn boek *Binnenskamers*. Hij ontving een oorkonde en een bedrag van 1.000 euro. Naast Tim Enthoven kregen twee debutanten een eervolle vermelding van de jury: Charlotte Dumortier voor het boek *Murphy's Miserable Space Adventures* en Frodo De Decker voor *Otto 1: Blijven Roeien!*.

HERUITGAVE HET KOSTBARE KADER

Op de afgelopen vijftiende Kalmthoutse Stripdag, die doorging op 17 juni, werd een speciale heruitgave van het Suske en Wiske-album *Het kostbare kader* verkocht. De heruitgave staat in teken van het veldrijden en bevat 16 extra pagina's over de veldritsport in Kalmthout. Het album werd uitgegeven in een luxe- en een softcover editie met een dubbele cover. Ook de achterkaft van het album wordt bedrukt met een voorcover. De verschillende covers werden getekend door Luc Morjaeu en Eugeen Goossens.

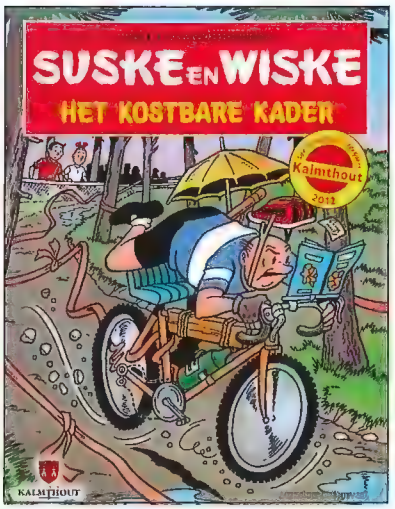

EERSTE HUWELIJK TUSSEN TWEE MANNELIJKE SUPERHELDEN

Marvel Comics kondigde eind mei 2012 aan dat een hun superhelden uit X-Men, Northstar, deze zomer in het huwelijk treedt met zijn geliefde. "Twintig jaar geleden kwam Northstar uit de kast en stond het in alle kranten" aldus Scott Lobdell, de schrijver die in 1992 Northstar al uit de kast liet komen. "Twintig jaar later is het opnieuw van dat nu hij gaat trouwen. Laat ons hopen dat dat binnen 20 jaar niet meer het geval is omdat homoseksuele personages net zo gewoon zijn als capes en mantels." Het eerste homohuwelijk in de Amerikaanse stripwereld is het niet. Die primeur was verleden jaar weggelegd voor Kevin Keller, een personage uit de reeks *Life with Archie*. In het populaire superheldengenre mag de superheld echter wel met de primeur gaan lopen. Ondertussen heeft DC Comics, de grote concurrent van Marvel, aangekondigd dat een van hun bekende superhelden uit de kast zal komen. De geruchtenmolen doet nu ook zijn werk. Batman? Superman? Of Wonder Woman?

FAMILIE KIEKEBOE GAAT MOBIEL

Eind mei werd het 132ste album van *De Kiekeboes Alle eendjes* als applicatie te koop aangeboden in de iTunes App Store. De papieren uitgave van het avontuur verscheen op 13 juni. Eerder lanceerde Standaard Uitgeverij al de succesvolle Suske en Wiske-applicatie De stuivende stad. Met deze app, voor alle iOS-toestellen, kan je niet alleen de strip lezen maar kan je hem ook als filmstrip bekijken. De dialogen van de strip werden ingesproken door de familie Cleymans, er werd ook een soundtrack op het avontuur van Merho geplakt en hier en daar kan je genieten van enkele animaties.

"Deze app past in het verder uitrollen van een veel breder plan voor het digitaal, of beter mobiel, uitgeven van strips. In de loop van 2012 breidt Standaard Uitgeverij haar platform uit met heel wat andere reeksen, en biedt ze de jeugdige lezers van vandaag strips aan op een leesplatform dat aansluit bij hun leefwereld", aldus lezen we in het persbericht. "Een maand na de lancering van de Kiekeboes-app *Alle Eendjes* volgt de leesapplicatie van *de Kiekeboes*. In de loop van 2012 zullen niet minder dan 40 albums van deze reeks mobiel aangeboden worden."

Ook andere reeksen van Standaard Uitgeverij krijgen in 2012 nog een leesapplicatie. Binnenkort zijn *Urbanus* en *De Rode Ridder* aan de beurt.

BNS LANCEERT DERDE STRIPKRANT

Goede gewoontes moet je koesteren. De Beroepsvereniging Nederlandse Stripmakers, kortweg BNS, lanceerde begin juni een nieuwe (gratis) stripkrant. Het is alweer de derde op rij. De stripkrant wordt verdeeld in ongeveer 50 Nederlandse stripspeciaalzaken. Thema van deze stripkrant is 'populisme'. Een actueel thema met de nakende Nederlandse verkiezingen.

KUIFJE IN AMERIKA BRENGT 1,3 MILJOEN OP

1,3 miljoen euro had een anonieme koper veil voor het origineel van de cover van het stripalbum *Kuifje in Amerika*. Deze door Hergé ondertekende cover is getekend in Chinese inkt en ingekleurd met waterverf. Er bestaan maar vijf ingekleurde covers. Twee ervan zitten in een privécollectie (deze verkochte cover en *De sigaren van de farao*). De andere drie (*Soviet*, *Congo* en *Lotus*) zijn in handen van de Fondation Hergé, die de belangen van de erven Hergé beheert. De uiteindelijke verkoopprijs is 1.338.509,20 euro, kosten inbegrepen, of bijna dubbel zoveel als de vorige eigenaar ervoor neertelde in 2008: 764.218 euro. Hergé tekende de cover voor de eerste editie van het album, dat in *Le Petit Vingtième* verscheen. Het vorige record van duurst verkochte stripwerk stond op naam van Enki Bilal. Een tekening van hem, *Bleu Sang*, werd toen geveild voor het mooie bedrag van 177.000 euro.

JIM UNGER (1937-2012)

De in Londen geboren Canadese cartoonist Jim Unger is in Saanich, een stad in de provincie British Columbia, op 75-jarige leeftijd overleden. Hij werd vooral bekend voor zijn komische reeks rond de figuur Herman, die achttien jaar lang in zo'n zeshonderd dagbladen in vijfentwintig landen werd gepubliceerd.

DIK BRUYNESTEYN (1937-2012)

Op zaterdag 28 april overleed Dik Bruynesteyn op 84-jarige leeftijd. Bruynesteyn was vooral bekend voor zijn krantenstrip *Appie Happie* en zijn sportkarikaturen die hij in de uitzendingen van het tv-programma *Studio Sport* maakte. Hij tekende ook voor onder meer het tijdschrift *Voetbal International*.

ALAIN DESCHAMPS (1941-2012)

Alain Deschamps, de scenarist van o.a. *Bran Ruz*, het niet-vertaalde, historische tweeluik Kanata en het one-shot *Tuan Mc Cairill* is begin maart na een lange en slepende ziekte overleden. Deschamps werd 72 jaar oud.

ERNIE CHAN (1940-2012)

Ernie Chan, de Amerikaanse stripauteur met Filipijnse roots, is op woensdag 16 mei 2012 overleden aan kanker. Chan was vooral bekend voor zijn *Batman*- en *Conan*-werk. Hij werd 71 jaar.

DON MARKSTEIN (1946-2012)

De Amerikaanse striptheoreticus Don Markstein is op 11 maart 2012 overleden. Markstein, de man achter de internetencyclopedie *Toonopedia*, werd 65 jaar.

COMEBACK MET GIERENDE BANDEN

Stripfans die verslaafd zijn aan de geur van verbrand rubber, het geluid van piepende banden en brullende motoren en de ridderlijke strijd die de talrijke autocoureurs op allerhande circuits uitvechten, mogen nu al uitkijken naar nieuwe avonturen van de bekendste racer in stripland. Eind 2012 verschijnt immers het eerste album van de vernieuwde *Michel Vaillant*-reeks.

De nieuwe Vaillant wordt getekend door Marc Bourgne (bekend van o.a. *Roodbaard* en *Frank Lincoln*) en Benjamin Benéteau, die eerder al meewerkte aan enkele uitgaven van *Dossier Michel Vaillant*. Voor het scenario staan Philippe Graton, de zoon van de geestelijke vader van *Michel Vaillant* Jean Graton, en Denis Lapière in. Lapière was eerder al verantwoordelijk voor reeksen als *Charly* en *Ludo* en oneshots als *Brieven uit de bar* en *De Goelagwals* die verschenen in de prestigieuze Vrije Vlucht Collectie van Dupuis.

Het laatste album van *Michel Vaillant* verscheen in 2007. Uitgeverij Dupuis heeft nu besloten de serie onder eigen label uit te geven en de reeks helemaal te restylen. Eind 2012 verschijnt het eerste album, ongetwijfeld gevuld met de bekendste onomatopee uit stripland 'vroaaaaar', van de vernieuwde reeks dat zich zal afspelen in de wereld van het World Touring Car Championship.

EERSTE FREE COMIC BOOK

FCBD

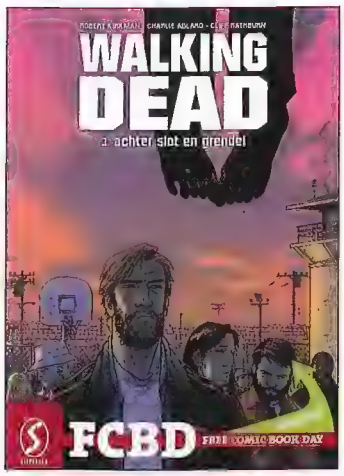

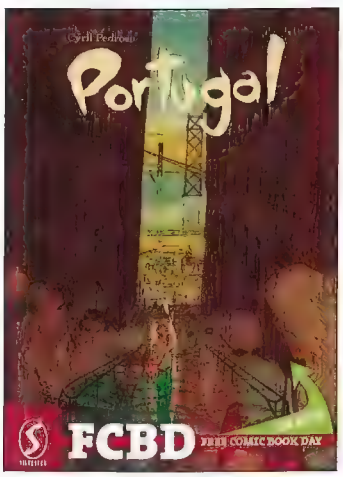

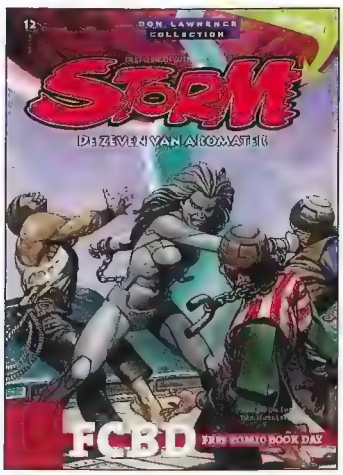

Mocht u het gemist hebben dan vinden we dat alvast niet fijn voor u. Want ja, we zijn begaan met u. Begin mei ging in Vlaanderen en Nederland voor het eerst een Free Comic Book Day (FCBD) door. Een lovenswaardig initiatief dat in verre buitenlanden al aanzien wordt als een hoogdag voor de strip. Het organiseren van zo'n dag, zeker de eerste keer, kent uiteraard zijn kinderziektes. Maar vonden de bij stripliefhebbers meest geliefde handelaars het nu eigenlijk een goed initiatief? Wij vroegen het Ad Hendrickx van de Turnhoutse stripwinkel Tistjen Dop en Rik Rosseeuw van de Gentse stripspeciaalzaak De Poort.

Ad, hoe kijk jij terug op deze actie?
Ad Hendrickx: Met ongelooflijk veel plezier. De klanten (en wij) vonden het erg leuk. De boekjes werden vlot meegenomen en er werd simpelweg veel plezier gemaakt. Zeker voor herhaling vatbaar! Ook leuke publiciteit voor mijn winkel door artikeltjes op zaterdag in de Gazet van Antwerpen en Het Nieuwsblad en RTV die kwam filmen en dit zondag uitzond. Gelukkig had ik mijn persadressen nog liggen uit de tijd van de Stripgidsdagen en ken ik nog wat journalisten.

Rik, in je nieuwsbrief ging jij wel tekeer tegen de Free Comic Book Day. Waarom?
Rik Rosseeuw: Basis van ons ongenoegen: Bart Pinceel neemt een toe te juichen initiatief. Er wordt een concreet project uitgewerkt met de uitgevers (7 gratis strips). De winkels betalen dit initiatief. Bart en collega's steken er hun "vrije tijd" in. En de uitgevers kijken de andere kant uit. Ik kreeg van Bart en Jozef de belofte dat de uitgevers zouden

DAY: SUCCESVOLLE ACTIE?

“Als het zo doorgaat, dan is er binnen 20 jaar geen stripmarkt meer die economisch leefbaar is.”

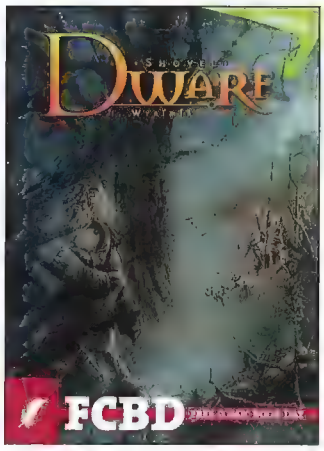

zorgen voor de nationale media-aandacht. Jij kan met mij vaststellen dat dat noppes is. Hier en daar is dit item opgepikt, meer om gaatjes te vullen of uit sympathie dan wat anders. Volgens mij hebben de uitgevers daar geen euro aan besteed, maar ik wacht op een antwoord waaruit het tegendeel blijkt.

Ad Hendrickx: Met een nog iets betere medewerking van de uitgevers – lees: meer titels van verschillende uitgevers – en nog wat meer publiciteit kunnen de stripwinkels er alleen maar beter van worden. Ik heb heel wat onbekende gezichten in mijn winkel gezien. Misschien allemaal nieuwe klanten? Maar ik neem aan dat er wel meer uitgevers en winkels zullen meedoen de tweede keer. Ze hebben nu de kat nog een beetje uit de boom gekeken. Als stripwinkelier vroeg ik me wel af waarom de Fnacs moesten meedoen. Toch een beetje een domper – denk ik – voor de winkels in een stad waar een FNAC gevestigd is maar daar heb ik in Turnhout natuurlijk geen last van. Ik vernam van Charlotte Duvivier – die hier in de namiddag signeerde en in de voormiddag in de Fnac Antwerpen – dat het voor haar hier toch een stuk gezelliger was en dat ze ook effectief iets te doen had, wat in Fnac niet het geval was.

Maar de actie had dus wel succes?

Rik Rosseeuw: Het was drukker dan normaal. Laat ons zeggen dat we zaterdag een derde meer verkocht hebben dan normaal.

Ad Hendrickx: Amaai! De combinatie van gratis strip/opendeurdagkorting/signeeractie/hapje en drankje sloeg zeker aan. De drukste dag in 26 jaar. Dat meen ik echt. Nooit eerder meegemaakt.

Doen jullie volgend jaar – als er terug zo’n actie komt – terug mee of laten jullie de kelk dan liever aan jullie voorbij gaan?

Ad Hendrickx: 100% zeker en vast, en ik maak er een weekend van!

Rik Rosseeuw: Zonder antwoorden doe ik niet mee. Ik heb geen enkel zicht op de boekhouding van die Free Comic Book Day. In het slechtste geval wordt er nog geld verdiend op de rug van de stripwinkels. Ik denk het niet – we kennen Bart Pinceel als een integer man – maar zonder cijfers sluiten we niets uit. Wanneer wij geen promo maken voor deze actie, dan weet nog de helft minder in Vlaanderen dat er iets te doen is rond Free Comic Book Day. Er moet volgens mij ook gekozen worden: doen we een actie om de klanten te belonen voor hun klantengetrouwheid? Proberen we nieuwe mensen met het medium strip te laten kennismaken? Hoe bereiken we de doelgroep jeugd? Nochtans een belangrijk item: de gemiddelde stripkoper wordt ieder jaar een stukje ouder. Als het zo doorgaat, dan is er binnen 20 jaar geen stripmarkt meer die economisch leefbaar is. Niemand stelt zich daar vragen rond, en ik ook niet: ik ben op pensioen dan. (glimlacht) Het is ook niet aan de stripwinkels om zich daar vragen over te stellen, maar wel aan de uitgevers die toch iets verder zouden moeten kijken dan hun neus lang is... maar dit bewust of onbewust niet doen. Het zij zo.

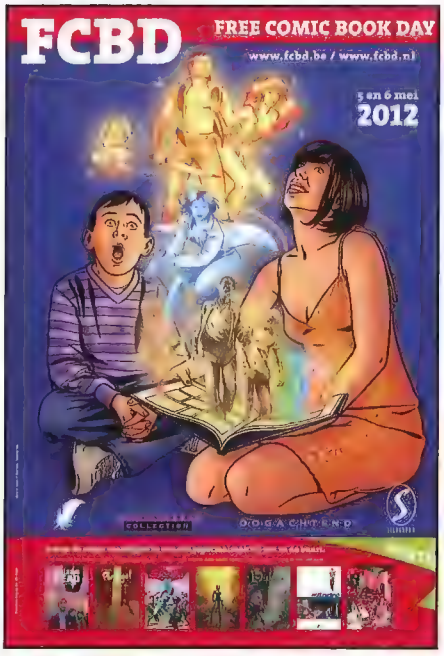

Koffieklets kwam tot stand met de hulp van Willem Gay, Antoine Ryckman, Jim Bella en Kurt Morissens

IN MEMORIAM ANDRÉ LEBORGNE

André Leborgne hoorde midden de jaren zestig tot dat select groepje stripverzamelaars die in navolging van het Parijse CELEG, een clubje stichtten, le Cercle des Amis de la Bande Dessinée, zeg maar CABD. CELEG stond, indien ik mij niet vergis, voor Centre d'Etudes des Littératures d'Expression Graphique; de Brusselse vereniging oordeelde dat het minder pompeus en pretentieus mocht klinken, dus werd het een "cercle d'amis" en dat was ook zo, met leidende figuren als Pierre Vankeer, Jacques Van Herp, G. Lefebvre en dan de jonge garde, Thierry Martens, Jio Berk, Alain Van Passen, Albert De Koninck, Georges Coune en den deze.

DOOR **DANNY DE LAET**

Spoedig bleek dat Leborgne organisatorisch de zaak in handen nam, alsook de verantwoordelijkheid voor het bulletin dat *Rantanplan* heette. (als ik het goed heb was Morris trouwens aanwezig op de stichtingsvergadering). Leborgne was uiteraard niet de enige die de handen uit de mouwen stak. Voor de inhoud van het clubblad zorgden niet alleen hij maar ook (en vooral) Thierry Martens (die de reputatie had elke week een schrijfmachine naar de vaantjes te tikken), Van Passen en een klein beetje *den deze*.
Er was vooral enorm veel te doen, te ontdekken, te beschrijven en puin te ruimen; André zorgde ook voor de eerste 'herdrukken', fotografisch (!) ofwel primitief gedrukt, in een tijd toen fotokopiemachines nog in hun kinderschoenen stonden. Wie de lijst van de leden nu bekijkt staat verstomd bij een aantal namen, al dan niet onschuldige verzamelaars, die hun passie plots gemeenschappelijk konden delen. In den beginne bleek duidelijk dat bepaalde strips obsessioneel op het verlanglijstje stonden van heel wat leden, ik denk daarbij aan *Saturne contre la Terre*, *Le Rayon U* en nog meer fraais uit vervlogen tijden.
Die Brusselse "connection" leverde mij alvast solide vriendschap op, met mensen als Martens, Coune, Van Herp (die ik toen al kende en met wie ik constant ruzie maakte die even snel werd bijgelegd) en André, een boeiend man die veel in zijn mars had. Op een dag kreeg ik een telefoontje van Leborgne. Hem werd

Le présent ouvrage, strictement hors commerce,
a été édité par le « Cercle des Amis des bandes dessinées »
avec l'aimable autorisation d'Edgard P. Jacobs,
d'après les photographies d'André Leborgne.
Achevé d'imprimé le 1er avril 1967
sur les presses de l'Imprimerie IMPRIMOFFSET à Bruxelles 7

EXEMPLAIRE N° 007

Exclusieve herdruk van de U-straal 1967 en colofon

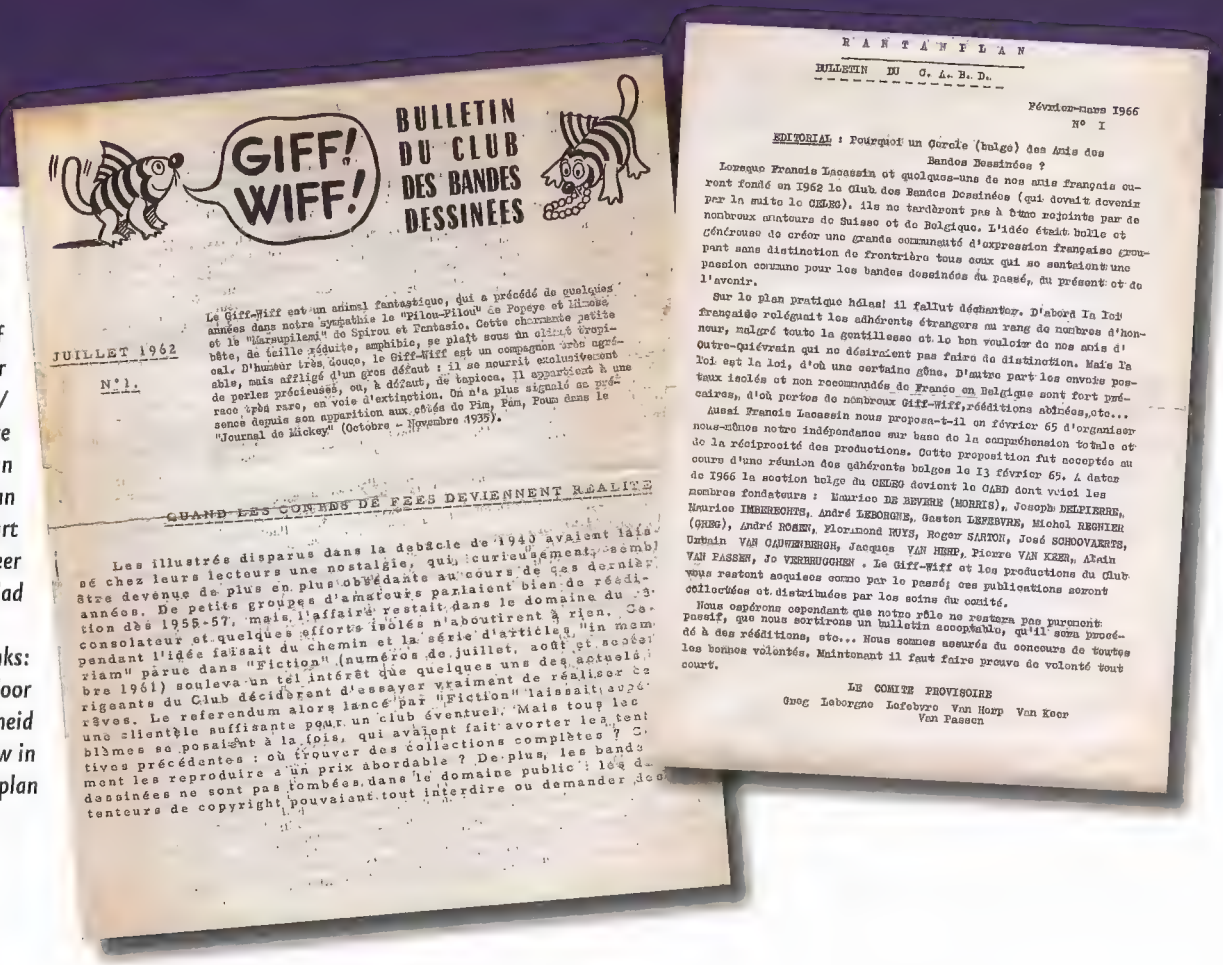
GIFF! WIFF!
BULLETIN DU CLUB DES BANDES DESSINÉES
JUILLET 1962
N°1.
Le Giff-Wiff est un animal fantastique, qui a précédé de quelques années dans notre sympathie le "Pilou-Pilou" de Popeye et Limoss et le "Marsupilami" de Spirou et Fantasio. Cette charmante petite bête, de taille réduite, amphibie, se plaît sous un climat tropical. D'humeur très douce, le Giff-Wiff est un compagnon très agréable, mais affligé d'un gros défaut : il se nourrit exclusivement de perles précieuses, ou, à défaut, de tapioca. Il appartient à une race très rare, en voie d'extinction. On n'a plus signalé sa présence depuis son apparition aux côtés de Pim, Pam, Poum dans le "Journal de Mickey" (Octobre - Novembre 1935).
QUAND LES CONTES DE FEES DEVIENNENT REALITE
Les illustrés disparus dans la débâcle de 1940 avaient laissé chez leurs lecteurs une nostalgie, qui, curieusement, semble être devenue de plus en plus obsédante au cours de ces dernières années. De petits groupes d'amateurs parlaient bien de réédition dès 1955-57, mais l'affaire restait dans le domaine du...
consolateur et quelques efforts isolés n'aboutirent à rien. Cependant l'idée faisait du chemin et la série d'articles, "In memoriam" parue dans "Fiction" (numéros de juillet, août et octobre 1961) souleva un tel intérêt que quelques uns des actuels rigeants du Club décidèrent d'essayer vraiment de réaliser ces rêves. Le referendum alors lancé par "Fiction" laissait augurer une clientèle suffisante pour un club éventuel. Mais tous les blèmes se posaient à la fois, qui avaient fait avorter les tentatives précédentes : où trouver des collections complètes ? Comment les reproduire à un prix abordable ? De plus, les bandes dessinées ne sont pas tombées dans le domaine public : les détenteurs de copyright pouvaient tout interdire ou demander des
RANTANPLAN
BULLETIN DU C. A. B. D.
Février-Mars 1966
N° 1
EDITORIAL : Pourquoi un Cercle (belge) des Amis des Bandes Dessinées ?
Lorsque Francis Lacassin et quelques-uns de nos amis français eurent fondé en 1962 le Club des Bandes Dessinées (qui devait devenir par la suite le CELEG), ils ne tardèrent pas à être rejoints par de nombreux amateurs de Suisse et de Belgique. L'idée était belle et généreuse de créer une grande communauté d'expression française groupant sans distinction de frontière tous ceux qui se sentaient une passion commune pour les bandes dessinées du passé, du présent et de l'avenir.
Sur le plan pratique hélas! il fallut déchanter. D'abord la loi française reléguait les adhérents étrangers au rang de membres d'honneur, malgré toute la gentillesse et le bon vouloir de nos amis d'Outre-Quiévrain qui ne désiraient pas faire de distinction. Mais la loi est la loi, d'où une certaine gêne. D'autre part les envois postaux isolés et non recommandés de France en Belgique sont fort précaires, d'où pertes de nombreux Giff-Wiff, rééditions abîmées, etc...
Aussi Francis Lacassin nous proposa-t-il en février 65 d'organiser nous-mêmes notre indépendance sur base de la compréhension totale et de la réciprocité des productions. Cette proposition fut acceptée au cours d'une réunion des adhérents belges le 13 février 65. A dater de 1966 la section belge du CELEG devient le CABD dont voici les membres fondateurs : Maurice DE BEVERE (MORRIS), Joseph DELPIERRE, Maurice IMBERECHTS, André LEBORGNE, Gaston LEFEBVRE, Michel REGNIER (GREG), André ROSEN, Flormond RUYS, Roger SARTON, José SCHOOVAERTS, Urbain VAN CAUWENBERGH, Jacques VAN HERP, Pierre VAN KEER, Alain VAN PASSEN, Jo VERBRUGGHEN . Le Giff-Wiff et les productions du Club vous restent acquises comme par le passé; ces publications seront collectées et distribuées par les soins du comité.
Nous espérons cependant que notre rôle ne restera pas purement passif, que nous sortirons un bulletin accompli, qu'il sera procédé à des rééditions, etc... Nous sommes assurés du concours de toutes les bonnes volontés. Maintenant il faut faire preuve de volonté tout court.
LE COMITE PROVISOIRE
Greg Leborgne Lefebvre Van Herp Van Keer
Van Passen

Rechts:
CELEG het eerste nummer van hun clubblad Giff Wiff juli 1962 niet meer dan een los blad/ CABD het eerste nummer van hun clubblad Ran Tan Plan februari-maart 1966 ook niet meer dan een los blad

Links:
André Leborgne door Jijé ter gelegenheid van het interview in Rataplan

gevraagd de opbouw van de Brusselse *Foire du Livre* van de ondergang te redden. Dat werd meestal gedaan met studenten die iets konden bijverdienen, maar André had ook mensen nodig die hij kon vertrouwen, voor vier dagen werk aan de opbouw en achteraf twee dagen voor de afbraak.

Dat telefoontje kwam nogal onverwacht, maar de zaak zat zo: voor de opbouw en zogenaamde decoratie van die boekenbeurs zorgde Jio Berk, die als decorateur aan de kost kwam. De toen nog zware, met doek bedekte, houten panelen, waaraan je haakjes met tabletten bevestigde, werden uit het atelier naar de Martini building – de boekenbeurs liep op de vijfde en zevende verdieping – vervoerd, door de camions van De Smet (of Demets, ik wil het kwijt zijn). Zijn chauffeurs waren echte cowboys die door de stad heen en weer raasden in hels tempo. De vracht stond geladen op lage, platte en open camions zoals je ze nu niet meer ziet en één zo'n stuntrijder was door een rood licht geraasd, met frontale botsing en de hele lading verspreid op het kruispunt, als gevolg. Paniek bij organisator, Raymaekers, de vertegenwoordiger van de Franstalige uitgevers en nog meer paniek bij Jio Berk die het plots niet meer zag zitten en in allerijl Leborgne opbelde.

André had toen reeds de reputatie een organisator te zijn. Ik weet niet of dat aan zijn nogal duister verleden lag; hij had tijdens de bezetting, veel te jong (geboren in 1928 meen ik) en om niet te verhongeren, dienst genomen in het Duitse leger. Hij had trouwens gelogen over zijn leeftijd en zag er bovendien ouder uit dan hij was. Dat zou hij na de bevrijding bekopen met verplicht 'vrijwillige' dienst in het Belgisch leger, een manier om aan gevangenisstraf te ontsnappen, gezien hij nog steeds minderjarig was.

Op het ogenblik van de boekenbeurscatastrofe werkte hij voor een bedrijf dat machines bouwde. Hij vroeg en kreeg enkele dagen vrij en rolde zijn mouwen op. De opbouw en afbraak van de boekenbeurs werd telkens gedaan met studenten die een schnabbel bijverdienden. Die ploeg stond er, maar André wou rondom zich toch enkele mensen die hij betrouwen kon. Vandaar zijn telefoontje. Ik spoedde mij in allerijl naar Brussel, werkte mij uit de naad en bleef bij André logeren. En jawel, de boekenbeurs ging op tijd open en met een kant en klare opbouw.

Het avontuur kreeg nog een meer dan roemrijk staartje. Jio Berk gaf er de brui aan en André nam het hele zaakje over. Hij werd, na rijp beraad, zoals dat heet, zelfstandige, maar met de garantie dat hij elk jaar de opbouw van de Brusselse boekenbeurs mocht/moest verzekeren. Berk zou nadien nog werken op de (saaie) films van Jean Rollin, maar verdween uit het stripmilieu. Hem zagen we alleen nog maar in de Brusselse cinematheek.

Zeven jaar lang heb ik André gevolgd in dat avontuur, telkens de boekenbeurs aan beurt kwam en vastgesteld met welk sérieux de man zijn nieuw beroep uitoefende. André investeerde in dat atelier – na enkele jaren kon hij zelfs spiksplinternieuw materiaal kopen (mooie witte panelen in kunststof, makkelijker om te plaatsen) – en enkele keren heeft hij ook meegedaan aan de Antwerpse boekenbeurs (en beurzen in het buitenland), maar op bescheiden wijze, wanneer een bepaalde uitgever zijn materiaal geschikt vond.

Zeldzame foto van André Leborgne (links) op de boekenbeurs in 1971

Rechts: Prix st Michel legpenning

Garandeerde de boekenbeurs, en andere manifestaties, hem een solide inkomen, dan hield hij ook meer tijd over om andere dingen te doen. Zo kreeg *Rantanplan* meer en meer allures als degelijk informatief tijdschrift, ofschoon rekening moest worden gehouden met de evolutie in het stripmilieu. De Franse oerbladen *Giff Wiff* en *Phenix* waren op hun retour, maar andere bladen doken op: *Schtroumpf* van Glénat, *Hop* van Cance, *Curiosity* van Deligne en nog veel meer soortgelijke, al dan niet kortstondige, initiatieven.

André ontwikkelde nog andere plannen die niet altijd tot een goed einde werden gebracht, helaas. Zo kreeg hij de kans om de boek- en stripwinkel op het gelijkvloers van de Lombardbuilding, aan de P.H. Spaaklaan, over te nemen Hij stelde me voor om die zaak te runnen, en wou die winkel omtoveren tot een stripzaak met allerlei activiteiten: séances de dédicaces, vernissages, exposities, kortom een trefpunt voor alle mogelijke fanatici. Maar de zaak sleepte aan en de prijs lag te hoog.

Naast *Rantanplan* wou André op termijn ook een ander tijdschrift uitgeven. *Rantanplan* zou dan enkel als bio-bibliografisch en kritisch tijdschrift blijven, terwijl een tweede blad een soort mengeling van nieuw en oud striptalent zou brengen. Weer vroeg André of ik dat blad wou dirigeren. Ik stelde voor om dat blad *Stylus* te noemen (insiders weten waarom). De plannen zagen er goed uit, edoch ook hier zorgde de geldduivel voor roet in het eten. Het blad kwam er niet. Van de klaargestoomde nummers werden enkele restjes opgenomen in *Rantaplan*. Exit Stylus. Met een andere initiatief, *Les prix Saint-Michel*, had Leborgne meer geluk. Als de Fransen zo gek waren om eender wie te bekronen, waarom zouden we dan in België geen prijzen toekennen aan onze stipauteurs?

Les Prix Saint-Michel zijn lange tijd een begrip geweest in het Frans-Belgisch stripwereldje (het lukte me ooit om Vlaming Marc Sleen met zijn *Lachvirus* te doen bekronen; Sleen blij natuurlijk dat hij als Vlaming tussen al die Franstaligen stond).

André en ik hebben het altijd goed gevonden met elkaar; hij was een fidele kerel om mee op te trekken. Zo herinner ik mij dat lange interview van Willy Vandersteen in Kalmthout; dat was op een warme lentenamiddag en Vandersteen vertikte het om

Als de Fransen zo gek waren om eender wie te bekronen, waarom zouden we dan in België geen prijzen toekennen aan onze stripauteurs?

al was het maar een glas water aan te bieden. Toen het gesprek ten einde was, liepen André en ik naar zijn auto en reden ijlings naar het eerste het beste café om daar elk een vat bier te bestellen en te bekomen van de inspanning. Die Willy toch!

André was ook een wapenfreak en meer dan eens gingen we met die andere wapenfreak, Georges "Count" Coune in het atelier van Leborgne schieten, met M1 en Winchester (allebei kaliber .22).

Wat André ook lukte was de distributie van de kleine tijdschriften en stripuitgevers, die hem nadien vaak met de nek bekeken (*n'est-ce pas Glénat?*) maar die toen maar al te blij waren dat hun producties in België verspreid werden in de toen vele stripwinkels. Toen ook dat verminderde legde Leborgne zich toe op pornografische strips, zowat het einde van zijn carrière als uitgever en distributeur.

André was niet alleen verwoed striplezer, hij was groot consument van sciencefiction en misschien boven alles een verwoed cinefiel, zodat we elkaar ook in de Brusselse cinematheek tegen het lijf liepen, in gezelschap van andere filmfreaks, o.m. Herp, Coune, Van Passen, J.P. Bouxyou en Gilbert Toussaint. Zo had hij in 1965 of '66 zelfs een boek uitgegeven, nog steeds een standaardwerk, over klassieken van de griezel- en fantastische films, toen in diezelfde cineamatheek een maand lang dergelijke films werden vertoond, een tijd toen, lang voor Video, VHS en DVD of Blu-Ray, elke bovengenoemde filmzot wel met een exemplaar van *Midi Minuit* of *Famous Monsters* onder de arm rondliep.

Maar André Leborgne had nog andere interesses; zo moet hij een der allerlaatste bezoekers zijn geweest van de allerlaatste pornozaaltjes in Brussel. En meer dan eens kwam hij zelfs een film meepikken in Antwerpen, waar films als *Bloodfeast* en *2000 Maniacs* nogal wat succes kenden.

Einde van jaren tachtig en negentig zagen we elkaar niet vaak meer; hij was toen begonnen met een verzameling blikken speelgoed, robotjes, raketten en vliegende schotels, belde naar de winkel om te weten of er iets nieuws binnen was en stuurde dan zijn vrouw, Thérèse om één en ander op te halen. Ik herinner mij een man die zeer open stond, die vriendelijk was en tegelijk wist wat hij wou, die nooit profiteerde van zijn positie en aan wie ik veel dank ben verschuldigd. En zo zijn er wel meer die hem dank zijn verschuldigd.

Edgar P. Jaciobs zei ooit: "Il a une démarche un peu chaloupée". Ja, inderdaad. André was geen intellectueel zoals onze vriend Thierry Martens. Hij kwam uit een volks milieu, maar klom op tot een grote meneer, die bevriend was met Tillieux, met Morris, met Franquin, met Hermann, met zovele anderen...

Hij was ook een rasechte Brusselaar (geboren in Schaarbeek), en wanneer nodig, spraken we onderling het platste Brussels dat je ooit hoorde, tot ergernis van buitenstaanders en groot jolijt van André en mij.

Doordat hij niet meer aan de touwtjes trok van het stripgebeuren is, niet zozeer zijn naam maar zijn personaliteit, uit het gezichtsveld verdwenen. De laatste berichten waren niet leuk om horen. Hij was zwaar ziek, moest een been laten amputeren. Begin maart is hij overleden. Eens te meer viel het afscheid zwaar. Dat moet ons niet beletten het belang van zijn prestaties te onderschatten. Ik vrees een beetje dat, net zoals bij Jacques Van Herp, André Leborgne's overlijden, ondanks al hetgeen hij presteerde en betekende, te snel zal vervagen in de nevelen van vergetelheid..

Persoonlijk blijft hij in mijn herinnering als een fijne vriend; zo iemand zeg je niet alleen "adieu l'ami", maar ook en vooral: "merci André!"

DE GESCHIEDENIS VAN ALEXANDER DE GROTE

VOOR SLECHTS 9 EURO IN UW BOEKENKAST!

HEER ALEXANDER! WAT VOOR VOD HEBT U NU AAN?
HOE ZO VOD? EEN SEXY LEEUWENVEL, JA! IK LEG HET WEL EVEN UIT...
ALS KIND VERTELDE M'N MOEDER MIJ DAT IK EEN AFSTAMMELING WAS VAN DE HALFGODEN HERCULES EN ACHILLES...
EEN PERSOON IK DAS EN NACHT IN DE ILIAS TE LEZEN OVER ACHILLES' AVONTUREN...
TOEN IK EINDELIJK ZELF IN TROJE KWAM, BEZOCHT IK DE GRAFTOMBE VAN ACHILLES EN NAM IK ZIJN SCHILD MEE...
MAAR IK WAS OOK HERCULES NIET VERGETEN: IK MAAKTE ZIJN KNOTS NA UIT EEN BOOMSTROOK...
EN GISTEREN OP DE MARKT KOCHT IK DIT PRACHTIG LEEUWENVEL!
DAT VROEG HERCULES OOK.
IK DENK DAT IK DIT ZELFS GA DRAGEN OP ONZE VOLGENDE VELDTOCHT!
ENKELE DAGEN LATER...
RUSTIG BLIJVEN, HEER!
EN ZEKER NIET TEVEEL BEWEGEN! WAARSCHIJNLIJK DENKT DAT BEEST DAT U EEN VAN HAAR WELPJES BENT!
DANKZIJ UW GESPALTE EN DANKZIJ DAT VOD...
HET IS GEEN VOD! HET IS EEN SEXY LEEUWENVEL!

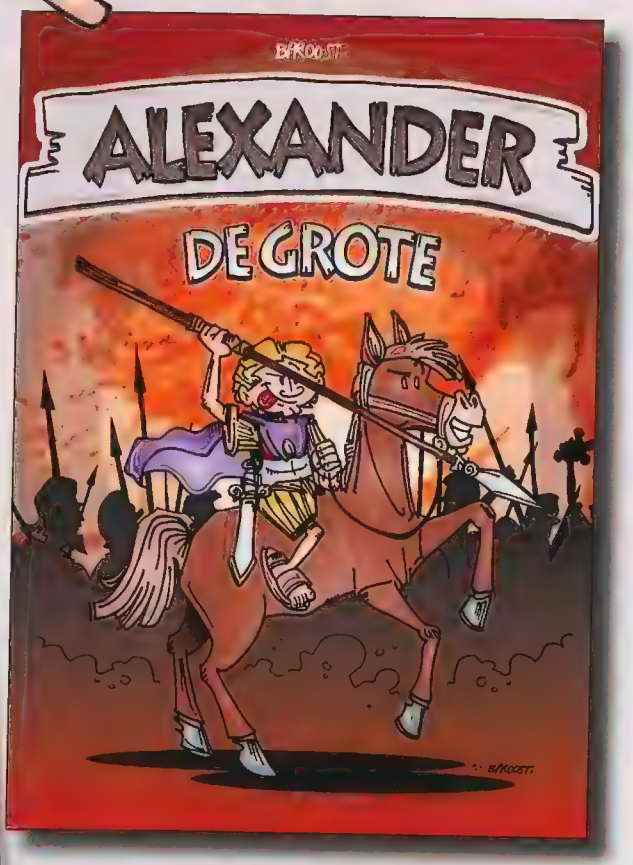

ALEXANDER DE GROTE (BART PROOST)
een nieuwe uitgave van Brabant Strip vzw
(softcover album van 48 pagina's, in kleur,
beperkte oplage).
Verkoopprijs: 9 euro.
Dit album werd gepresenteerd op Strip Turnhout
met een tentoonstelling op onze stand.
De lijst van stripwinkels waar de strip te koop is,
kan u terugvinden op www.brabantstrip.be
Meer info via car.hauwaerts@telenet.be

ACTE DE PRÉSENCE

STRIPS VERSCHENEN IN MEI EN JUNI 2012

SAMENGESTELD DOOR DAVID STEENHUYSE

Pablo 1 : Max Jacob
Clément Oubrerie +
Julie Bermant / Jul) (HC)
De jonge jaren van Picasso tussen
1900 en 1912. Zijn eerste grote
liefde en de invloed ervan op zijn
schilderijen is de leidraad van
het verhaal. Oubrerie is ook de
tekenaar van Aya uit You-
pougon. Eerste deel van vier-
luik.

VERSCHENEN IN MEI BIJ BLOAN

LACHEN GEBLAZEN BIJ STRIP2000

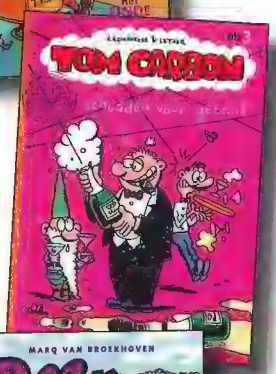

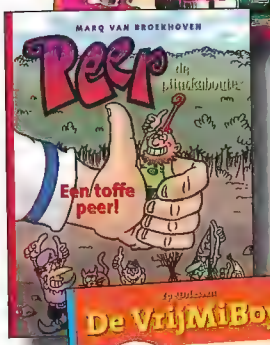

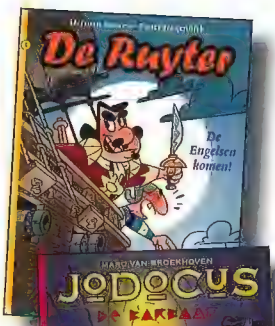

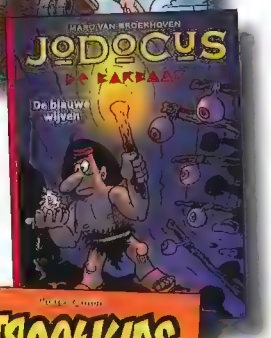

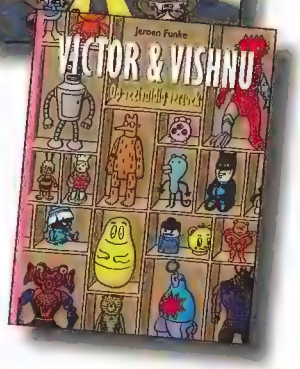

Strip2000 kenden we al als de grote reanimator van de reeks Tom Carbon. Daar staan nog twee heruitgaven van gepland om de albumreeks compleet te maken in een mooi uitgevoerde kleureneditie. Onze complimenten voor hun zorgvuldig vormgegeven en gedrukte albums heeft Strip2000 al meermaals op zak kunnen steken. Voor de rest van 2012 is het de Nederlandse liefhebbersuitgeverij menens: er mag gelachen worden. "Humor met een hoofdletter H" is dan ook de slogan – en het streven – van Strip2000.

We troffen met veel plezier een andere Vlaming aan temidden het Nederlandse plezierteam. Van Charel Cambré verschijnt in oktober deel 1 van Streetkids, een oude gagserie uit het weekblad Suske & Wiske waarvan Uitgeverij 't Mannekesblad al een half album uitgaf. Cambré ziet in juni trouwens ook een eerste bundeling van Jump Gags tegemoet bij Standaard Uitgeverij. Ook Gleever vond een nieuwe stek voor zijn komische serie Dik van Dieren nadat Silvester er al een album van uitgaf. Datzelfde album wordt in september heruitgegeven met een nieuwe cover. In mei kwam een album met niet voorheen in album uitgegeven kortverhalen in de winkels.

Een beetje minder traditionele humor biedt Jeroen Funke van het collectief Lamelos en de fotostrips van Ype + Willem. Ook in mei kwam daar een vierde deel van uit na de drie eerder bij Catullus verschenen bundelingen. Het vierde is tevens het laatste want het homokoppel is sinds vorig jaar uit elkaar. Ype Driessen ging sindsdien solo verder met Ype en onder andere ook de fotostrip De VrijMiBoys waarvan in september een eerste album verschijnt.

Het lijkt er dus op dat Strip2000 een veilig onderkomen vormt voor auteurs die elders hun albumreeks gestopt zagen of niet meteen een albumreeks kunnen verwachten. Van De Ruyter bijvoorbeeld, een vaste waarde in Eppo, komt in september een eerste volwaardig album uit. Marq van Broekhoven kan bij Strip2000 zijn reeks Jodocus de Barbaar vervolgen, deel 2 is voor oktober. En er komt ook een derde bundeling van zijn Peer de Plintkabouter. (DS)

FRANSSPREKENDE MENSHEID MAG EINDELIJK OOK GENIETEN VAN APOSTATA EN BETTY & DODGE

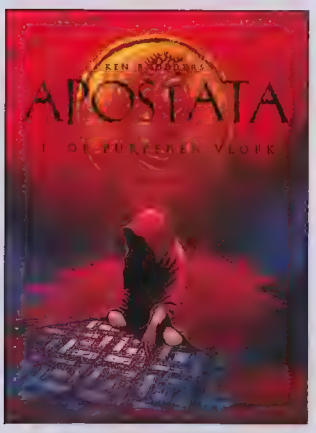

Het hing al een tijdje in de lucht te zweven (vergeet even de regen- en hagelbuien) maar nu is het nieuws eindelijk plechtig de wereld ingestuurd. De Vlaamse stripreeksen *Apostata* van Ken Broeders en *Betty & Dodge*, getekend door Thomas Du Caju op scenario van het schrijversduo Pat Van Beirs en Jean-Claude Van Rijckeghem, krijgen een Franse vertaling. De in Brussel gevestigde uitgeverij BD Must zal van elke reeks drie Franstalige hardcoveralbums in een oplage van 1.600 exemplaren op de markt gooien. De Franssprekende mensheid zal in oktober 2012 kennis kunnen maken met deze twee Vlaamse topreeksen van Standaard Uitgeverij. Diezelfde Franssprekende mensheid mag uitgeverij BD Must nu al dankbaar zijn. Of zijn we nu te chauvinistisch? (KM)

VZW ARCADIA

Taka Takata Ziet ze Vliegen
Ooit een geliefde hoogvlieger in het weekblad Kuifje

(Azara + Vicq)
Sinds 1974 zijn er geen albums meer van verschenen in het Nederlands.

BALLON

The Garfield Show 3

Catzilla (-Jim Davis-)

Jommeke Pocket 5

Indianenverhalen (Nys)
Jommeke in de Far West, Twee Halve Lappen en Strijd om de Bizon.

Jommeke Pocket 6

Gekwak en Geboemel (Nys)
Het Wonderdrankje, Anakwaboe en De Geest van Anakwaboe.

Jommeke Sport Mee

(Studio Jef Nys)

Sisters 5

Wat 'n Schatje (William + Cazenove)
Zusje Marine zit met haar been in het gips. Eindelijk rust voor grote zus Wendy? Had je gedacht!

BD MUST

Pom en Teddy pakket 1>10

(Craenhals)
Complete reeks in uniforme HC-uitgave met certificaat.

BLLOAN

Pablo 1
Eerste deel van vierluik

Max Jacob (Pubrerie + Bermant/Jul) (HC)
De jonge jaren van Picasso tussen 1900 en 1912.

Schijn Bedriegt
Romanverstripping door de auteur van de briljante detectivestrip Donkere Kamer

(Bonin)
Een loketbediende komt er achter dat hij een nieuw gezicht heeft. Grijpt hij deze kans om een nieuw leven te beginnen?

DAEDALUS

Aquablue 12
Verschijnt zowel in SC als gelimiteerde HC

Terug naar de Bron (Reno + Hautière)
Comeback van nooit echt weggeweest, maar nu door een gloednieuw auteursduo.

Gil St-André 8 + 9

Het Offer + De Bloedige Erfenis (Vallée + Kraehn)
Heruitgave van deel 8. Deel 9 is de start van een nieuwe cyclus.

Herinneringen aan de Grande Armée 4

1812 – De Jacht op Graaf Joukhov (Alexander + Dufranne)
Herinneringen aan de dodelijke winter van 1812 aan het Poolse front en de strijd van het leger van Napoleon tegen de Kozakken.

Ik Ben een Kathaar 4

De Lichtheid van de Wereld (Galore + Makyo)
Net ontsnapt uit de gevangenis, trekt Guilhem naar het dorp Aryens om er Nita terug te vinden. Onderweg wordt hij aangevallen.

Ik Ben Legioen 2
2de deel van trilogie

Vlad (Cassaday + Nury)
Een kind met telepathische gaven wordt ingezet als oorlogsmiddel.

Prometheus 4

Mantiek (Raffaele/Bocci/ Bec)
De toedracht achter de nakende vernietiging van de mensheid zit volgens NASA-ingenieur Spaulding in een ruimteschip op de maan.

De Wegen van de Heer 3

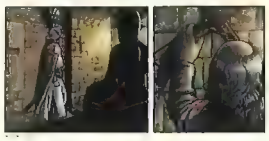

1307 – Het Proces (Calderón + David / Lassablière)
Album over de grootste heksenjacht uit de middeleeuwen.

De Terugkeer van Dorian Gray 1
Start van nieuw tweeluik in de collectie 1800

(Vukic + Betbeder)
Met een personage van Oscar Wilde in de hoofdrol.

DARGAUD

De Adelaars van Rome verzamelband deel 1-2-3

(Marini)
Alle 3 delen voor het eerst in HC.

Empire USA - Seizoen II 4
In het 2de seizoen van Empire USA dreigt een nieuwe Koude Oorlog

(Mounier + Desberg)
Er zijn vermoedens dat de KGB opnieuw operatief is. Jared staat op het punt de moord op Duane op te helderen.

Grand Prix 3
Laatste deel van de trilogie

Adieu (Marvano)
Dit saluut aan de wagensport in de jaren 1930-1940 zal ook verschijnen in het Duits.

Tramp 10
Afgerond verhaal

Het Vervloekte Vrachtschip (Jusseaume + Kraehn)
Calec begint een rederij. Er is concurrentie van andere rederijen, getouwtrek van de vakbonden en er wordt een lijk op zijn schip gevonden.

DARK DRAGON BOOKS

De Koningssmeden 1

Het Zegel van Karsac Um Rork (Tregis + Jarry)
De orcs bereiden zich voor om de valleien te vernielen van het voorouderlijk gebied van de dwergen. De dwergen Igmar en Tuldun en een elfje bundelen de krachten want een geheim van de dwergen mag niet in hun handen vallen.

Pandamonia 1
Sexy tekeningen die doen denken aan Sky-Doll en zelfs Blacksad.

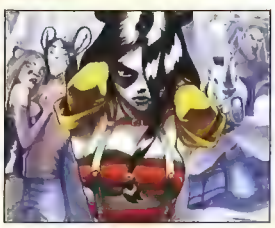

Beestenboel (Cucca + Ecuba / Lauria)
Een pandavrouwtje met de perfecte genenbalans wordt het doel van een bedrijf waarvan de president wereldheerschappij beoogt.

ESSENTIAL READING: ALFONZ KOMT

Wie interesse heeft in het medium strip kan zich in 2012 op een nieuw tijdschrift verheugen. Een tijdschrift dat een precies overzicht geeft van alles wat reilt en zeilt in de wereld van de 9de kunst.

In juni 2012 verschijnt het eerste nummer van het driemaandelijks vaktijdschrift: Alfonz – de stripreporter, een toonaangevende publicatie die een nieuwe standaard wil zetten.

ALFONZ wil een overzicht bieden van de nationale en internationale stripmarkt verpakt in goed gedocumenteerde, informatieve en uitstekend geïllustreerde tekstbijdragen en nieuwsitems.

Door de nauwe samenwerking met het Comic Report-netwerk, met het jaarboek Comic Report en met het internetportaal Comic Report Online, houdt ALFONZ steeds de vinger aan de pols van het stripgebeuren. Ieder nummer van ALFONZ biedt een overvloed aan informatie en koopadvies aan voor het komende kwartaal, waarbij het tijdschrift een stevig hulp wil bieden bij het van de massa nieuwe strippublicaties. Daarbovenop verschijnen in ALFONZ ook boeiende en vlot geschreven artikels over strips, de makers ervan en over crossmediale invloeden (film, muziek, boek...) op het stripmedium.

Om ieder nummer een stevig fundament te geven, beschikt ALFONZ ook over een aantal vaste rubrieken die een soms eigenzinnige kijk op strip bieden.

De rubrieken die hierbij op stapel staan:

- de comicreporter: nieuwtjes, opinie, korte interviews & crossmediale thema's
- Licht op de stripmarkt in de VS: het belangrijkste nieuws uit de stripscène van Noord-Amerika (samengesteld en becommentarieerd door Marc-Oliver Frisch)
- Licht op de stripmarkt in Frankrijk en België: het belangrijkste nieuws uit de stripscène van onze Europese buren (samengesteld en becommentarieerd door Didier Pasamonik)
- Onder de loep: recensie over de nieuwste publicaties
- Het verplichte duel: twee recensenten treden tegen mekaar aan
- Spotlight: Duitse strips
- Verzamelwoede: lang vergeten pareltjes en curiositeiten
- Hoe gaat het nog met...? : de lezer vraagt en Alfonz zoekt op en komt op de proppen met korte portretten van tekenaars of andere stripcreatievelingen, die van de aardbodem verdwenen lijken te zijn
- Het internet voor de stripliefhebber: Wat gebeurt er stripgewijs allemaal op het wereldwijde web? Alfonz zoekt het uit en brengt verslag uit
- 10 jaar geleden: Wat gebeurde er 10, 20, ... jaar geleden in de stripwereld?

ALFONZ wordt uitgegeven door Volker Hamann en Matthias Hofmann en verschijnt bij uitgeverij Alfons als kleurentijdschrift van minstens 68 pagina's voor de verkoopprijs van 6,95€. Voor het eigenlijke debuutnummer zijn al twee 'nulnummers' van 12 pagina's verschenen, die gratis als PDF gedownload kunnen worden op www.alfonz.de.

Verdere informatie vindt u via:

- het internet: www.alfonz.de
- e-mail: info@alfonz.be

ALFONZ – De stripreporter

Verschijnt elke drie maand! Tijdschrift, DIN A4, 84 pagina's in vier kleuren, 6,95€, www.alfonz.de

Eveneens nieuw in juni 2012:

REDDITION 56 met een dossier over Rolf Kauka en zijn uitgeverij (Fix en Foxi).

Tijdschrift, DIN A4, 76 pagina's in vier kleuren, 10€. www.reddition.be

Sláine 0
Integrale editie van de 5 bij Arboris verschenen albums (waarvan er een paar zijn uitverkocht) die het grote succes van de oorspronkelijke stripreeks inluidde

Simon Bisley's De Gehoornde God (Bisley + Mills)
Bisley opende zijn archieven voor een ultieme Sláine/Bisley-uitgave. Zowat alle artwork dat hij voor Sláine tekende, wordt in deze integrale opgenomen.

Sláine

Kronieken der Invasies 5 (Langley + Mills)
Laatste deel van de cyclus.

DUPUIS

Alter Ego 4

Jonas (Efa / Erbetta + Renders / Lapière)

Bravo Brothers
Opnieuw ingekleurde collector's edition

(Franquin / Jidéhem)
Met commentaren van José-Louis Bocquet, Sergio Honorez en dochter Isabel Franquin.

Gringos Locos

(Schwartz + Yann)
In een extra dossier geven de tegenstanders van de strip over de reis van Jijé en zijn familie, Franquin en Morris hun eigen getuigenissen.

G. Raf Zerk 28

Liefde op het Kerkhof (Hardy + Cauvin)
De doodgraver zoekt een vrouw, liefst een levende.

Papyrus 32

De Stier van Montoe (De Gieter)
Definitief afscheid van Papyrus.

Ralph Azham 3

Zwart Zijn de Sterren (Trondheim)
Laatste deel van de trilogie.

GLÉNAT

Konungar 2
Clichématige Vikingenfantasystrip, maar wel eentje met de juiste clichés

(Juzhen + Runberg)
De grootste vijand van de Vikings zijn hier de Centauren.

Max Fridman 5

Sin Illusion (Giardino)
Eindelijk nog eens een album van Giardino met Max die naar het front in Spanje trekt.

De Meesters van de Gerst 1 + 8 / Prins van de Nacht 1 + 4 + 6

Charles, 1954 + De Steenforts (Vallès + Van Hamme) / De Jager + Het Dagboek van Maximilien + Terug naar Ruhenberg (Swolfs)
Dit rijtje herdrukken is te belangrijk om onvermeld te laten voor wie niet langer astronomische prijzen wenst te betalen.

Schilden van Mars 2

Heiligschennis (Gine + Chaillet)
Chaillet schreef voor zijn dood de scenario's voor deel 2 tot 4 en liet notities achter die door een andere scenarist tot een 2de cyclus kunnen uitgewerkt worden.

Wachters van het Bloed 4
Laatste deel van een van de spin-offs van De Geheime Driehoek

Orbo Ab Chao (Falque + Convard)
Voor het vervolg van Hertz, die andere spin-off, neemt Gine het tekenwerk over van Juillard voor de flashbacks.

KANA

Ikigami-The Ultimate Limit 5

(Motoro Mase)

Doubt 4

(Yoshiki Tonogai)
Laatste deel van de reeks.

LE LOMBARD

Cassio 5
Start van de 2de cyclus, een tweeluik deze keer dat dit jaar nog wordt voltooid

De Weg naar Rome (Reculé + Desberg)
Ook te koop als kennismakingspakket met deel 1 van de reeks.

Rani 3

Slavin (Vallès + Alcante / Van Hamme)
Jolanne wordt naar de Franse kolonieën in Indië gestuurd. Daar wordt ze aan een bordeel verkocht.

SAGA UITGAVEN

De Tombe van Alexander 1 + 2 + 3

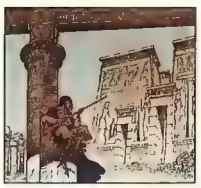

Het Manuscript van Cyrène + De Poort van Ptolemaus + De Albasten Sarcofaag (Maffre + Dethan)
Alexandrië, 1858. Zeven Fransen proberen het graf van Alexander De Grote te vinden maar zijn niet de enigen die een zoektocht ondernemen. Wie vindt als eerste het graf ?

SHERPA

Arman & Ilva 14

Labritta (Khing + van Banda)

Koma
280 pagina's dik album dat in het Frans als zesdelige reeks verscheen

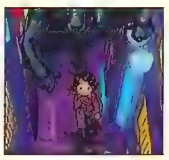

(Peeters + Wazem)
In de nabije toekomst werken Addidas en haar vader als schoorsteenvegers. Papa wordt naar een strafkamp gestuurd. Ze moet het nu alleen zien te rooien.

SILVESTER

Arcana 1 + 2
Talent gaf er ooit het 1ste album van uit, Silvester zal de reeks herstarten en vervolgen

De Spookbaron + De Vrouw uit Praag (Pignault + Pécau)
Net zoals Major Arcanum past deze reeks in het universum van De Verborgen Geschiedenis.

Criminal 3

Op Sterven na Dood (Phillips + Brubaker)
IJzersterke en keiharde gangsterreeks.

HOE MAAK JE EEN KUIFJE-FILM?

Dit luxueuze artbook bevat unieke interviews met de regisseurs en hoofdrolspelers en exclusieve info over Hergé. Het is ook het enige echte officiële boek over Spielbergs verfilming. Dit album verscheen vorig jaar al in het Engels en nu is er dan ook de Nederlandse editie. Auteur Chris Guise werkte al met producent Peter Jackson samen voor de verfilming van The Lord of the Rings. Voor de verfilming van Het geheim van de Eenhoorn werd hij in 2006 aangesteld als hoofd van het conceptueel design van de visuele studio Weta Digital. In dit lijvige artbook worden de twaalf hoofdpersonages uit de film grondig voorgesteld, met iedere keer een knappe vergelijking tussen het personage uit de film en in het originele stripverhaal. In het laatste hoofdstuk krijgen we een voorstelling van de veertien belangrijkste filmsettings. Wat me het meeste kon bekoren zijn de talrijke foto's die op de set zijn genomen alsook de originele schilderijen die de makers van de film hebben gemaakt om zich de stijl van Hergé en zijn universum eigen te maken. Vijf jaar lang hebben de Nieuw-Zeelandse ontwerpers van Weta Digital en Weta Workshop aan deze film gewerkt. Dat deze creatieve geesten weten waar ze mee bezig zijn, bewezen ze al door hun medewerking aan kaskrakers als Avatar, Chronicles of Narnia, King Kong en The Lord of the Rings. De auteurs geven ook tekst en uitleg bij de verschillende stappen die genomen werden om tot dit digitale filmpareltje te komen. Voor alle fans van Kuifje (en dat zijn er ontzettend veel) is dit artbook een must have. Een echt leesboek is het niet geworden. Het is het soort boek dat uitnodigt om vooral in te bladeren en je als lezer te laten verwonderen over hoeveel werkuren er niet kruipen in een verfilming als deze. (TV)

De avonturen van Kuifje - Artbook
Tekst: Chris Guise, met voorwoord van Steven Spielberg en Peter Jackson
Lannoo + Moulinsart, 198 blz.,
HC: 29,50 euro

Dirks Bunnies — (Dirk Verschure)
Er is iets met konijnen dat op de lachspieren doet werken, zo ook deze cartoons.

Portugal — (Cyril Pedrosa)
Dik one-shot dat in het Frans in de collectie Vrije Vlucht verscheen
Licht autobiografisch verhaal met een 30'er in de hoofdrol die wat moeite heeft om een standvastig leven als stripmaker te leiden. Tijdens een korte reis naar Portugal raakt hij verslingerd aan het land.

De Avonturen van Julius Chancer — De Regenboogorchidee 3 (Garen Ewing)

De Avonturen van Julius Chancer: De Regenboogorchidee verzamelbox deel 1-2-3
Laatste deel van de trilogie waarvoor ook een verzamelbox beschikbaar zal zijn.

De Verborgen Geschiedenis 22 — Koning van de Wereld (Kordey + Pécau)

Vincent en Van Gogh 2 — Drie Manen (Gradimir Smudja)
Geschilderd vervolg over en met Van Gogh.

Walking Dead 13 — Te Ver Heen (Adlard + Kirkman)

STANDAARD UITGEVERIJ

F.C. De Kampioenen Presenteert: Vertongen & Co 2 — Een Dag in de Zoo (Swerts / Vanas + Leemans)
Mark raakt met Paulien verzeild in een gijzelingsactie in de zoo.

De Smurfen Vakantieboek Zomer 2012 — (-Peyo-)

Urbanus Special — De Volle Pamper Special (Linthout + Urbanus)
Wij ruiken moeilijkheden.

Urbanus Vertelt: Mieleke Melleke Mol — (Stallaert + Urbanus)
Wij voorzien kolder, absurditeiten, onzin, kattenkwaad, anarchisme, enzovoort, enzoverder.

Urbanus Vertelt: Plankgas en Plastronneke Special

UITGEVERIJ L

Ayako 2 — Een Familie om van te Houden (Osamu Tezuka)
Deel 2 van de trilogie — Haarballen (Mourier + Arleston)

Trollen van Troy 15 — De trollen worden op magische wijze gekrompen tot het formaat van een marmot. Maar 15 centimeter of niet, een trol blijft een trol en diens tanden zijn even scherp.
1ste deel van een tweeluik

BALLON

De Belevenissen van Jommeke 260 — Oost West, Thuis Best (Wouters)
Jommeke bezoekt zijn vrienden in de vele windstreken.

Voetbalzot! 1 — (Sulpice + Jenfèvre)

Voetbalzot! 2 — (Jack + Béka)
Ballon gaat De Boemerang en The Champions achterna voor een eigen reeks voetbalgags
De scenario's voor deel 1 en 2 komen van respectievelijk de huidige tekenaar van Joe Bar team en de schrijver van Dance Academy.

Wielergek! 1 + 2 — (Julié + Garréra)
Voor de wielergekke fans.

CASTERMAN

D'Avonture van Kuifke — De Biezjoes van Bianca Castafiore (Hergé)
Gentse dialectversie, vertaald door Eddy Levis, de "prezendet van de Gentsche Sosseteit".

De Avonturen van Kuifje — Mannen op de Maan (Hergé)
Herdruk van facsimile-editie.

Egon Schiele — (Coste)
Het leven van de Oostenrijkse kunstschilder.

De Reizen van Alex — De Olympische Spelen (Plateau met illustraties van Hervan)
Herdruk met nieuwe cover, extra dossier en nieuw voorwoord van Jacques Rogge.

De Smaragdridders 2 — De Beproeving (Oger naar Anne Robillard)
In augustus verschijnt de SC
Vervolg van de epische fantasyreeks naar de romans van de Canadese Anne Robillard.

DAEDALUS

Drakendynastie 2 — De Zang van de Fenix (Civiello + Herbeau)
Song-keizer steelt de karmische bondgenoot van één van de negen hemelse draken: de Feniks. Deze daad lokt de woede uit van de draak Ying Long, de meester van de winden en de regen.

De Druïden 6 — Schemering (Lamontagne + Istin / Jigourel)
Einde van de 1ste cyclus.

Gil St-André 9 — De Bloedige Erfenis (Vallée + Kraehn)
Begin van de 3de cyclus.

De Onthoofde Arenden 14 — De IJzeren Mannen (Pieret + Arnoux)

Hoe verstrip je een Marsupilami-film?

Op 4 april ging in Frankrijk de eerste langspeelfilm over de wereldberoemde creatie van André Franquin in première onder de titel Sur la piste du Marsupilami. Een adaptatie van deze film in stripvorm kon niet uitblijven en dat is dit 25ste album dan ook geworden. Een pak dikker trouwens dan een normaal album in de reeks. Alles draait rond Dan Geraldo, een voormalige ster in televisieland. Nadat de kijkcijfers van zijn programma 'V8' in vrije val zijn, probeert Dan Geraldo alsnog zijn reputatie op te poetsen door naar de oerwouden van Palombië te trekken. Het zou heel goed zijn voor zijn status indien hij tijdens een live-uitzending zou kunnen bewijzen dat de Marsupilami ook echt bestaat. De film heb ik niet gezien en ik moet toegeven dat ik niet meteen van plan ben om naar de bioscoop te hollen na het lezen van deze stripversie. Het verhaal hangt als los zand aan elkaar. De ene ongeloofwaardige situatie volgt de andere op. Slapsticktoestanden en flauwe grappen. Nee, dit kan je geen jubileumalbum noemen. Zou Franquin zich omdraaien in zijn graf? (TV)

Marsupilami 25:
Op het spoor van de Marsupilami
Tekst / tekeningen:
Colman & Chabat
Colman & Batem
Marsu Productions,
64 blz., SC : 6,50 euro

IDEALE VAKANTIELECTUUR

Als fanatiek striplezer ben ik altijd al wat jaloers geweest op veel Franstalige uitgaves. Luxe-albums, making off-strips en integrale bundelingen. Ze zijn steevast uitgegeven met een harde kaft wat voor stripliefhebbers altijd een meerwaarde is en bevatten meestal ook allerlei extra's. Daarom juich ik initiatieven als het bundelen van afgeronde verhalen of verhaalcycli enorm toe. In het Frans verscheen de integrale van Aldebaran al in 1999. En de integrale van Kenya is in het Frans al beschikbaar sinds 2009. Maar goed, onder de noemer beter laat dan nooit, kunnen nu ook de Nederlandstalige lezers deze dikke turven kopen. De albums zijn mooi uitgegeven, met dezelfde nieuwe covers als de Franstalige edities. Bovendien zijn ze best betaalbaar. Enige minpunt is dat de extra's niet bijster veel voorstellen. Bij Aldebaran valt het nog mee met onuitgegeven schetsen, verschillende coverstudies... maar bij Kenya en Betelgeuze is het extra gedeelte bijzonder mager uitgevallen. Voor mensen die de albums al in SC kochten de voorbije jaren, misschien niet meteen een must maar wel een ideaal cadeau om vrienden en kennissen een nieuwe reeks te presenteren die hun de ogen opent en op zoek doet gaan naar nog meer onbekend stripleesvoer. Deze albums zijn eveneens interessant voor striplezers wiens albums van Aldebaran al na herhaaldelijk herlezen uit elkaar vallen (en bij de verhalen van Leo zullen dat geen uitzonderingen zijn, vermoed ik). Hopelijk kunnen initiatieven als deze ook Dupuis overhalen om enkele van hun Franse integrales te vertalen naar het Nederlands: Isabel, Baard en Kale, Guus Slim,... Ik weet dat daar op de Nederlandstalige markt best wel vraag naar is. (TV)

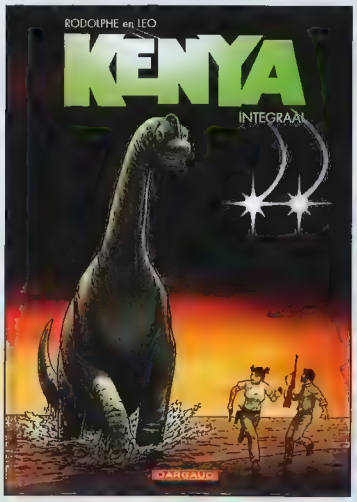

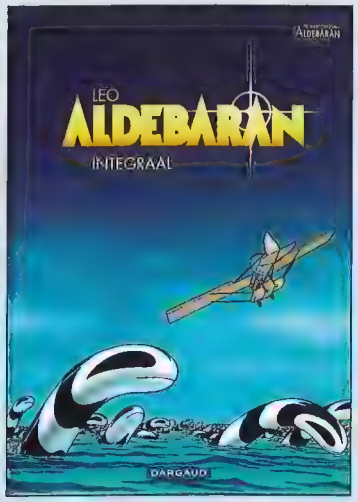

Kenya seizoen 1: integraal /
Aldebaran integraal
Tekst / tekeningen:
Rodolphe / Leo
Dargaud, 240 blz.,
HC : 29,95 euro

Questor 1

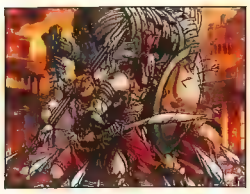

Heibel in Troje (Saviori + Sala)
Welkom in deze nieuwe wereld van Troje! Ze zijn de Questorvennoten: Idomeneus en Aeson. Ze gaan de geschiedenis in als veroveraars van Troje. Nu hebben ze zich omgeschoold tot de beste rechercheurs die de Griekse wereld ooit gezien heeft...

Sektor 2

Verzet (Stalner)
Lawrence is een van de laatste in het postapocalyptische Engeland van 2067 die de wetenschap niet heeft afgezworen. Dankzij een kaart van het oude Engeland ontsnapt hij uit het reservaat.

Servitude 1

De Zang van Anorœr (Bourgier + David)
Herdruk.

Servitude 3

Het Afscheid van de Koningen (Bourgier + David)
De pauzes tussen 2 delen duren telkens lang, maar door de kwaliteiten van tekeningen en verhaal was Servitude al een culthit vanaf deel 1.

De Wereld van Lucie 4

Lucie(s) (Martinez + Kris)
Ook verkrijgbaar in verzamelbox.

DARGAUD

Namibia 3

Episode 3 (Marchal + Léo/Rodolphe)
Het korte geheugen van Kathy is gewist na haar bezoek aan een ondergrondse basis. Een Amerikaanse profeet zaait onrust bij de Britse inlichtingendienst MI5.

O'Boys 3
Laatste deel van de 1ste cyclus

Midnight Crossroad (Cuzor + Colman)
Coscenarist Thirault is ingewisseld voor Colman.

DUPUIS

Aria 34
Voorgepubliceerd in Eppo

De Krochten van de Dood (Weyland)

De Avonturen van Walibi 2
Commerciële uitgave tot en met om het pretpark Walibi te promoten

Hello World! (Changjie + Morvan / L'Hermenier)
Coole strips die jongeren zeker kunnen smaken.

Esteban 1

De Walvisvaarder (Bonhomme)
Esteban is een indiaan van twaalf die als harpoenier op een walvisvaardersboot aan de slag wil.

GLÉNAT

Conquistador 1
1ste deel van tweeluik door de auteurs van Kruistocht

(Xavier + Dufaux)
Deel 2 verschijnt later dit jaar.

De laatste van de Schoenfelds 2

De Liefde van Fanny (Hervan + Bartoll/Barrat)
Deel 2 van de trilogie waarin Agnès Bartoll een eigen familiegeschiedenis vertelt.

Sasmira 2
Verschijnt met enkele maanden vertraging bovenop de vele jaren die dit vervolg al in beslag nemen

De Valse Noot (Pelet + Vicomte)
De oorspronkelijk als assistent aangetrokken Pelet nam halverwege het verhaal het tekenwerk van Vicomte over.

Schemerwoude 15

Hemeloog (Hermann + Yves H.)
Speelt zich af ten tijde van de Spaanse veroveringstochten in de Nieuwe Wereld.

GRATON

Michel Vaillant 3 + 4
Heruitgaven met mee ingenaaide ex-libris

De Renbaan van de Angst + Tocht door de Nacht (Graton)
Bij deel 1 en 2 waren de ex-librissen oude coverontwerpen voor het weekblad Kuifje.

JUNGLE!

Ice Age 4

Continentale Drift (Aky-Aka + Greg Newman)
Stripversie van de 4de Ice Age-film.

KANA

Ikigami – The Ultimate Limit 6

(Motoro Mase)
In elk deel komen 2 zaken voor met iemand die nog 24 uur heeft te leven. Bindende factor is de ambtenaar die hen deze laatste boodschap verkondigt.

LE LOMBARD

Dokus de Leerling 18

Te Hoog Gegrepen! (Godi + Zidrou)
Deze zomer komt de 2de film.

Sherman 5

De Puinhopen. Berlijn (Griffo + Desberg)
Voorlaatste deel.

MARSU PRODUCTIONS

Guust

Flaters Deuntjes (Franquin)
Compilatie van muzikale gags.

MEDUSA

Kaap Hoorn 3

De Zwarte Engel van de Paramo (Riboldi + Perrissin)
Spannende achtervolgingsthriller.

Lijst 66 3

Kansas (Éric Stalner)
Spannende achtervolgingsthriller (bis) met een seriemoordenaar erbovenop.

Wachten op een podium

Het Merksemse theatergezelschap Karakter Collectief brengt dit najaar een bewerking van Marc Legendre's graphic novel *Wachten op een eiland* op de planken. En hoe zijn ze daartoe gekomen, beste Marc Legendre?

"Enkele jaren geleden werd ik gecontacteerd door Jurgen Delnaet (o.a. bekend van *Aanrijding in Moskou*) die onder de indruk was van *Verder*. Hij wou dat samen met Simone Milsdochter (*Flikken, Zone stad, Aspe, ...*) op het toneel brengen. Ze hadden enkele scènes ingestudeerd en die hebben ze gespeeld in de Singel in Antwerpen tijden de Nachten. Wat ze met die teksten gedaan hebben, was indrukwekkend. Bedoeling was om centen te vinden voor de productie en met het stuk op tournee te gaan maar zoiets kost tijd en in afwachting moet er brood op de plank komen. Veel stripauteurs maken precies hetzelfde mee. Boeiende projecten raken ondergesneeuwd door opdrachten die je om den brode aanneemt. In diezelfde periode werd ik gecontacteerd door het Karakter Collectief die *Wachten op een eiland* wilden opvoeren. De avond dat Delnaet en Milsdochter een stukje uit *Verder* speelden, heeft het Karakter Collectief een try out van *Wachten op een eiland* gebracht. Ook zij wilden er daarna verder mee en gingen op zoek naar sponsors. Een eerste reeks voorstellingen was gepland voor mei 2011. Toen werd Hans De Munter ziek. Hans was de vleesgeworden Adan Diss, de hoofdrol, dus zonder hem kon het natuurlijk niet en werd het hele gebeuren uitgesteld. Afgeblazen, dacht ik, maar dat bleek niet het geval. Die mensen willen het stuk heel graag brengen. Nu staat het opnieuw geprogrammeerd."

"Naar het schijnt wordt het boek nogal getrouw gevolgd. Een duin met een huis. Het publiek is de zee anders staat iedereen steeds met de rug naar de zaal. Er is plaats voor de muziek van Porcupine Tree waar Bobo altijd naar luistert. Serge Uytgeerts speelt Adan Diss, Dieter Van Walle is Bobo, Hans Pauwels is de verteller (de wachtmeester in het boek) en Isabelle Laermans neemt de andere rolletjes op zich. André Lefèvre regisseert en Marcel Rouffa is de scenograaf. Het decor is sober en er zijn amper scènewissels maar dat is in de strip ook zo."

"De impact van de plek waar de personages zich bevinden, vind ik een boeiend gegeven. In *Verder, Finisterre* en *Wachten op een eiland* speelt de omgeving min of meer de hoofdrol. Een leeg strand, een verlaten eiland... we hebben allemaal al eens gevoeld wat voor weerslag dat op je heeft. Het feit dat ik weinig personages opvoer en kies voor eenheid van plaats, tijd en handeling, maakt het allemaal heel erg 'speelbaar' maar dat voel ik ook bij het maken van de strip. Ik houd niet van tekstbalkjes zoals 'ondertussen in Madrid'. "

"Het is nogal vreemd om een strip die je gemaakt hebt, op de planken te zien. Het wordt meteen iets anders, vind ik. Ook al heb ik die teksten duizend keren herschreven en aangepast voor ik ze in zo'n tekstballonnetje zet, ze klinken helemaal anders wanneer een acteur ze luidop uitspreekt. Alsof het andere teksten zijn, uit een ander boek, door iemand anders gemaakt. Wat ik een voordeel vind, is dat de humor op toneel beter uit de verf komt. *Wachten op een eiland* is vaak grappig maar ik merk dat men denkt omdat ergens het etiket 'graphic novel' op geplakt wordt, het verboden is om te lachen."

"Ik wil liefst niet tussenbeide komen zoals ik ook niet graag heb dat iemand commentaar levert op wat ik doe terwijl ik er nog aan bezig ben. Je staat niet naast een kok in de keuken kritiek te leveren nog voor het gerecht klaar is. 'Het is te flauw'. Ja, dat zal wel, er moet nog zout in. Theater is een ander medium dan strip. Die mensen weten precies wat ze doen en daar moet je vertrouwen in hebben. Het zou anders zijn als ik zou gevraagd worden om het stuk te regisseren. Maar ik vind het wel fijn dat het gebeurt. Ik heb m'n strips altijd min of meer als een toneelstuk geschreven. Ook van *Biebel* is ooit een toneelstuk gemaakt dat langs de scholen trok. *Finisterre* is oorspronkelijk een theatertekst. Ik vind het ongelooflijk bevredigend als een zin klopt, als hij echt klinkt wanneer je hem luidop leest. Taal is belangrijk, ja. De beeldtaal, zeker, maar ook de taal in de balloons. Het is toch zalig als die helemaal juist zit? Kijk naar *Blast* van Larcenet (de originele versie). Dat is verdorie literatuur."

Ondertussen is bekend geraakt dat Legendre in de toekomst ook scenario's zal schrijven voor De Rode Ridder. Na het overlijden van Biddeloo kwam de reeks in handen van de Duitse tekenaar Claus Scholz en de Nederlandse scenarist Martin Lodewijk.

Tatanka 2

Besmetting (Séjourné + Callède)
Dierenrechtenorganisatie Tatanka, moet de gevolgen dragen voor hun inbraak in een bedrijf waar geëxperimenteerd werd op apen.

SAGA UITGAVEN

En Verlos Ons van het Kwade (Cerqueira + Maurel)
Toon en uitwerking zijn pure horror.

Evangelie volgens Satan 2
SC-uitgave van de eerder verschenen HC in beperkte oplage

Het Huis van Verboden Geneugten

Okiya
Een beetje de Nederlandstalige comeback van Jung Sik Yun die o zo'n mooie reeksjes heeft gemaakt als daar zijn *Kwaïdan* en *Het Meisje en de Wind*

(Sik Jun Yung + Jee-Yun)
Op scenario van Jee-Yun tekende Jung Sik een poëtisch-erotisch one-shot over een ronin.

De Schaduw en het Vuur 1

De Schaduw en het Vuur 2

(Kim Chen / Wu Qinsong / Yu Qian)

(Ke Da / Chu Mi / Cao R / Fang Yili)

De Schaduw en het Vuur 3

(7th Orange / Cheng Cheng / Sun Rei / Sheng Tao)
Erotische kortverhalen.

Tahya El-Djazaïr 1 + 2

Bloed aan de Handen + Zand in de Ogen (Dan + Galandon)
1954. Algerije is nog een kolonie van Frankrijk. Fransman Paul komt in de hoofdstad werken en ziet er zijn vriend Pierre uit het verzet terug, die nog altijd voor het leger werkt. Hun vriendschap wordt op de proef gesteld wanneer de onafhankelijkheidsoorlog uitbreekt.

SHERPA

Rork 1
Gebundelde, gelimiteerde en groot uitgevoerde heruitgave van de verhalen *Fragmenten* en *Doorbraak* in zwart-wit

Fragmenten & Doorgangen (Andreas) (HC/luxe)
De extra's in kleur zijn nooit eerder in het Nederlands verschenen.

SILVESTER

Bludzee

(Lewis Trondheim)
Strookjesstrip over een katje dat men dagelijks op de gsm kon lezen. Achteraf moest Trondheim toegeven dat het betaalmodel voor dergelijke strips nog niet toereikend is om van te leven.

Merlijn - De Queeste naar het Zwaard 1 + 2

De Profetie + De Vesting van Kunjir (Demare + Istin)
Spin-off van de fantasyreeks Merlijn die zich focust op het legendarische zwaard Excalibur.

Nicolas Eymerich, Inquisiteur 4

Het Lichaam en het Bloed 2
Deel 4 is het slot van de reeks die ook in een verzamelbox te koop zal zijn. Van deel 1 verschijnt een herdruk.

Nicolas Eymerich, Inquisiteur verzamelbox 1-4

Het Boek (Griffo/Mangin + Bollée)

De Pijl van Nemrod 5

Deel 5 van 7-delige reeks.

Prins Valiant 17

Jaargang 1953 (Foster)

Prins Valiant Boek 14

Jaargang 1963-1964 (Foster)

STANDAARD UITGEVERIJ

F.C. De Kampioenen 72

Xaverius de Grote (Leemans)
Op de planeet Xaverius, waar alle bewoners afstammen van de Waterslaeghers, woedt een machtsstrijd. De enige die vrede kan brengen, is Xavier!

Junior Suske en Wiske Zomerboek

(Jeff Broeckx / Dick Heins + Pieter van Oudheusden)

Jump Gags 1

(Charel Cambré)
Naast de hoofdreeks start nu een gagreeks.

De Kiekeboes 132

Alle Eendjes (Merho)
Kustplaats De Haan is het decor van het nieuwe album.

De Rode Ridder 234

De Elfenring (Claus D. Scholz)

Suske en Wiske Vakantieboek

(Studio Vandersteen)

UITGEVERIJ DE BOEMERANG

The Champions 21

(Gürsel)

Rooie Oortjes 43

(D'Auwe)
Album van Vlaamse makelij. D'Auwe tekende ook al het Humor in Beroepen-strip over de politie.

UITGEVERIJ L

Ayako 3

Een Wereld om van te Houden (Osamu Tezuka)
Slotalbum van de tekenaar van Boeddha, Ode aan Kirihito en MW.

De Beproeving 4

Zware Gevallen (Perkins + Roberto-Aguirre-Sacasa naar de roman van Stephen King)
De Donkere Toren is in vertaling stopgezet. Deze adaptatie van de roman van Stephen King is stukken beter en loopt niet het gevaar er voortijdig het loodje bij te leggen. De besmette personages in de reeks daarentegen...

“Ik wil helemaal geen bestsellerauteur worden!”

Interview André Houot

Links: ridder gebaseerd op Dürer (zie gravure op foto boven)
Pagina 43 boven: De Rattenvanger van Hamelen cover luxe stofomslag (l) en de gewone cover (R)
Pagina 43 onder: Fragment uit De Rattenvanger van Hamelen

Zichtbaar nieuwsgierig bekijkt de Franse stripauteur André Houot, bekend van o.a. *De Plaag* en *Kroniek van de Nacht der Tijden*, de Nederlandstalige luxe-versie van zijn nieuwste album *De Rattenvanger van Hamelen*. De uitgave van uitgeverij Daedalus, vooral de mooie zwarte, linnen kaft met gouden opdruk en de wikkel met nieuwe cover op glanzend kwaliteitspapier, kan op de goedkeuring van de 65-jarige auteur rekenen.

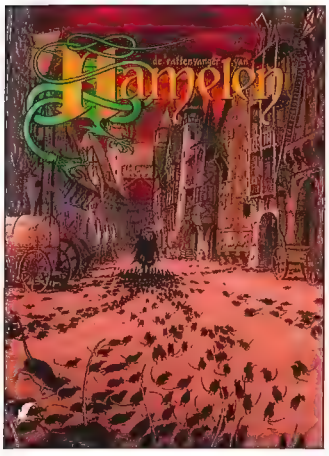

DOOR **TOM VERMEEREN** EN **GERT BUSSENS**

"Uitgeverij Glénat gaat ook een Franse luxe uitbrengen, met dezelfde foto's en achtergrondinformatie als bijlage", vertelt Houot. "Het album wordt ook naar het Duits vertaald. En daar ben ik heel blij om. Eigenlijk vind ik dat mijn Franse uitgever te weinig promotie heeft gevoerd rond dit verhaal. Voor mijn trilogie *De Plaag* vond ik het niet nodig om een groots opgezette promotiemolen in gang te zetten omdat die reeks zich niet richt op een groot publiek. Maar voor *De rattenvanger van Hamelen*, een universeel verhaal dat geschikt is voor een breed lezerspubliek, ligt dat toch anders. Toch vonden ze het niet nodig om er meer ruchtbaarheid aan te geven. Heel jammer. Toen ik enkele weken geleden aan tafel zat met mijn uitgever Jacques Glénat, gaf hij me complimenten over *Hamelen* en vroeg me zelfs of ik het zag zitten om in die stijl nog een verhaal te maken. Hij stelde me zelfs voor een verhaal te brengen dat zich afspeelt met de rijke Vlaamse geschiedenis als achtergrond. In Frankrijk beseffen we heel goed hoe rijk de Vlaamse cultuur is en hoeveel boeiende verhalen er voor het grijpen liggen. Aan enthousiasme geen gebrek dus maar toch kon de verspreiding beter. Glénat heeft mijn album als één uit de zovele bekeken. En dat heeft me geraakt. Maar goed, het feit dat mijn album in Vlaanderen en Nederland in HC verschijnt en zelfs in beperkte oplage in een luxe-versie, stemt me tevreden. Zo kom ik eindelijk, na meer dan tien jaar, nog eens naar Vlaanderen om mijn Nederlandstalige publiek te ontmoeten. *(brede glimlach)*

Na twee jaar stilte verscheen *De Rattenvanger van Hamelen*. Hoe is het idee ontstaan om een sprookje te verstrippen?
Sprookjes, legenden, mythes en sagen hebben me altijd geboeid. De moraal die in de verhalen verscholen zit, interesseert me en de gelaagdheid die toelaat om door alle leeftijden gelezen en gesmaakt te worden is best wel intrigerend, vind ik.

En waarom precies *De Rattenvanger van Hamelen?*
Net omwille van de levensles die erin zit. De boodschap is duidelijk: dit verhaal wil kinderen waarschuwen dat ze ouderen niet altijd zomaar mogen vertrouwen. Het thema is nog nooit zo actueel geweest. Kranten staan vol over kindermisbruik en pedofilie. Het is belangrijk dat je een verhaal brengt op een moment dat het onderwerp een *hot item* is. Mijn passie voor het werk van Albrecht Dürer, de Duitse kunstschilder, heb ik ook verwerkt in dit album. In de luxe-versie zitten zelfs voorbeelden van Dürers gravures.

Vind je niet dat sommige van die verhalen al te veel verteld zijn?
Goede verhalen vervelen nooit. Een sterk verhaal zal blijven boeien als je er maar een eigen touch aan geeft. Het mooiste voorbeeld vind ik de filmbewerking van *Titanic* door James Cameron. Iedereen weet dat de boot uiteindelijk zal zinken maar toch wist het ontelbare mensen te boeien en te ontroeren. Cameron vertelt het verhaal vanuit het oogpunt van Rose die op de boot de liefde van haar leven Jack ontmoet. Met een grote flashback vertelt Rose over de eerste ontmoe-

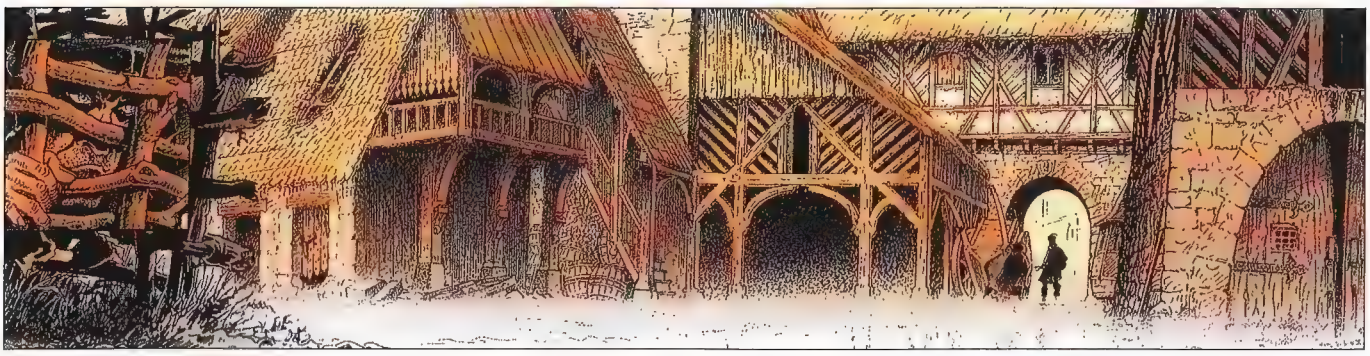

Trommelaars en trompetters werden uitgestuurd voor het ronselen van rattenvangers in de buurt die de stad konden zuiveren...
... van de snode gluiperds. Binnen de kortste keren stond er een leger van dullen, giftmengers en verdelgers voor de wallen...
Stropers van diverse pluimage kwamen het wagen het ongedierte te verjagen, maar het was zonneklaar dat geen enkele ging slagen.
DIT DOET AL NET ZO MIN AF ALS DE FAKKELTOCHTEN OF DE MISSEN!...
10
- 12 -

Links:
Pagina 12 uit De Rattenvanger van Hamelen
Rechts (pagina 45):
Cover Ars Engloutie, De Zon der Doden en de Franse herdruk van De Zon der Doden

Je hebt ook dat sprookjesachtige weergegeven in je teksballonnen.
Die krulletjes en versieringetjes bij tekstvakken en tekstballonnen dragen ook bij tot de juiste sfeer. Ik heb altijd al iets gehad met tekstballonnen. In al mijn reeksen probeer ik de vorm van mijn tekstballonnen aan het verhaal aan te passen. Het kan voor sommigen een detail lijken maar ik hecht er wel belang aan.

De inkleuring is heel sterk en draagt enorm bij tot de lugubere sfeer van het verhaal.
Jocelyn (Charrance, nvdr) heeft schitterend werk geleverd. We bespraken samen de hoofdlijnen van de inkleuring. Zo bracht ik het idee aan om een soort van egale sepiakleur te gebruiken in het volledige verhaal. Het verder uitdiepen van de kleuren is helemaal de verdienste van Jocelyn.

Jocelyn is ook je vaste levensgezel geworden. Werken jullie in hetzelfde atelier?
Zeker. We beginnen allebei rond negen uur 's morgens en werken door tot de middag. Dan pauzeren we een tweetal uur om daarna door te werken tot acht uur 's avonds. Het is bijzonder verrijkend om elkaars werk te bekijken en elkaar tips te geven. In 2002 is ze overgeschakeld van een manuele naar een digitale inkleuring voor het tweede deel van *Septentryon*. Het leuke is dat weinig lezers die overgang hebben gezien en het bewijst dat ze deze nieuwe manier van werken heel goed onder de knie had.

ting met Jack, het leven aan boord en de bange uren nadat het schip op een ijsberg was gebotst tot het fatale moment waarop ze Jack onder het ijskoude water ziet verdwijnen. De film heeft wellicht nog meer indruk op me gemaakt omdat ik op dat moment ook zelf mijn grote liefde was kwijtgeraakt.

In *De Rattenvanger van Hamelen* speel je als een volleerd cineast met je camerastandpunten. Close ups, grote overzichtstekeningen, uitvergrotingen van piepkleine details verwerkt binnen één en dezelfde tekening... je gebruikt de hele trukendoos.
Ik heb bewust met de perspectieven gespeeld. Het zorgt voor een extra schwung in het verhaal en houdt het ook voor mij boeiend. Overzichtstekeningen maken kost veel uren werk maar het is de moeite waard om de juiste sfeer te scheppen. Een strip moet meer zijn dan een opeenvolging van tekeningen. Tekening en camerastandpunt moeten één geheel vormen. Je kan ze niet loskoppelen van elkaar.

Denk je eraan om in de toekomst nog zo'n oud verhaal te verstrippen?
(twijfelt) Ik heb even met het idee gespeeld om een album te maken rond Victor Hugo's *De Klokkenluider van de Notre-Dame*. Bultenaar Quasimodo kent iedereen maar voor mij is Pierre Gringoire het belangrijkste personage. Gringoire wordt heel slecht betaald voor zijn werk als dichter, filosoof en theatermaker. Zijn onvreugde over deze situatie vind ik best opvallend en dat voor een verhaal dat begin 19de eeuw is geschreven! Sinds mijn overstap naar de stripwereld heb ik veel respect gekregen voor stripauteurs. Ze worden op geen enkele manier beschermd, moeten meestal vechten om hun ei ergens kwijt te kunnen, zien vaak jaren zwarte sneeuw, hossen van de ene uitgever naar de ander om hun scenario's of tekeningen voor te stellen... Voor hen is er geen sociaal opvangnetwerk.

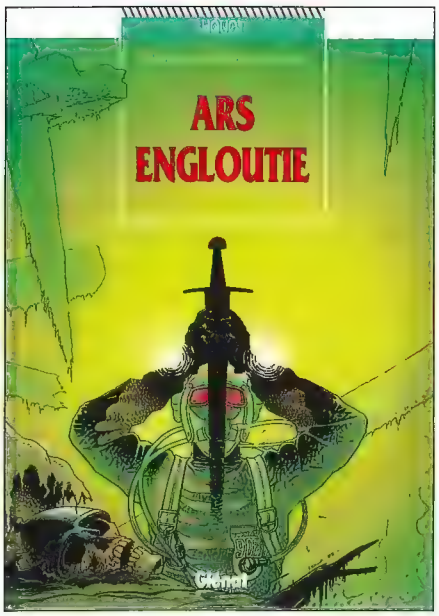

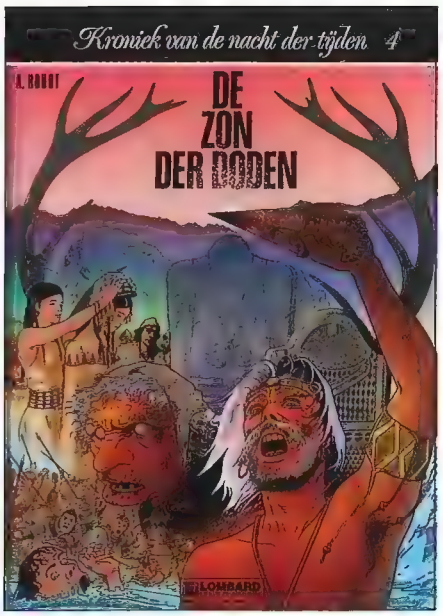

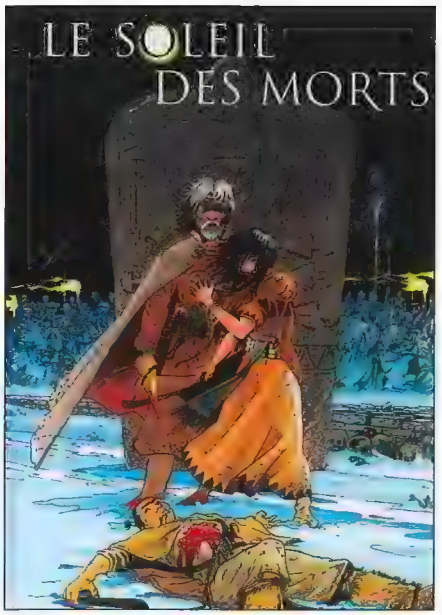

LAATBLOEIER

Je zette zelf pas laat de stap naar de stripwereld. Hoe komt dat?

Enerzijds omdat er weinig cultureel bloed in de familie zit, die vooral bestaat uit handarbeiders. Mijn grootvader was een houthakker. Zie je dat niet aan mijn eigen handen? Echte houthakkershanden, toch? *(lacht)* Anderzijds stond ik tot mijn veertigste voor de klas, als leerkracht plastische kunsten in Valence. En ik ben blijven les geven tot mijn pensioen, wat het voordeel opleverde dat ik niet moest leven van de albumverkoop en de projecten kon uitwerken waar ik achterstond. Het nadeel was wel dat ik enkele jaren een dubbele shift heb moeten draaien: overdag voor de klas staan en 's avonds en 's nachts aan mijn strippagina's werken.

"Als ze me morgen vragen om een succesreeks als XIII over te nemen, zou ik weigeren."

Waarom zette je die stap naar de stripwereld?

In het onderwijs komt het pedagogische op de eerste plaats en pas dan is er plaats voor creativiteit. En dat creatieve aspect miste ik. Ik wilde verhalen vertellen en het medium strip leende zich daar uitstekend toe. In het begin maakte ik strips omdat ik er mijn fantasie in kwijt kon en niet zozeer voor het tekenen op zich. Ik heb zelf wel een kunstopleiding gevolgd in Nancy maar daar leerde ik vooral om mijn creatieve geest te openen en dat je moet proberen om vernieuwend te zijn. De deuren naar de stripwereld zwaaiden pas helemaal open na een ontmoeting met een jongere die enthousiast met archeologie bezig was en verzot was op *De Gezellen van de Schemering* van Bourgeon.

Lees je zelf veel strips?

Niet echt. Ik heb ook niet meteen strips of tekenaars die ik als kind bewonderde. Twee tekenaars hebben me wel beïnvloed: Hermann en François Bourgeon. Het was door hun werk dat ik rond mijn 38ste besefte dat je met strips perfect een boeiend verhaal kan vertellen. De manier waarop zij verhalen in beeld brengen, fascineerde me enorm. Ze weten goed wat ze niet en wel willen vertellen en pinnen zich niet vast aan één bepaald genre. Bij elk project verkennen ze nieuwe horizonten en stellen ze zichzelf in vraag. Ik zit ook zo in mekaar. Ik zal nooit een langlopende reeks maken. Dat zou me veel te snel vervelen. Ik wil ook helemaal geen bestsellerauteur worden. Als ze me morgen vragen om een succesreeks als *XIII* over te nemen, zou ik weigeren.

Je debuteerde in 1987 op je veertigste met wetenschappelijk onderbouwde strips over de prehistorie. Best wel ambitieus als debuutreeks, niet?

Inderdaad. Ik wilde een nieuw genre opstarten. Het idee voor deze vijf albums ontstond toevallig. Ik ben altijd geboeid geweest door de archeologie en als fanatiek diepzeeduiker kom je vaak in aanraking met vondsten uit lang vervlogen tijden. Toen ik de kans kreeg om met archeologen op de site van Charavines mee te helpen aan opgravingen, heb ik geen moment getwijfeld. Zo was ik getuige van de ontdekking van heel oude stenen messen uit het Neolithicum. Een mooi vertrekpunt om mijn eerste verhaal aan op te hangen dat uitmondde in het album *Le couteau de pierre*, dat in 1987 is verschenen bij een kleine Franse uitgeverij Fleurus.

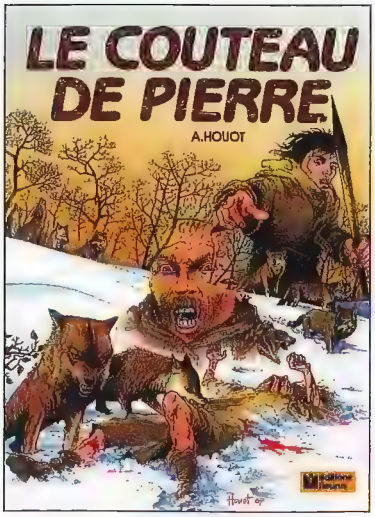

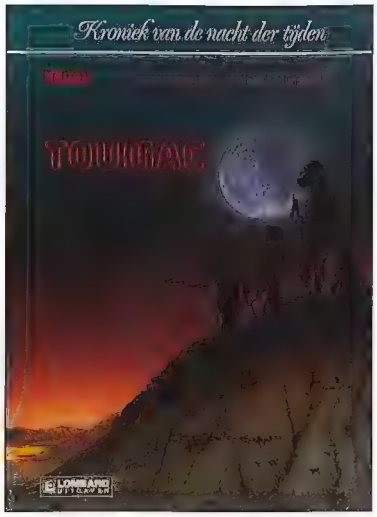

Voor het tweede album *Verbrande kop*, dat verscheen bij uitgeverij Lombard, heb je veel dieren moeten tekenen. Heb je iets met dieren?

Ik houd veel van dieren en de natuur in het algemeen. Wat me vooral bezighoudt is de relatie tussen mens en dier. We vergeten veel te vaak dat we niet de enige levende wezens op aarde zijn. We vinden het normaal dat kippen in legbatterijen eieren voor ons produceren of dat varkens vetgemest worden in veel te kleine en donkere hokken. Ik gruwel van beelden waarbij dieren misbruikt worden. Ik zou zelf nooit dieren kunnen doden. En al ben ik geen vegetariër, toch probeer ik er niet aan te denken hoe het vlees op mijn bord daar is terecht gekomen.

Het derde en vierde album verschenen ook nog bij Lombard maar voor het vijfde en laatste album (*Ars engloutie*, 1994, nooit vertaald naar het Nederlands, nvdr.) verhuisde de reeks naar Glénat. Waarom?

(zucht) Tja, de reeks verkocht niet goed en ik probeerde de reeks nog te redden door van uitgever te veranderen. Maar dat haalde niet veel uit. Ik besef nu dat de reeks voor een breed lezerspubliek te gecompliceerd was. Elk album stond op zichzelf en er was geen terugkerende held. Toch had ik gehoopt op een goede afloop omdat er zo goed als geen strips bestaan over de prehistorie. Er was wel *Ra-Han* en *Toenga* maar echt historisch correct kon je die reeksen niet noemen, hé. Ze stonden vol met anachronismen als het opduiken van dinosaurussen tussen de jagende mensen. Ik wilde een prehistorisch verhaal vertellen dat wetenschappelijk verantwoord en stevig onderbouwd was. Vandaar de extra achtergrondinfo die als proloog of epiloog werd toegevoegd bij elk album.

Nog later verschenen *Verbrande kop* en *De Zon der Doden* nog bij een vierde uitgever Soleil. Je hebt zelfs een volledig nieuwe cover getekend voor deze Franse herdrukken.

Toen ik voor Soleil met de stripbiografie *De Khan* was begonnen, kwam de uitgever op het idee om enkele albums uit mijn oudere werk opnieuw uit te brengen. Toch zijn die herdrukken ook geen succes geworden. De tekenstijl die de lezers van *De Khan* van mij gewend waren, staat dan ook haaks op de stijl van *De Kroniek van de Nacht der Tijden*.

Wie heeft de vijf albums ingekleurd?

Dat heb ik gedaan. Voor het vijfde en laatste album *Ars engloutie*, verplichtte de deadline me om snel op zoek te gaan naar assistenten om te helpen bij het afwerken van dit verhaal. Ik hield me met de onderwaterscènes bezig terwijl zij zich met de decors en de personages van de scènes boven water bezighielden.

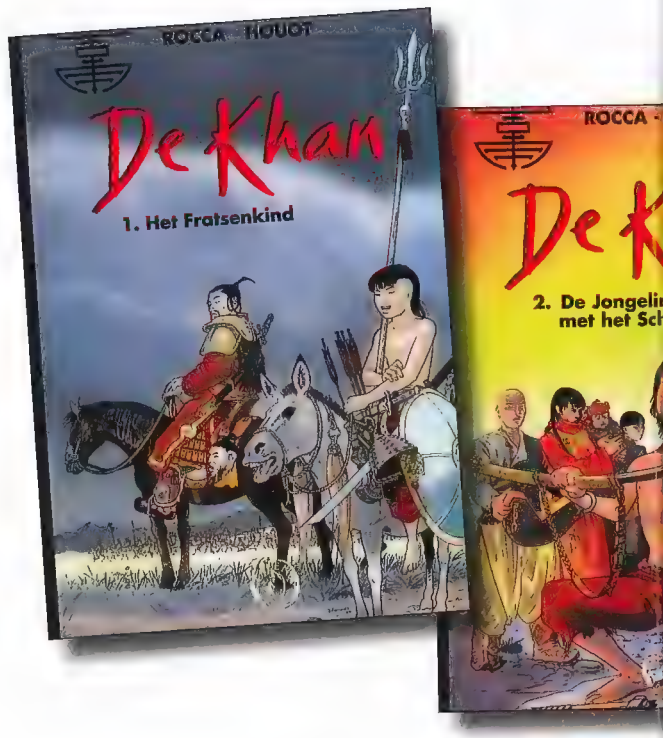

KHAN (1994-1999)

Hoe is het idee ontstaan om het leven van Djenghis Khan te verstrippen?

Tijdens het stripfestival van Sierre complimenteerde scenarist en tekenaar Georges Ramaïoli (ook bekend onder zijn pseudoniem Rocca, nvdr.) me voor *Kroniek van de Nacht der Tijden*. Hij wilde graag met mij samenwerken en had zelfs al een scenario klaar. Ik maakte enkele proefpagina's en zo zijn we al snel samen aan de slag gegaan.

Wat trok je aan in het scenario van Rocca?

Vooral zijn originele manier van vertellen. Hij neemt zijn tijd om de hoofd- en nevenpersonages uitvoerig aan bod te laten komen en heeft veel aandacht voor de historische correctheid van het verhaal. Zijn manier van vertellen staat haaks op de huidige zapgeneratie striplezers maar net daarom houd ik van zijn werk. Ook het retrospectieve van het verhaal trok me aan. Ik heb me enorm geamuseerd met het opgroeien van Djenghis Khan. Het was een tijdje zoeken naar hoe ik Djenghis Khan als kind, jonge knaap en uiteindelijk als volwassenen zou tekenen.

Hoe zagen de scenario's van Rocca er precies uit?

Hij schreef alle teksten en dialogen uit. In het begin voegde hij er zelfs een pagina-opbouw bij met plaatje per plaatje de potloodschetsen. Maar ik kreeg van bij het allereerste album veel vrijheid om mijn ding te doen. Ik apprecieerde het dat Rocca makkelijk afstand kon nemen van zijn werk en zo de tekenaar de vrijheid te gunnen creatief aan de slag te gaan. Meestal stuurde hij me een viertal pagina's per keer op.

Wie heeft voor de inkleuring gezorgd?

De twee eerste albums heb ik zelf ingekleurd daarna werd de inkleuring verzorgd door Jocelyn. Ik kon toen nog niet vermoeden dat zij mijn tweede vrouw zou worden. Het was uitgeverij Glénat die me aan haar had voorgesteld omdat ze vonden dat de vijf albums van *De Khan* snel na elkaar moesten verschijnen en vreesden dat ik de deadlines niet zou halen met mijn trage manier van inkleuren.

De kostuums, juwelen, wapens... lijken allemaal heel gedetailleerd getekend.

Ik wil dat mijn tekeningen vooral voor de juiste historische setting en sfeer zorgen. Af en toe permitteer ik me wel een foutje maar in de mate van het mogelijke documenteer ik me wel goed. Rocca had me al veel documentatie bezorgd en de rest heb ik zelf bij elkaar gezocht. Het was trouwens opvallend hoe weinig bekend is over bepaalde delen van de geschiedenis van het Mongoolse rijk. Zo vind je informatie over de krijgsolifanten waarmee de Carthaagse leider Hannibal over de Alpen richting Rome is getrokken. Maar ik had afbeeldingen nodig van de krijgsolifanten die ze in het Midden-Oosten gebruikten. En daar was bijzonder weinig over terug te vinden.

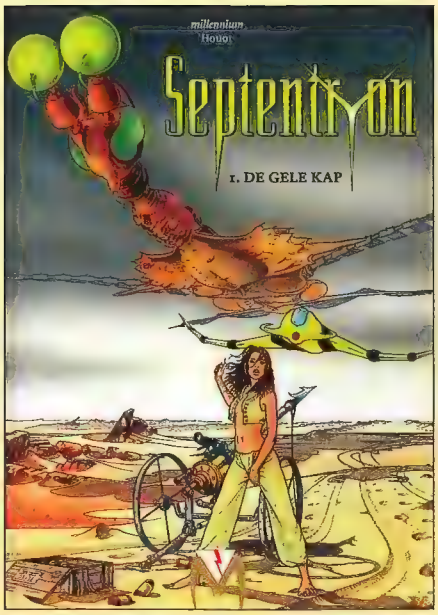

SEPTENTRYON

Na twee reeksen die zich in het verleden afspeelden begon je in 2001 met de postapocalyptische reeks *Septentryon*. Hoe is die reeks ontstaan?

Pfieuw... dat is niet eenvoudig voor mij om over te praten. Ik heb de reeks bedacht als een soort therapie om niet in een depressie te verzinken. Ik heb mijn eerste vrouw verloren in een auto-ongeluk. Als je van de ene dag op de andere alleen achterblijft met een gehandicapte zoon waar je jarenlang met zijn tweeën voor hebt gezorgd, dan ben je een gebroken man. Ik herinner me nog het telefoontje van de dokter dat ik naar het ziekenhuis moest komen omdat mijn vrouw in een auto-ongeval betrokken was geraakt. Ik snelde als een gek naar het ziekenhuis om daar de keiharde waarheid te moeten aanhoren dat ze het ongeval niet overleefd had. (*stilte)* Ik moest een manier vinden om mijn verdriet te plaatsen. Ik creëerde een wereld in een verre toekomst en het atypische hoofdpersonage Chronover dat wat op mij leek, met zijn baard en grijze haren. Hij zou me helpen om uit mijn persoonlijke nachtmerrie te ontsnappen. De openingsscène van deel 1 symboliseert hoe ik me toen voelde: alleen en verlaten voor een afgrond die ik kost wat kost moet overschrijden om mijn leven weer op de rails te krijgen.

“Ik snelde als een gek naar het ziekenhuis om daar de keiharde waarheid te moeten aanhoren dat mijn vrouw het ongeval niet overleefd had.”

Was het van bij het begin al bepaald dat de reeks uit vier delen zou bestaan?

Toen het eerste deel af was, wist ik eerlijk gezegd niet hoe het vervolg er zou uitzien. Ik heb het verhaal op me laten afkomen. Ik was zelf benieuwd hoe het verhaal verder zou gaan. Op de een of andere manier ontstonden al schrijvend spontaan ideeën over het vervolg.

Besefte je tijdens het schrijven van het scenario dat deze sciencefictionreeks verre van eenvoudig zou zijn voor je lezers?

Absoluut. Maar dat vond ik niet erg. Ik moest dit verhaal gewoon schrijven. Ik ben er nog altijd heel trots op. Nu kan ik al vrij makkelijk praten over het ontstaan van deze reeks maar in het begin was het bijzonder moeilijk. Ik zou nu niet zijn wie ik ben zonder *Septentryon*. Ik heb een sciencefictionuniversum gecreëerd dat sindsdien nergens anders is opgedoken. Op signeersessies merkte ik dat ik de lezers aangenaam heb verrast met deze reeks. Anderen daarentegen lieten deze reeks aan zich voorbij gaan omdat ze welllicht een verhaal hadden verwacht in de stijl van *De Khan*. Dus ik heb best ook wel een pak lezers verloren door dit complexe verhaal te vertellen.

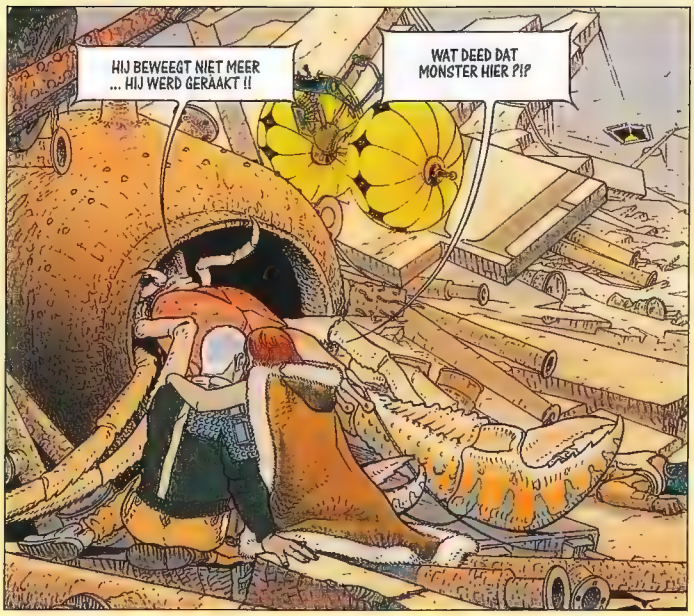

Links:
Heremietsyndroom door Houot bedacht

Onder:
Chronover die net als Houot op dat moment de ergste nachtmerries doormaakt

Houd je eigenlijk zelf van sciencefiction?
Ik lees zelf weinig sciencefiction. Ik heb me wel wat laten leiden door sf-films als *Dune* en *Blade Runner*.

In het vierde album (dat niet vertaald werd door Talent) voegde je vooraan een uitgebreide lijst van bedankingen toe. Dat bewijst pas echt hoe autobiografisch deze reeks is.
Ik heb inderdaad veel bestaande personen gebruikt om de personages van *Septentryon* vorm te geven. Dat verhoogt ook de authenticiteit van het verhaal. Ik werk in al mijn verhalen met foto's van familie, vrienden en kennissen om mijn personages te tekenen.

Je spreekt in het tweede album over het zogenaamde heremietsyndroom. Bestaat dit echt of heb je dit fenomeen zelf bedacht?
Ik heb dat zelf uitgevonden. Ik ben altijd gefascineerd geweest door bizarre wezens en daar is de heremietkreeft zeker een van. Door het diertje te observeren rijpte bij mij het idee om een syndroom te bedenken waarbij mensen keer op keer op zoek gaan naar een nieuwe schuilplaats als hun vorige te klein begint te worden om zich nog veilig in terug te trekken. Ook hier merk je dat ik verwijs naar mijn eigen leefwereld die op dat moment verstikkend en beklemmend was.

Het vierde album heeft een open einde. Is dat om een eventueel vervolg mogelijk te maken?
Mijn uitgever zag een vervolg ook wel zitten. Maar ik denk dat het er niet van zal komen. De reeks is mijn meest persoonlijke werk. En dat open einde mag je als een symbool van hoop zien. Hoop dat er nog veel menselijkheid in onze maatschappij zit, het geloof in een betere toekomst. Een vervolg schrijven zou haaks staan op dit idee. Je moet stoppen met een verhaal als alles verteld is. Ik houd niet van het nodeloos rekken en uitmelken van een reeks. Vandaar dat ik nooit reeksen maak van meer dan vijf albums. Bij *Septentryon* ben ik zelfs gestopt op een moment dat nog niet eens alles écht verteld is.

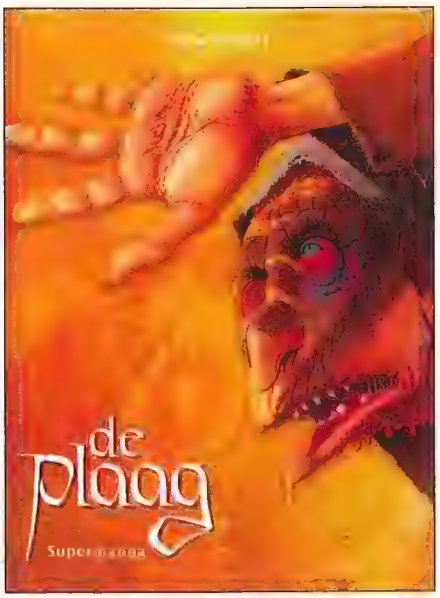

DE PLAAG

In 2006 verscheen het eerste deel van *De Plaag*. Men vroeg zich af wie de mysterieuze scenarist Py was. Vanwaar al die geheimzinnigheid?

(fijn lachje) Ik wilde eens testen hoe men zou reageren door iedereen te laten geloven dat ik voor dit verhaal weer met een scenarist samenwerkte. En wat ik verwacht had, gebeurde. Veel mensen vonden dit verhaal beter omdat ik in zee was gegaan met een professioneel scenarist, niet vermoedend dat ik die scenarist was. *(lacht)*

Hoe ben je op het pseudoniem Py gekomen?

Mijn grootvader heette Emile Py. Ik heb die man nooit gekend, hij stierf immers in het concentratiekamp van Auschwitz. Ik heb het derde album van *De Plaag* ook aan hem opgedragen.

Het is niet eenvoudig om een bepaald genre op *De Plaag* te kleven. Er zitten zowel mysterieuze als bovennatuurlijke elementen in. Hoe is deze reeks ontstaan?

Kleine dingen die ik zie of hoor kunnen voor mij voldoende zijn om een volledig verhaal te laten opborrelen. Ik ben niet het soort tekenaar dat bureaulades vol met ideeën heeft liggen voor toekomstprojecten. Voor *De Plaag* was het dorpje Sainte-Antoine de inspiratiebron. Het dorp, de huisjes, de kleine straatjes, het dorpscafeetje: alles ademt een mystieke, lugubere sfeer uit. Het is ook een dorpje met een lang vervlogen en zelfs vergeten stuk middeleeuwse geschiedenis. Er werd gevochten tegen de pest, er was de geheimzinnige crypte uit de 11de eeuw. Nu nog durft bijna niemand over die crypte te spreken. Ik heb nergens zoveel mysterie op zo'n kleine oppervlakte meegemaakt als in Sainte-Antoine.

Hoever ben je gegaan in het realistisch tekenen van gebouwen en inwoners van het dorp?

Heel ver. Toen ik aan *De Plaag* werkte, woonde ik ook in Sainte-Antoine. Ik moest dus gewoon maar de deur opentrekken om een gebouw te schetsen of er een foto van te nemen. Ook het café is realistisch nagetekend. Net als veel dorpsbewoners.

Bepaalde gebouwen als het station van Valence heb je bijna op een fotografische wijze weergegeven. Daarvoor heb je toch gebruikt gemaakt van Photoshop?

Helemaal niet. Alles wat ik teken is handwerk. Ik heb ter plekke foto's genomen en die teken

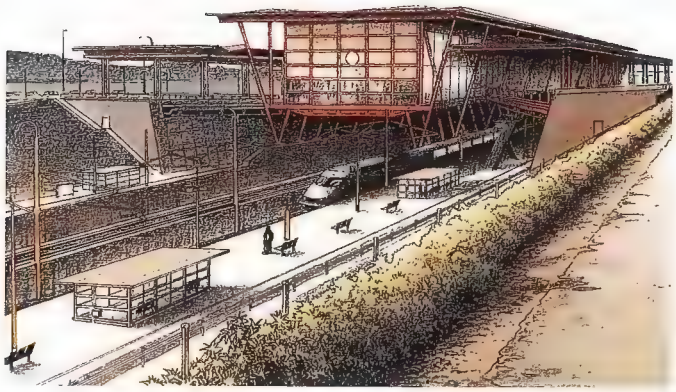

ik dan thuis in mijn atelier na. Ik beschouw het als een compliment dat jullie mij ervan verdenken gewoon een foto te hebben bewerkt. *(brede glimlach)*

Bepaalde personages heb je een bijna karikaturaal uiterlijk gegeven, terwijl anderen dan weer realistisch werden getekend. Vanwaar die keuze?
Lokale cafégangers die al sterke karakterkoppen hadden, heb ik nog lelijker of opvallender gemaakt. Bij het tekenen van mijn vrouwelijke personages deed ik net het omgekeerde. De meeste vrouwen die ik teken idealiseer ik. Mannen maak ik meestal lelijker.

In *De Plaag* laat je ook het personage Sonora terugkeren. Waarom?
Sonora speelde inderdaad mee in *Kroniek van de Nacht der Tijden*. Ik vond het gewoon leuk als knipoogje dat ik Sonora op iets oudere leeftijd opnieuw liet optreden. Ook zijn verleden als diepzeeduiker kon ik gebruiken in *De Plaag*.

De covers springen in het oog. Je beeldt iedere keer een angstaanjagend personage af en in de achtergrond worden de andere covers hernomen in de achtergrondkleur.
Ik vond dat voor het eerste deel de spookkat op de cover moest staan, ook al speelt die maar een klein rolletje en komt hij in deel 2 en 3 zelfs helemaal niet meer voor. Aan de reacties achteraf merkte ik dat sommigen de cover te creepy vonden en het album daarom niet hadden gekocht. Andere lezers werden net aangetrokken door die kat met opengesperde muil. In ieder geval was ik in mijn opzet geslaagd: het album was niet onopgemerkt voorbij gegaan, wat in de huidige tijden met een overaanbod van nieuwe titels heel belangrijk is. Het idee om de voorgaande covers te hernemen, haalde ik uit de schilderwereld, daar noemt men het 'mise en abyme'. Bij de Vlaamse Primitieven werd dat vaak toegepast. Ook in de reclamewereld komt dat soms voor. Het ene beeld wordt als het ware in het andere beeld ingebed.

"De meeste vrouwen die ik teken idealiseer ik. Mannen maak ik meestal lelijker."

Op YouTube vonden we een soort aankondigingsfilmpje ter promotie van deel 1 van *De Plaag*. Het vreemde is dat er geen stripfragmenten gebruikt worden maar echte acteurs.
Ik heb het filmpje met 5000 euro uit mijn eigen spaarpot gemaakt. Ik vond het leuk om het mysterieuze van het verhaal ook in het filmpje te stoppen door de kijkers te laten geloven dat het om een film gaat. Pas in de laatste seconden breng ik de strip in beeld.

WAT IS ME DAT VOOR EEN ONGELIKTE BEER ZEG!? GEEN GOEDENAVOND, GEEN DANK JE, NIKS...
DA'S WEER ZO'N HIPPIE, ZO'N GITAARLIJMMEL - ZOALS ER HIER ZO DIKWIJLS NEERSTRIJKEN!!

Realistische tekening van klein café met realistische cafébaas en karikaturale cafébezoekers

Wat zijn je invloeden buiten de stripwereld?
Ik houd van schilderkunst en dan vooral de periode van de impressionisten, die in mijn ogen de laatste richting van schilders waren die nog echt weergaven wat ze observeerden. Net zoals de meeste striptekenaars proberen te doen: tekenen wat ze hebben gezien. Observatie van de wereld om me heen is voor mij primordiaal. Het beeld op zich vind ik heel belangrijk. Na het impressionisme begon men meer belang te hechten aan de interpretatie van het beeld. Dat abstracte denken ligt me totaal niet.

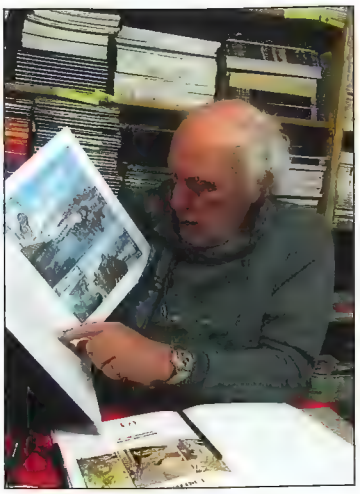

Voor elke serie kies je voor een totaal nieuw universum. Is dat een bewuste keuze?
Zonder twijfel. Ik wil niet vastzitten aan een bepaald tijdperk of genre. Ik ben constant op zoek naar nieuwe werelden. Ik wil het ook voor mezelf boeiend houden. Als ik op reis ga kan ik ook nooit lang op één en dezelfde plaats blijven. Iets in mij doet me rondtrekken en duwt me voort op zoek naar nieuwe zaken om te ontdekken.

Welk scenario ligt er nu op je bureau?
Op dit ogenblik heb ik al enkele ideeën maar er is nog niets concreet. Soms heb ik zin om weer iets sciencefictionachtig te maken. Maar de dag erna speel ik dan met het idee om eens een western te vertellen. De vraag is hoe je een western op een nieuwe manier kan vertellen zonder uit het oog te verliezen dat de lezers het nog altijd als een westernverhaal bekijken. Ik vind dat tot nu toe enkel Boucq met zijn *Bouncer* erin geslaagd is om binnen het genre van de western vernieuwende elementen toe te voegen.

Tegenwoordig zijn strips over de wereldoorlogen populair. Nooit aan gedacht om een verhaal te maken dat zich in dat tijdperk afspeelt?
Niet onmiddellijk. Ik houd niet zo van verhalen uit het recente verleden. Meestal is er zoveel informatie over deze periode voor handen dat je als striptekenaar riskeert van op de vingers getikt te worden door specialisten die je zeggen dat je dat wapen of dat kostuum fout hebt getekend. Ik probeer wel anachronismen te vermijden maar het scheppen van de juiste sfeer is belangrijker dan het minutieus weergeven van elk detail. Ik heb geen zin om rekenschap af te leggen tegenover tal van buitenstaanders die pretenderen het beter te weten of die bewust strips uitpluizen op zoek naar kleine historische uitschuivers. Toch zal mijn volgende project wellicht weer iets geschiedkundig worden maar aangezien er nog geen concreet contact met een uitgever is, kan ik er helaas niets meer over kwijt.

"ZONDER VOORPUBLICATIE IN EPPO ZOU VRIJWEL NIEMAND WETEN WIE MAX MILLER IS."
(IJSBRAND OOST)

BLZ. 52

Wanneer Jeremiah en Kurdy de knappe Verona oppikken en terug naar huis brengen, komen ze in de luxueuze villa van antiquair Gerardo terecht, die gespecialiseerd is in bronzen beelden en een kunstgalerij bezit. Jeremiah raakt onmiddellijk in de ban van de verleidelijke Verona. Jeremiah op vrijersvoeten... als dat maar goed afloopt. Over het vorige album was ik niet meteen in de wolken. Dit nieuwste album kan al iets meer overtuigen. Toch blijf ik reikhalzend uitkijken naar nog eens een *Jeremiah*-album dat écht blijft hangen. De inkleuring van dit verhaal zit wel weer goed. Hermann gebruikt opvallend veel nachtelijke scènes. Er zijn maar liefst 17 pagina's die zich 's nachts afspelen, en dat zowel voor vrijscènes als voor gewelddadige scènes. Sfeervol, dat zeker. Een hoogvlieger, dat nu ook weer niet. TV

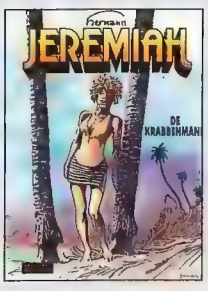

Jeremiah 31: De krabbenmand
Tekst/tekeningen: Hermann
Dupuis, 48 blz., SC: 6,95 euro/HC: 11,95 euro

Uit het leven gegrepen

Het eerste deel van dit tweeluik kon al rekenen op heel wat superlatieven en ook voor het vervolg mogen ze best gebruikt worden. Even opfrissen: Philippe Manche wordt ontslagen op zijn 53ste verjaardag. Op korte tijd verliest hij alles en hij begint een leven als clochard. Dankzij steun van zijn vrienden en familie komt hij er toch weer bovenop. In dit tweede deel zijn we getuige van zijn verdere klim naar boven. Een drietal personen doen Philippe weer zin krijgen in het leven: er is de geboorte van zijn eerste kleinzoon Evan, de toevallige ontmoeting met de corpulente boekhandelaar Robert en de mooie Camille. Robert is verzot op wijn en doet niets liever dan passages uit beroemde Franse literaire werken luidop declameren. Camille leert Philippe kennen op de TGV, waar ze werkt als serveuse in de restauratiewagen. Philippe lijkt immers het gat in de markt te hebben gevonden en geeft de passagiers de mogelijkheid om hun haar te laten knippen door hem. Camille, die ervaring heeft binnen het kapperswereldje leidt Philippe op. Bij tips geven blijft het echter niet...

Nog meer dan in het eerste deel neigt deze tragikomedie naar een diepmenselijke komedie met de nadruk op doorzettingsvermogen, eerlijkheid en openheid door scenarist Gibrat tot een wel heel actueel verhaal geweven waarin de sociale en economische gevolgen van de mondialisering elke dag merkbaar zijn. Maar de onderliggende boodschap is en blijft hoopgevend: ondanks harde tegenslagen moet je als mens proberen om er elke dag het beste van te maken. De grappige tekenstijl van Durieux draagt zeker ook bij tot de positieve ondertoon van dit tweeluik. Moet ik nog toevoegen dat dit een aanrader is? TV

Eerlijke lui 2
Tekst/tekeningen: Gibrat/Durieux
Dupuis (Collectie Vrije Vlucht), 64 blz., HC: 14,95 euro

GESLAAGDE APOTHEOSE

Dat tekenaar en scenarist van dienst Alex Alice zich voor deze trilogie liet inspireren door Wagners *Nibelungensage* is alom bekend. De eerste delen scheerden al hoge toppen dus werd er reikhalzend uitgekeken naar dit slotalbum. Ook nu zijn de tekeningen om duimen en vingers bij af te likken. De actie spettert van de pagina's. De kadrering is bijzonder flashy en filmisch opgevat. Dat is zeker geen toeval want Alice werkt momenteel aan een tekenfilmadaptatie van dit drieluik. We krijgen vooral veel gevechtsscènes voorgeschoteld tussen het hoofdpersonage en allerlei gedrochten als de Titanen en uiteraard draak Fafnir. Dit slotalbum is een geslaagde apotheose. Een pluim ook voor uitgeverij Dargaud die geen prijsverhoging doorvoerde voor een album dat toch bijna twintig pagina's meer telt dan de voorgaande. TV

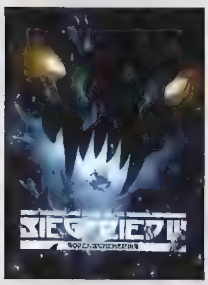

Siegfried 3: Godenschemering
Tekst/tekeningen: Alex Alice
Dargaud, 80 blz., HC: 15,50 euro

Wachten wordt beloond

Het is ruim vier jaar geleden dat de Zwitserse tekenaar Cosey nog een album maakte van *Jonathan*. Maar het wachten wordt ruimschoots beloond met dit verhaal. De voorbije twee verhalen waren (te) sterk politiek onderbouwd en hadden meer iets van een roman dan van een strip. Het bijna totale gebrek aan tekstballonnen en een overdosis aan grote tekstvakken maakten deze albums niet meteen tot hapklaar leesvoer. In dit nieuwste album vinden we Jonathan terug in Myanmar, het huidige Birma, twee dagen voor zijn visum vervalt. Jonathan maakt er kennis met de mooie en mysterieuze Japanse Atsuko, een jonge fotografe die het pension waar Jonathan verbleef kwam fotograferen. Atsuko's moeder blijkt in datzelfde pension geboren te zijn, zo'n vijftig jaar geleden. Jonathan raakt geïntrigeerd door de Japanse en ziet haar al snel terug in Takayama. Daar gaat hij op zoek naar de waarheid achter de haren van Boeddha, die verstopt zaten in een dagboek van Atsuko's overleden nichtje Hisa. Het dagboek staat vol haiku's en dat lijkt al snel aanstekelijk te werken. *Jonathan* is altijd al een buitenbeentje geweest binnen de stripwereld. De herkenbare klare lijntechniek van Cosey is echt een handelsmerk geworden, samen met de voorstellen op de achterflap om bepaalde muziek op te zetten tijdens het lezen. *Jonathan* heeft een tweede adem gevonden. TV

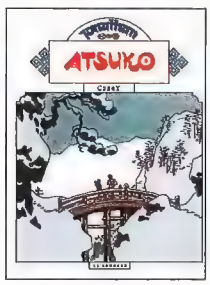

Jonathan 15: Atsuko
Tekst/tekeningen: Cosey
Le Lombard, 56 blz., SC: 6,95 euro

Episch tweeluik

De nieuwste samenwerking van de tandem Dorison-Meyer, die eerder het 1ste deel in de spin-off *XIII Mystery* maakte, is het tweeluik *Asgard*. Asgard wordt geboren met maar een onderbeen. Bij de Vikingen noemen ze zo'n kind een Skraëling. Dit werd als een straf van de goden beschouwd en als de ergste vervloeking die de goden over een sterveling kunnen afroepen. Heel Fjörland lijdt al maanden onder moordende aanvallen van de bloeddorstige zeeslang, de Krökken. Asgard, die de reputatie heeft van een van de grootste jagers van Fjörland te zijn, gaat aan boord van een drakenboot om de Krökken te vangen. Kwatongen beweren zelfs dat het om de Midgaardslang gaat, de oerslang die tot doel heeft om de Vikingwereld ten val te brengen. Ook deze keer slagen beide heren erin om een knap verhaal af te leveren. Toegegeven, bijzonder origineel lijkt het misschien niet op het eerste zicht. Bepaalde aspecten van het verhaal doen aan *Thorgal* denken. Niet toevallig want deze reeks was oorspronkelijk voorzien als een spin-off voor *Thorgal*. Je kan ook niet naast de invloed van verhalen als *Moby Dick* en *Beowulf* kijken. En toch is dit slechts muggenzifterij. Voor mij een van de beste albums van 2012 tot nu toe. TV

Asgard 1 : Yzerpoot
Tekst/tekeningen: Xavier Dorison / Ralph Meyer
Dargaud, 56 blz., SC: 6,95 euro

Niet voor gevoelige zielen

Het graafschap Yorkshire blijft in de ban van bloederige aanvallen van vreemde gedrochten. De hele streek verkeert in shock nadat de hele aanhang van Sir Henry Rillons, legendarische jager die ingezet was om een einde te maken aan al de slachtpartijen, gedecimeerd is. Ook van bioloog Charles Darwin wordt een en ander verwacht maar die houdt zich wel heel discreet op de achtergrond. Hij heeft geen andere keuze want Darwin zelf behoort ook tot die groep bloeddorstige wezens. Wanneer hij zichzelf pijn doet of extreem opwindt, muteert hij in een op bloed belust monster die met een graai van zijn scherpe klauwen mens en dier doormidden kan scheuren. Als hij gevangen genomen wordt door zijn soortgenoten, gaan de poppen aan het dansen... Scenarist Runberg begint na drie delen enorm op dreef te komen. Het ritme viel

Historisch jeugdboek en strip hand in hand

In 2009 maakte de Nederlandse tekenaar Paul Teng met *De Telescoop*, op scenario van niemand minder dan Van Hamme, zijn laatste strip. De voorbije jaren heeft Teng zich vooral toegelegd op illustratiewerk. Hij werkte onder meer samen met de 40-jarige schrijver Jan Paul Schutten. Teng zorgde voor de illustraties in Schuttens *Kinderen van Nederland*. Voor hun andere samenwerking *Kinderen van Amsterdam* gaat Teng verder dan louter illustreren. Het verhaal bestaat uit 9 hoofdstukken en aan het begin van elk hoofdstuk tekende Teng een kort stripverhaal. In elk van deze stripverhaaltjes wordt een kind in een bepaalde periode van de geschiedenis centraal gesteld. Zo wordt de jonge lezer meteen in de sfeer van het verhaal gezogen. Deze strips vormen de kapstokken waaraan Schutten dan allerlei boeiende weetjes en anekdotes koppelt. Zo legt hij onder andere de oorsprong van woorden (klikspaan) en uitdrukkingen (iets aan de kaak stellen) uit. Schutten schrijft met een vlotte en boeiende pen. Vaak ook licht ironisch van ondertoon. We zien doorheen de negen hoofdstukken de hele geschiedenis passeren van de vroege middeleeuwen, over de gouden eeuwen met

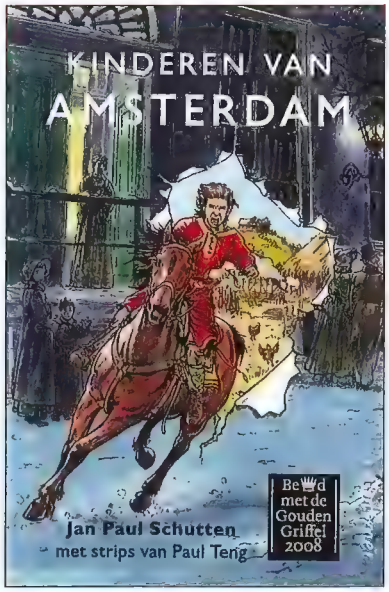

Rembrandt om zo te eindigen met het beroemde verhaal van Anne Frank tijdens de Tweede Wereldoorlog. Van bij het begin wekt de tandem Schutten-Teng de aandacht. Terwijl in Parijs de Notre-Dame al in de steigers staat en in Utrecht alle vee door de straten loopt, is Amsterdam nog maar een zompig stuk land. Deze drie werelden van verschil worden heel gedetailleerd en sfeervol door Teng in beeld gebracht. Niets laat op dat moment vermoeden dat Amsterdam zal uitgroeien tot een wereldstad. Er zijn altijd al goede Nederlandse fictie jeugdboeken verschenen rond de geschiedenis van onze noorderburen. Het beroemdste voorbeeld zijn de bestsellers van Thea Beckman. Maar vlot leesbare historische non-fictie voor de jeugd is vrij zeldzaam. Gelukkig brengt Schutten daar de laatste jaren verandering in. Momenteel werken Teng en Schutten opnieuw samen voor een roman rond Jan Van Scorel, een beroemd schilder uit Utrecht. Dit boek zal verschijnen in 2013 als de 300ste verjaardag van de Vrede van Utrecht wordt herdacht. Daarna zou Teng het langverwachte vervolg op *De vrienden van Igor Steiner* willen publiceren. Het verhaal speelt zich acht jaar later af aan de grens tussen Oekraïne en Polen tijdens de Sovjet-Poolse oorlog. In afwachting van dit album, kan ik je zeker dit knappe jeugd- en stripboek aanraden. Het boek is inmiddels toe aan een zevende herdruk. Soms zeggen cijfers genoeg. TV

Kinderen van Amsterdam
Tekst /tekeningen: Jan Paul Schutten/Paul Teng
Gottmer, 178 blz., SC: 14,95 euro

wat stil in het tweede deel maar nu gaat het tempo en bijhorende spanning opnieuw serieus de hoogte in. Runberg serveert ons met deze reeks een spannende thriller met toch ook veel horrorelementen. Een aanrader is het nog niet helemaal maar als de volgende delen in crescendo gaan, zou deze reeks best wel een topper kunnen worden. TV

De aantekeningen van Darwin 3:
De aard van het beest
Tekst/tekeningen: Runberg/Ocaña
Le Lombard, 56 blz., SC: 6,95 euro

Veelbelovend

Nadat de Romeinen Egypte volledig onderworpen hebben, ontdekt een centurio het lijk van een zwarte in een bootje. Op het lichaam staan vreemde tatoeages en ze vinden ook perkament in een vreemde taal, kostbare juwelen en edelstenen. Voor de Romeinen is het duidelijk dat er ergens ten zuiden van Egypte en Nubië nog een rijke en machtige beschaving ligt. Hoofdpersonage, Marcus Livius, wil op verkenning maar krijgt geen officiële toelating. Hij besluit dan maar te deserteren. Met een tiental lotgenoten trekt hij naar onbekende territoria. Alweer een strip over de Romeinen, hoor ik velen denken. En toch is ook deze reeks de moeite waard om te ontdekken. Qua sfeer hangt *De expeditie* tussen *Murena* en *300*. De dialogen zijn niet zo uitgebreid en niet zo boeiend als in de verkoopstopper van Delaby en Dufaux maar de sfeer is des te grauwer en somberder. Veel donkere tekeningen, veel schaduwwerk, veel clair-obscureffecten die echt wel doen denken aan Frank Millers meesterwerk *300*. Ook de streep bloed doorheen de titel op de cover deden me automatisch denken aan *300*. Het tekenwerk van Marcelo Frusin zal een groot lezerspubliek aanspreken. Voor de Nederlandstalige lezers is dit het eerste volledige album van zijn hand. Eerder verscheen al een kortverhaal van Frusin in deel 2 van *Ware Stadslegenden*. Toch kreeg ik de indruk dat de beroemde Kolossen van Memnon, de tempel van Ramses II in Aboe Simbel en de zandstorm wat knip- en plakwerk in photoshop zijn. Dat het scenario van Marazano vol zit van anachronismen kan de pret nauwelijks drukken. Een goedkoper SC-jasje had deze reeks zeker geholpen om zich een weg te banen naar een ruimer publiek. TV

De expeditie 1 :
De Leeuw van Nubië
Tekst / tekeningen :
Marazano / Frusin
Dargaud, 56 blz., HC :
13,95 euro

“Franka tekenen is niet mijn ambitie”

In 2009 debuteerde de Nederlandse stripmaker IJsbrand Oost met het kortverhaal *Spelbederf* in het tweewekelijkse stripblad *Eppo*. De lezers van het blad verwelkomden de kersverse stripheld Max Miller hartelijk. Drie jaar later verscheen het eerste volwaardige album *Moordkunsten* en is IJsbrand Oost volop aan het werken aan een vervolg. En dat Miller zich weer met volle zin in een groot avontuur stort, mag geen verrassing genoemd worden.

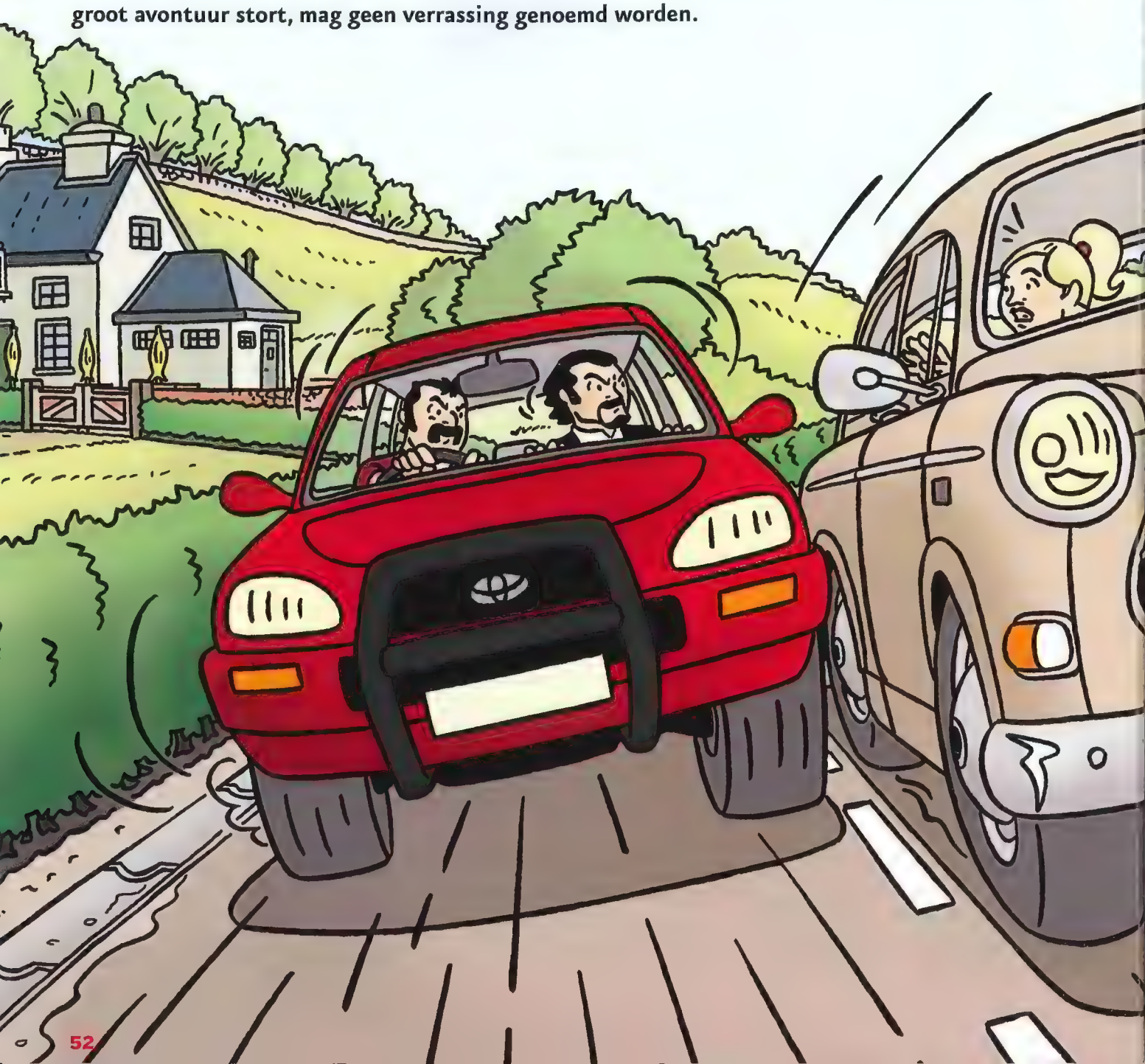

"Het tweede verhaal start vlak na het einde van *Moordkunsten*", steekt IJsbrand Oost van wal. "Max is nog op vakantie en raakt via een vriendin betrokken bij de zoektocht naar een bijzonder artefact. Natuurlijk zijn ze niet de enigen die koste wat kost het object in handen willen krijgen en dus worden ze flink op de proef gesteld. Het verhaal speelt zich af op een aantal bijzondere historische locaties, onder andere in de stad Groningen."

Voor dit nieuwe avontuur heb je Frank Jonker ingeschakeld voor het scenario. Waarom?
Van nature uit ben ik toch meer een tekenaar dan een schrijver. Het schrijven van een scenario gaat mij minder makkelijk af. Dat is ook één van de redenen waarom ik Frank Jonker gevraagd heb om samen te werken aan het volgende *Max Miller*-verhaal. Gelukkig was hij meteen enthousiast. Samen hebben we nu het basisidee voor het volgende verhaal uitgewerkt. Frank richt zich nu op het schrijven van een goed lopend scenario. Daardoor kan ik mij helemaal richten op het in beeld brengen van het verhaal, iets wat mij uiteindelijk toch de meeste voldoening geeft.

Acht je het mogelijk om iedere twee jaar met een nieuw album te komen?
Aan de laatste versie van *Moordkunsten* heb ik anderhalf jaar gewerkt. Dat is best snel als je bedenkt dat ik ook nog een fulltime baan heb. Gelukkig had ik al veel materiaal liggen. Ik heb tijdens het maken van dit verhaal echter nog mijn draai moeten vinden, zeker wat betreft een werkwijze waarbij kwaliteit en kwantiteit in evenwicht zijn. Het tekenen aan het nieuwe verhaal gaat met deze ervaring tot nog toe gelukkig een stuk gemakkelijker. Het volgende verhaal zal dus sneller klaar kunnen zijn.

Hoe werk jij aan zo'n strip?
Ik ben nog van de generatie die opgegroeid is zonder computer en heb het tekenen dus geleerd met potlood en pen. En daar hou ik ook het meeste van, al gebruik ik tegenwoordig de computer wel bij het maken van mijn strips. Waar ik vroeger alle losse schetsen samenvoegde tot één geheel op de lichtbak, doe ik nu vaak de montage op de computer. Dat geeft mij de mogelijkheid om bijvoorbeeld een personage of een auto iets te vergroten of

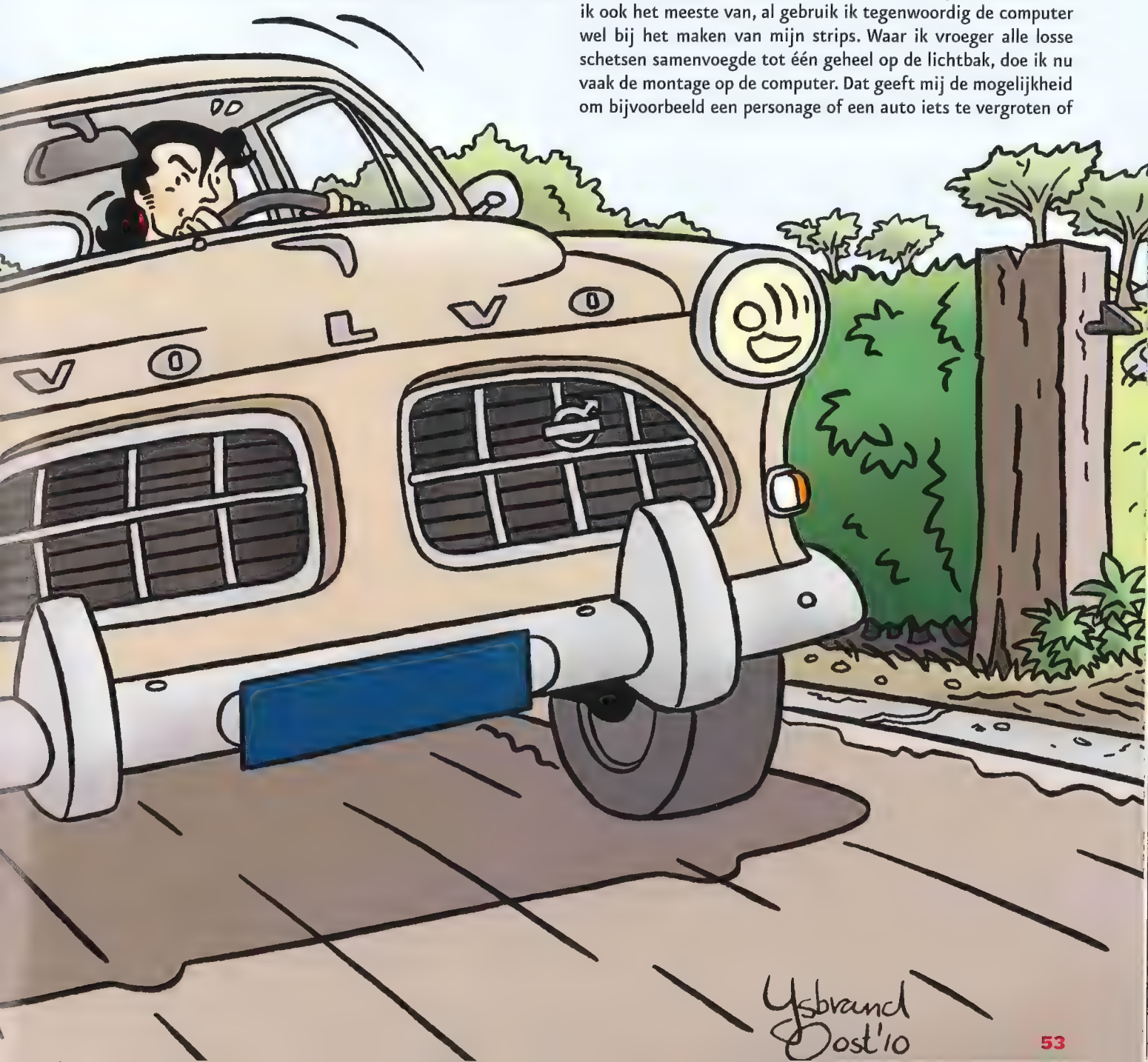

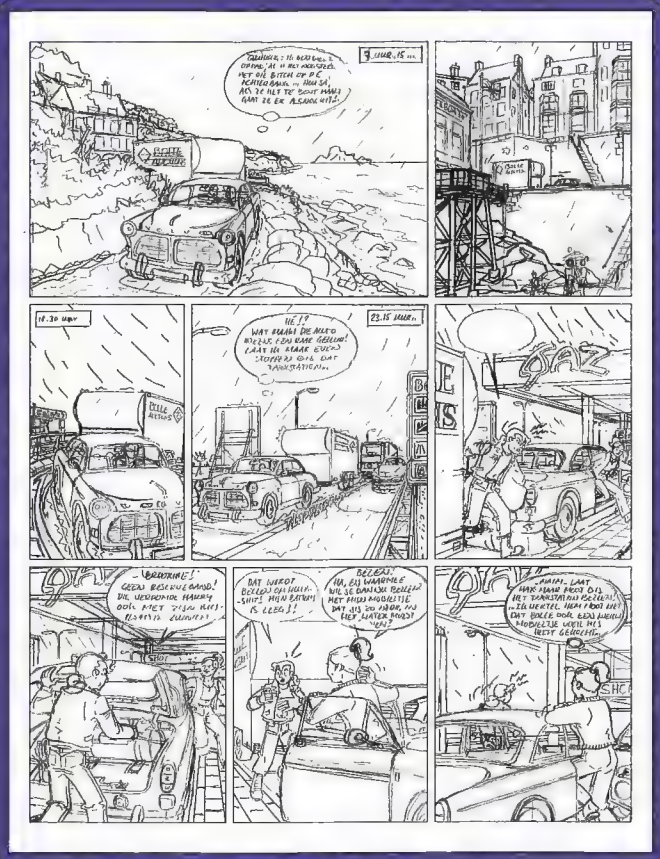

Vlnr: Pagina 38 uit het eerste Max Miller-avontuur Moordkunsten in schetsvorm, potloodtekening, geïnkt en de uiteindelijke inkleuring

verkleinen, zonder dat ik het nog een keer over moet tekenen. En ik kan op deze manier al snel zien hoe de pagina er ongeveer uit gaat zien, nog voordat ik de definitieve potloodtekening ga maken. Ook voor het inkleuren gebruik ik de computer.

Doe je het inkleuren zelf?

De *Max Miller*-verhalen die in *Eppo* gepubliceerd zijn, zijn ingekleurd door mijn zus Jildou. Per pagina stuur ik haar kleuraanwijzingen door, die variëren van ruw ingekleurde plaatjes tot enkele losse notities. Ook stuur ik wel eens fotomateriaal mee als referentie. Daarmee gaat zij aan de slag en kleurt de pagina naar eigen inzicht in. Als ze de inkleuring af heeft, overleggen we vaak nog wel even en eventueel passen we dan nog iets aan. Inmiddels hebben we op deze manier samen meer dan 54 pagina's gemaakt en zijn we goed op elkaar ingespeeld. Ik hoop dan ook dat we op deze manier nog vele verhalen zullen maken.

Moet je je documenteren voor zo'n strip als *Max Miller*?

De verhalen die ik maak spelen zich af in het hier en nu. Om de werkelijkheid goed te kunnen tekenen maak ik veel gebruik van beelddocumentatie uit boeken, tijdschriften en internet. Vaak maak ik zelf foto's van specifieke locaties. Het is wel niet zo dat ik die foto's klakkeloos nateken. Ik gebruik ze vooral als referentie om zo de lezer het gevoel te geven dat de wereld waarin het verhaal zich afspeelt klopt. En ik heb ook niet voor alles foto's nodig. Regelmatig teken ik rustig op gevoel of uit mijn hoofd. Voor het volgende *Max Miller*-verhaal ben ik dan weer wel uitgebreid foto's gaan maken van de bestaande locaties die in het verhaal voorkomen om de tekeningen zo realistisch mogelijk te maken.

Wat mij opvalt is dat je veel oldtimer auto's in beeld brengt, een oude Volvo, een stokoude DAF vrachtwagen of een oudere Renault Master. Gaat je voorkeur uit naar dit soort wagens, of ben je de gelukkige bezitter van een oldtimer?

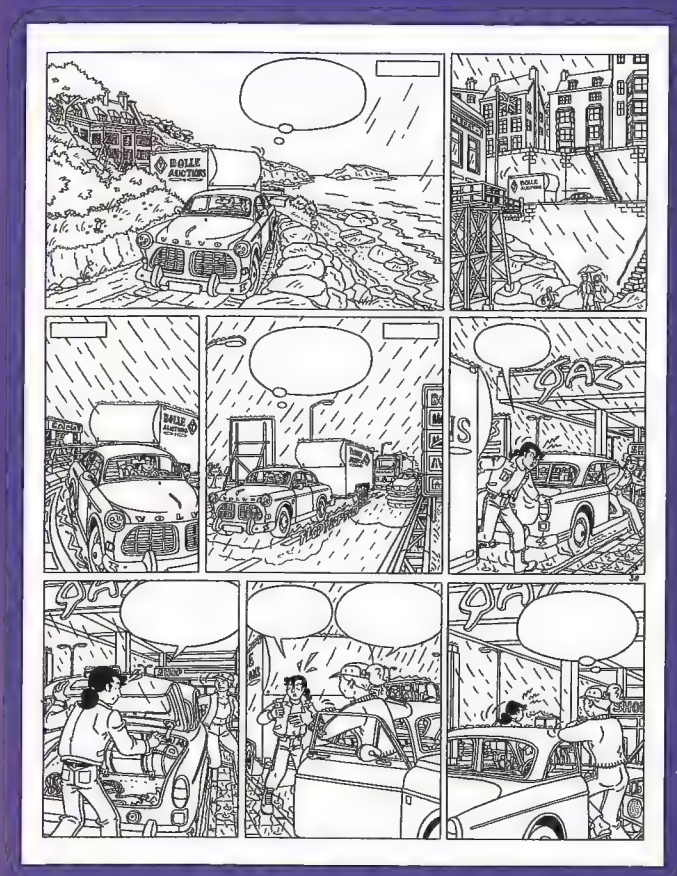

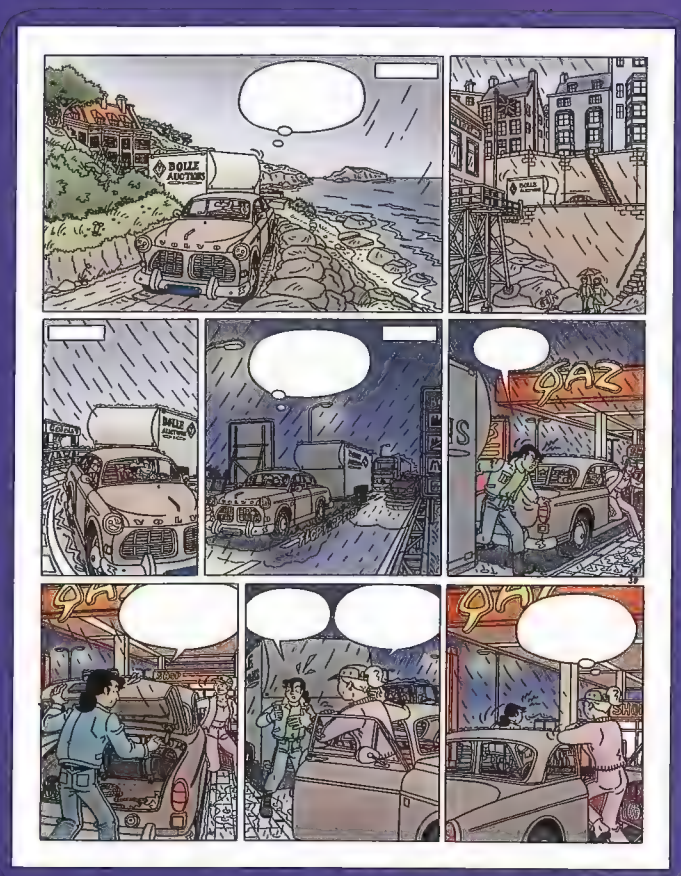

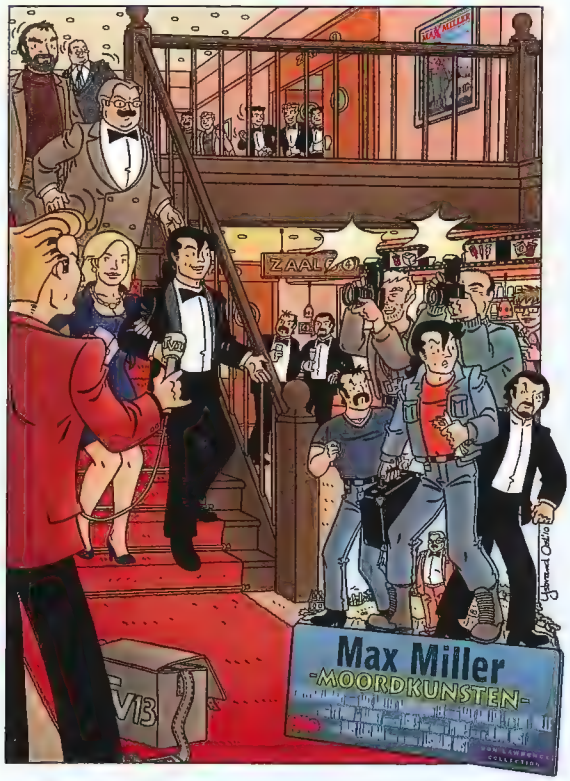

Ik heb een voorliefde voor de auto's uit mijn jeugd, dus zeg maar de auto's uit de jaren '60 en '70. Maar ook diverse auto's uit de jaren '50 vind ik prachtig. Maar ik bezit er zelf niet één. Gelukkig heb ik de mogelijkheid om ze te verwerken in mijn strips en tekeningen.

Max Miller wordt voorgepubliceerd in _Eppo_. Hoe belangrijk is dat?
Zonder voorpublicatie in *Eppo* zou vrijwel niemand weten wie Max Miller is en zou het lastig zijn de strip onder de aandacht te brengen. Nu hebben de lezers van *Eppo* al kennis gemaakt met het stripfiguurtje Max Miller, waardoor de levensvatbaarheid van de strip en de kans op volgende verhalen veel groter wordt. En natuurlijk is voorpublicatie ook financieel aantrekkelijk omdat je als auteur een vergoeding per getekende pagina krijgt.

Hoe is het om in _Eppo_ te staan naast grote namen zoals Henk Kuijpers, Eric Heuvel, Martin Lodewijk?
Het is natuurlijk geweldig om in het stripblad van mijn jeugd te kunnen publiceren, samen met de stripmakers die ik altijd bewonderd heb. Ik ben dus ook ontzettend blij met de kans die ik van Rob van Bavel gekregen heb om *Max Miller* te publiceren in *Eppo*.

Stond Rob van Bavel meteen te springen om een _Max Miller_-verhaal te plaatsen?
Het eerste contact met Rob verliep heel soepel. Ik heb hem wat werk opgestuurd en kort daarna hebben we met elkaar van gedachten gewisseld over een *Max Miller*-strip voor *Eppo*. Omdat de eerste jaargang al behoorlijk vol gepland was, hebben we afgesproken dat ik eerst een verhaal van acht pagina's zou maken. De productie van het eerste verhaal heeft daarna nog wel de nodige tijd gekost, vooral omdat ik wilde weten wat de *Eppo*-redactie van mij verwachtte en omdat ik dus nog niet eerder een strip in een echt stripblad gepubliceerd had en dus het wiel nog moest uitvinden.

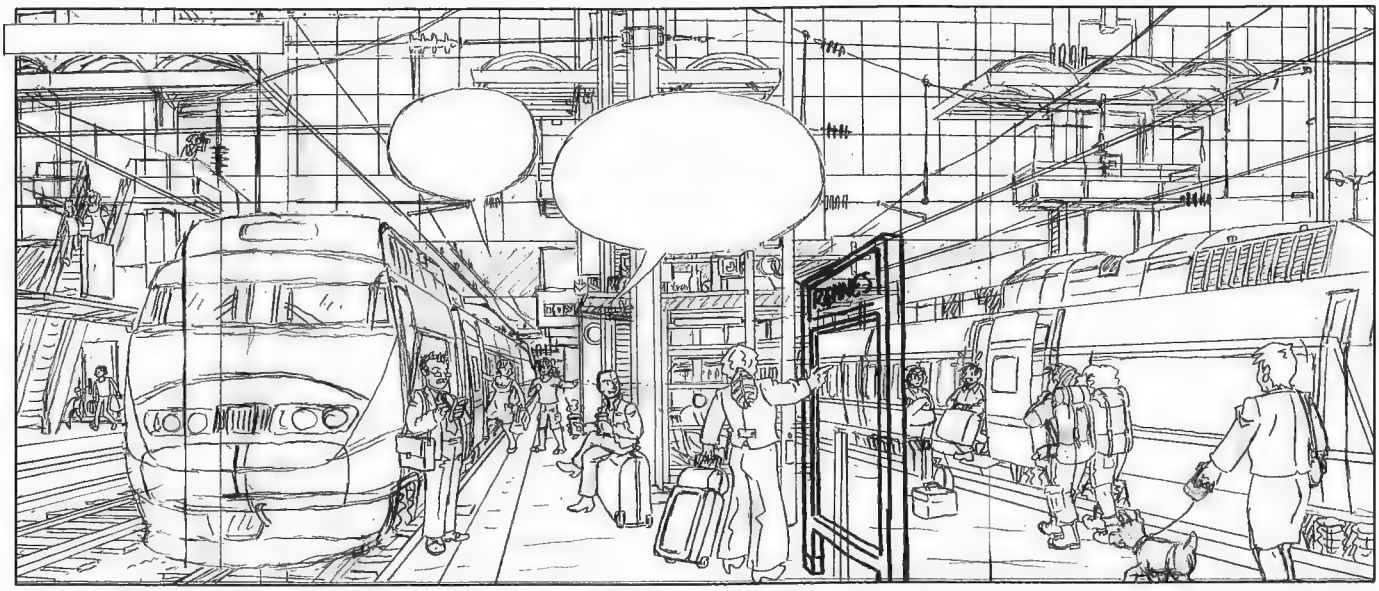

Teaserpagina uit het volgende avontuur van Max Miller

Veel lezers vergelijken jouw strip met het werk van Eric Heuvel en Henk Kuijpers. Verbaast je dat?
Helemaal niet. Ik ben door meerdere tekenaars beïnvloed en zeker Henk Kuijpers en Eric Heuvel horen in dat rijtje thuis. We werken allemaal in dezelfde traditie, zeker wat betreft de tekenstijl en deels ook wat betreft de soort verhalen die we maken. Dat valt lezers natuurlijk op. Als je onze tekenstijlen echt naast elkaar legt, zul je trouwens ook de verschillen zien, want die zijn er wel degelijk en zullen hopelijk alleen maar groter worden naarmate ik langer strips teken en meer mijn eigen stijl c.q. handschrift kan ontwikkelen.

Heb je veel advies van Henk en Eric gehad in het verleden?
Eigenlijk heb ik het pad gevolgd dat vele striptekenaars voor mij ook doorlopen hebben, namelijk als striplezer het ook willen proberen en gewoon heel veel tekenen. Pas na mijn studie durfde ik mijn werk te laten zien aan professionals, waaronder Henk Kuijpers en Eric Heuvel. Hun reacties waren meestal positief kritisch en daar heb ik beslist mijn voordeel mee kunnen doen. Maar ze hebben mij nooit echt begeleid bij het maken van strips, daarvoor was het contact te incidenteel.

Stel dat Henk Kuijpers je vraagt om *Franka* over te nemen. Zou je dan meteen toehappen?
Dat lijkt mij geen goed idee, los van de vraag of ik dat überhaupt wel zou kunnen. Henk Kuijpers heeft met *Franka* een stripserie neergezet die alleen maar door hem zelf zo gemaakt kan worden. Een andere stripauteur zou daar alleen maar een mindere variant van kunnen maken. Daarnaast wil ik graag mijn eigen strips maken en mijn eigen stijl verder ontwikkelen. *Franka* tekenen zou inhouden dat ik de tekenstijl van Henk zou moeten gaan kopiëren en dat is niet mijn ambitie.

Wilde je altijd al striptekenaar worden? Ook in deze onzekere tijden?
Al zolang ik mij kan herinneren teken ik strips en illustraties, vooral omdat ik het zo leuk vind om te doen. Ik was er dan ook helemaal niet mee bezig om van tekenen mijn beroep te maken. En dus ben ik gewoon een vak gaan leren en heb een opleiding tot bibliothecaris gevolgd. En omdat ik affiniteit heb met automatisering werd ik 'per ongeluk' applicatiebeheerder. Gaandeweg werd het tekenen wel steeds serieuzer: ik kreeg vaker opdrachten en begon ook steeds meer werk te maken van een lang stripverhaal. Het stripmaken kreeg in 2009 een flinke boost door de verschijning van *Max Miller* in *Eppo*. Strips willen tekenen heeft eigenlijk niet zoveel te maken met financieel onzekere tijden, het beroepsmatig strips tekenen en daar financi-

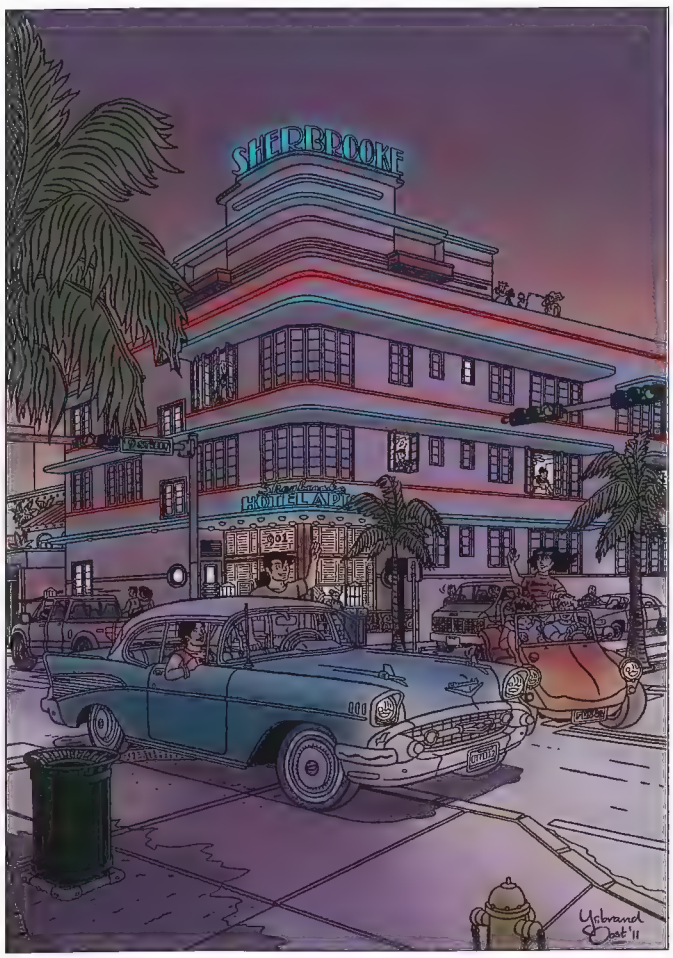

eel van rondkomen natuurlijk wel. Ik heb altijd strips getekend, en nu mijn strips in *Eppo* worden gepubliceerd teken ik meer dan ooit. Maar van alleen strips kan ik niet leven en daarom heb ik ook nog gewoon een baan, net zoals collega tekenaars naast hun strip ook andere tekenklussen aannemen. Het is overigens wel mijn ambitie om meer tijd te kunnen steken in het maken van strips en stripgerelateerde illustraties.

Ontwerp je soms ook reclame en illustraties voor bedrijven?
Met enige regelmaat maak ik naast mijn strips tekeningen in opdracht voor bedrijven, instellingen en voor particulieren. Dat deed ik trouwens ook al voordat ik in *Eppo* publiceerde. Ik vind dat erg leuk om te doen, zeker omdat het resultaat meestal snel zichtbaar is, in tegenstelling tot een stripverhaal waaraan lange tijd gewerkt wordt.

SHIT-ER-DE-SHIT! DIT IS AL DE TWEEDE KEER VANMORGEN DAT NIEUWS MIJ DOOR DE VINGERS GLIPT! -VICTOR, DOE IETS!
...MMM... WACHT EENS: STAARTMANS WAS ER BIJ!

Viktor Reuter

De voorloper van Max Miller was Viktor Reuter. Was het de bedoeling dat je eerst met dit project aan de slag ging?
Victor Reuter is een stripfiguurtje, dat ik heb ontworpen voor het boeken- en kunsttijdschrift *Afslag Noord* dat in de tweede helft van de jaren '90 verscheen. De redactie wilde door middel van een strip actuele zaken in de kunst- en boekenwereld op de hak nemen en ik heb toen voorgesteld om dat te doen met behulp van een wat louche Tv-journalist. De strip is dus geen voorloper van Max Miller, temeer omdat de oerversie van Max Miller al begin jaren '90 in een verhaaltje voorkwam dat ik tekende voor het blad *Wartaal*. Mijn eerste echt serieuze publicatie vind ik nog altijd. Eigenlijk was dat vooral een positieve ervaring. Ik kreeg veel positieve reacties van zowel de redactie als de lezers, en dat stimuleerde mij enorm om verder te gaan. Wat ik mij tijdens het maken van dit korte verhaaltje voor het eerst wel realiseerde is hoe moeilijk en arbeidsintensief het maken van dit soort stripverhalen eigenlijk wel niet is, en dat je als stripmaker enorm gemotiveerd en gedisciplineerd moet zijn om een strip tot een goed einde te kunnen brengen. Ondanks de vele vingeroefeningen had ik nog niet voldoende routine en vaardigheid om een langer avonturenverhaal te maken en richtte ik mij vooral op korte strips. Die korte verhaaltjes bleken een goede leerschool om mijn vaardigheden te vergroten. Pas in 2004 kwam Max Miller weer in beeld, en dit keer in wat de oerversie van *Moordkunsten* zou worden. Overigens speelt Victor Reuter in dit verhaal wel weer een belangrijke rol.

Naar verluidt ontstond het eerste verhaal van *Max Miller* naar aanleiding van een wedstrijd voor Uitgeverij M in 2004. Klopt dit?
Ja, dat klopt. In februari 2004 stond een aankondiging van de Martin Lodewijkprijs in het *Algemeen Dagblad*. En omdat ik graag een klassieke avonturenstrip wilde maken ben ik een opzet voor zo'n stripserie gaan maken. Helaas besloot uitgeverij Meulenhoff vlak daarna om het stripfonds af te stoten, wat ook het einde van de Martin Lodewijkprijs betekende. Ik heb toen besloten om de strip toch te maken en op zoek te gaan naar andere publicatiemogelijkheden.

Waar hoop je over tien jaar te staan, of is dit te ver vooruit kijken?
Tien jaar vooruit kijken is wel heel erg ver. Wat ik nu vooral wil doen is langere avonturenverhalen maken en daarbij kijk ik eigenlijk maar één verhaal vooruit. Mijn focus ligt nu helemaal op het tweede lange *Max Miller*-verhaal en als dat klaar is, kijk ik weer verder.

Houd je het bij *Max Miller* of wil je ook nog andere reeksen ontwerpen?
Al heel lang heb ik graag langere avonturenverhalen willen maken, en met *Max Miller* in *Eppo* heb ik daar nu eindelijk de kans voor. Op dit moment heb ik daar dan ook mijn handen aan vol en ben ik dus niet bezig met het bedenken van andere reeksen. Maar ik sluit het niet uit dat ik mij, al dan niet in samenwerking met andere stripmakers, nog eens waag aan een andere strip dan *Max Miller*.

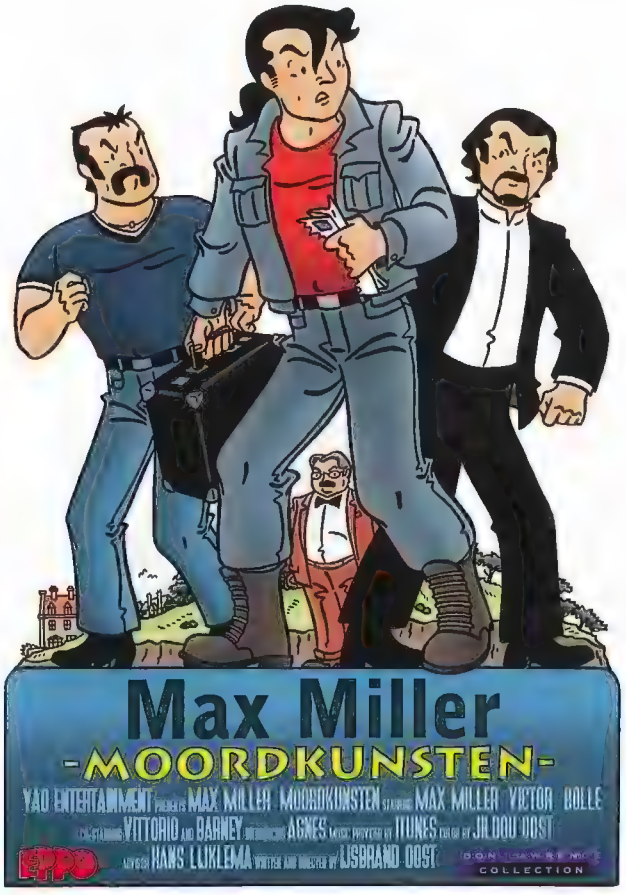
Max Miller
-MOORDKUNSTEN-
YAO ENTERTAINMENT MAX MILLER MOORDKUNSTEN MAX MILLER VICTOR BOLLE
VITTORIO AND BARNEY AGNES ITUNES JILDOU OOST
EPPO HANS LIJKLEMA IJSBRAND OOST
COLLECTION

BS TWITTEDOEK

"HET KLINKT BIJNA EROTISCH"

François Schuiten over Schoonheid - blz. 60

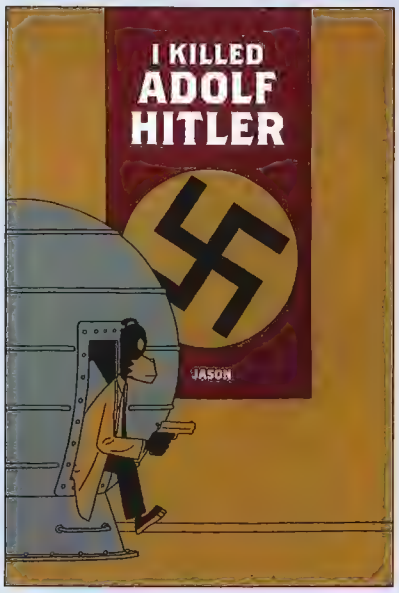

VUORENSOLA REGISSEERT I KILLED ADOLF HITLER

Timo Vuorensola, bekend van de verguisde Nazi-ruimtefilm *Iron Sky*, zal de verfilming van de graphic novel *I killed Adolf Hitler* regisseren. De strip, getekend en geschreven door de Noorse stripauteur Jason, vertelt het verhaal van een huurmoordenaar die naar het jaar 1939 wordt gestuurd om Adolf Hitler te vermoorden. In 2013 starten de opnames.

SFAR WINT IN CANNES

Joann Sfar en mede-scenariste Sandrina Jardell wonnen op het filmfestival van Cannes de Prix Prévert voor de beste filmadaptatie met de tekenfilmversie van *De kat van de rabbijn*.

BELGISCHE FILMSTUDIO uMEDIA VERFILMT UNIVERSAL WAR ONE

De sciencefictionstripreeks *Universal War One* van Denis Bajram krijgt de kans om het nu ook op het grote scherm te maken. De reeks van de Parijse stripauteur, die in het Nederlands wordt uitgegeven door uitgeverij Daedalus, wordt geproduceerd door de Belgische filmstudio uMedia, die o.a. ook al meewerkten aan de Oscar-winnende film *The Artist*. De film is gebaseerd op de eerste cyclus van Universal War One. Bajram, die zijn strip al vertaald zag in het Engels, Duits, Spaans en Portugees, stond steeds afkerig tegen een verfilming van zijn succesreeks maar het enthousiasme van uMedia heeft hem toch overhaald. "*Universal War One* is zowel een auteursverhaal als een blockbuster, zowel een intimistisch psychologische thriller als een rampenfilm aan de grens van het zonnestelsel", legt Bajram uit. Over de cast en de releasedatum van deze verfilming is op dit moment niets bekend.

OM MEKAAR IN DOKKUM OP HET GROTE SCHERM

De verfilming van *Om mekaar in Dokkum*, de graphic novel van de Guido van Driel krijgt de titel *De wederopstanding van een klootzak* mee. De film, die de Nederlandse stripauteur zelf regisseert, heeft vijf verhaallijnen die aan het einde allemaal mooi samenvallen. Het hoofdverhaal vertelt over een Amsterdamse crimineel die juist een aanslag heeft overleefd. De rol van de crimineel wordt gespeeld door Yorick van Wageningen. Andere rollen zijn er weggelegd voor o.a. Goua Robert Grovogui, Jeroen Willems en Juda Goslinga. In februari 2013 in een bioscoop bij u in de buurt!

TWEEDE SMURFENFILM BRENGT SMURFEN NAAR PARIJS

Het is nog wachten tot de zomer van 2013 vooraleer de Smurfen terug op het grote scherm te bezichtigen zijn maar nu al werd de inhoud van *The Smurfs* 2 bekend gemaakt. De blauwe wezentjes, gecreëerd door de Belgische stripauteur Peyo, zullen in deze sequel hun avonturen in Parijs beleven. In de Franse lichtstad moeten de Smurfen met de hulp van hun mensenvrienden Patrick and Grace Winslow hun geliefde Smurfin uit de klauwen van Gargamel redden. De gemene tovenaar heeft de Smurfin nodig omdat alleen zij de magische spreuk kent om de door hem gecreëerde nepsmurfen (de Naughties) te veranderen in echte Smurfen en zo de magie van de Smurfen te kunnen doorgronden. Het gros van de stemmencast, inclusief Kate Perry als Smurfin, staat in deze tweede Smurfenfilm weer paraat. De cast werd onlangs aangevuld met actrice Christina Ricci, die de rol van de gemene Vexi op zich neemt.

De eerste Smurfenfilm, die in 2011 verscheen, werd volop door critici neergesabeld maar werd door het grote publiek gesmaakt en bracht uiteindelijk wereldwijd 560 miljoen euro op. Al heel snel werd besloten om een vervolg te maken. Raja Gosnell neemt ook nu weer de regie voor zijn rekening.

BOLLIE EN BILLIE IN HET ECHT

In april 2013 zullen de bekende striphelden van Jean Roba op het witte scherm te zien zijn. Bovenstaande foto geeft de hoofdrolspelers weer. Bollies ouders worden gespeeld door Marina Foïs en Franck Dubosc. Voor Bollie werden twee negenjarige acteurs gekozen (u weet wel, door de wet op de kinderarbeid mogen kinderen maar een paar uur per dag werken). Charles Crombez en doublure Eliott Babaja krijgen hun vriendschap van drie cocker spaniels. De film vertelt hoe Bollie en Billie elkaar hebben leren kennen.

JOOP KLEPZEIKER NAAR HET WITTE DOEK

Stripfiguur Joop Klepzeiker, gecreëerd door de Nederlandse stripauteur Eric Scheurs, zal binnenkort op het witte doek te bewonderen zijn. NL Film heeft de filmrechten gekocht van de stripfiguur. De opnames van de verfilming staan gepland voor volgend jaar. "De heerlijke grove, over the top, humor van Nederlands meest aantrekkelijke loser leent zich perfect voor een hilarische en spraakmakende verfilming", legt de producent Alain de Levita uit. Wie het script zal schrijven en de film zal regisseren is nog niet bekend. In 2002 ontving Schreurs de Stripschapprijs voor zijn gehele oeuvre.

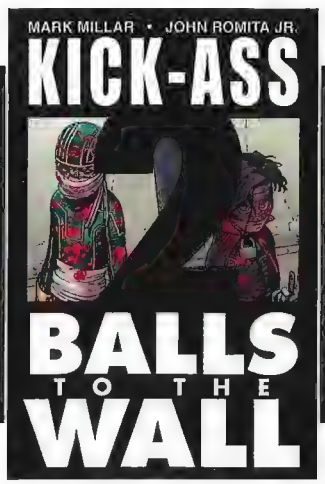

KICK-ASS 2: BALLS TO THE WALL!

De geruchtenmolen over het vervolg van Kick-Ass, de verfilming van de comic van Mark Millar, deed de afgelopen maanden de nodige overuren. Dat vervolg is nu in handen van Universal Pictures en zal worden geregisseerd door Jeff Wadlow, die de scepter overneemt van Matthew Vaughn. Wanneer de film met de aangename titel Balls to the wall zal verschijnen, is nog niet geweten. Wel geweten is dat alle acteurs uit de eerste film ook nu hun opwachting zullen maken.

SCHUITEN

GAAT OP SOLOTOER [EN MET DE TREIN]

Op 18 april verscheen het nieuwste album van François Schuiten. Geen nieuw verhaal in de reeks *De Duistere Steden* maar een *oneshot* dat hij volledig zelf maakte. Een liefdesverklaring van Schuiten aan een legendarische Belgische stoomlocomotief van het type 12 Atlantic. Een verslag van een propvolle persdag in woord en beeld.

DOOR **TOM VERMEEREN** EN **GERT BUSSENS**

Een logische openingsvraag, hoe is het verhaal van 'Schoonheid' ontstaan?
Een tweetal jaar geleden kreeg ik de vraag van de NMBS om mee te werken aan de scenografie voor het Belgische treinmuseum, *Trainworld*. Om die opdracht goed te volbrengen, was ik voortdurend op zoek naar documentatie. Die zoektocht bracht me naar de museumbewaarplaats in Leuven waar ik op slag verliefd werd op de avant-gardistische look van die immense stoomlocomotief, de 12004. Vergelijk het met het sprookje van Doornroosje. De locomotief was Doornroosje en ik was de prins. De locomotief stond in het depot te wachten tot ik haar aanraakte en op papier tot leven wekte. *(lacht)*

Wat vond je er zo fascinerend aan?
De puurheid, het aerodynamische en uiteraard de monumentaliteit van het toestel. Door die afgeronde vorm vooraan, kon dit toestel topsnelheden bereiken tot 165 km per uur. Ik vind het ook enorm boeiend om te zien hoe je als het ware in het voertuig kan kijken. Door de enorm grote wielen van twee meter, kan je de kogellagers gewoon met het blote oog zien. Je ziet zowel de machine als de mechaniek die erachter schuilgaat. De Atlantic 12 vormt het DNA van de latere HST. Tussen 1939 en 1962 reed dit model van Rijsel naar Brussel. Ik beschouw het als een belangrijk stuk industrieel Belgisch erfgoed. Het is het enige model dat nog bestaat van de zes die in totaal gebouwd werden. Gelukkig waren er een aantal machinisten en onderhoudslui die die ene locomotief hebben gered van de schroothoop. De 12004 moet dan ook de ster worden van het treinmuseum dat in 2014 de deuren zal openen in Schaarbeek. Vele Belgen beseffen niet dat begin jaren zestig in een klein landje als het onze drie soorten treinen over de sporen reden. De stoomtreinen zoals de 12004, de diesellocomotieven en tenslotte ook al de allereerste

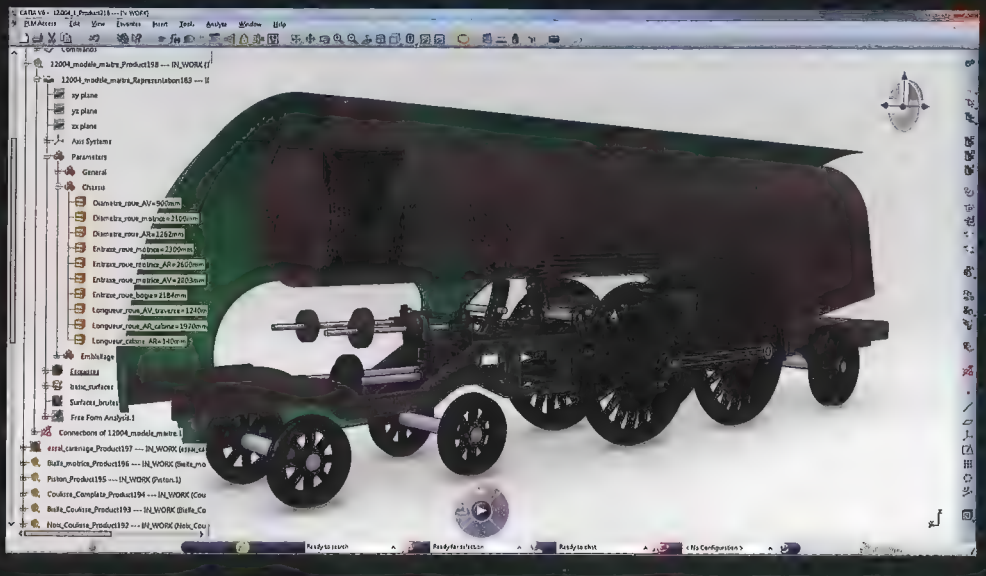

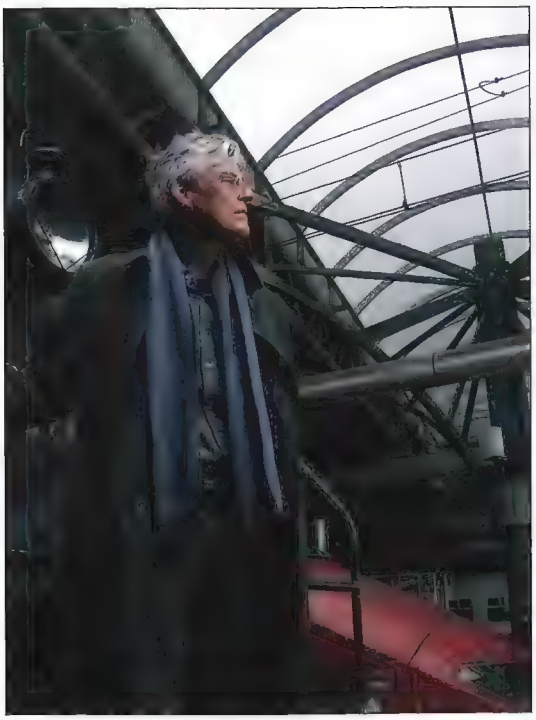

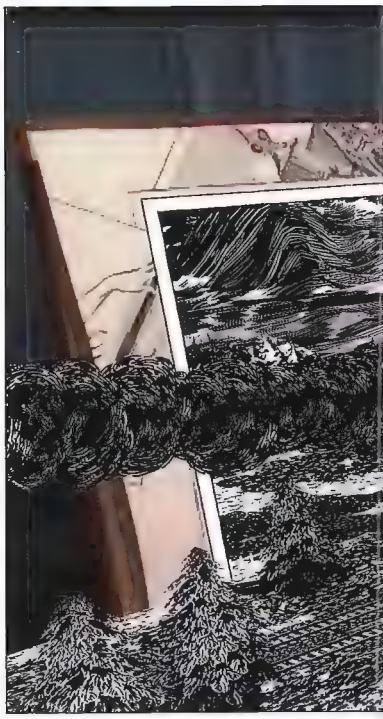

elektrische exemplaren. Op dat moment was België op vlak van spoorwegen bij de allerbeste ter wereld. De Belgen hebben treinen in hun genen. Dat mogen we nooit vergeten.

Verrassend is de virtuele animatie die uit het album tevoorschijn komt via de webcam. Hoe ben je op dit idee gekomen?
Toen ik aan een scenografie werkte, kwam ik in contact met de mensen van Dassault Systèmes. Ze lieten me hun nieuwste technologische snufjes zien binnen hun vakgebied van de zogenaamde 'aangevulde realiteit in 3D'. Ze maakten onder meer 3D-animaties voor de site van de piramides van Gizeh. Vrij snel groeide bij mij het idee om met hun hulp een 3D-animatie te koppelen aan mijn nieuwste album. Toen ik vroeg of ze de stoomlocomotief uit het boek konden laten opduiken, zeiden ze onmiddellijk dat dit technologisch gezien geen enkel probleem is. Maar ze hebben me véél meer gegeven dan ik ooit had durven dromen. *(brede glimlach en pretoogjes)* Als je het album op het schutblad opent en voor de webcam houdt, ziet de lezer via een speciaal ontworpen website (www.12-ladouce.com, nvdr.) hoe de locomotief 21004 in 3D uit het scherm springt. Vervolgens begint de locomotief ook effectief te rijden doorheen mijn persoonlijk universum. Je kan als lezer als het ware zelf regisseur spelen en de trein besturen. Door het stripalbum te draaien, kan je het perspectief veranderen en de trein trager of sneller doen rijden.

Je gaf één van de hoofdpersonages het uiterlijk mee van filmregisseur Jaco van Dormael. Vanwaar die keuze?
We zijn al vele jaren goeie vrienden. Ik werkte onder meer met hem samen voor zijn film *Mr. Nobody*. Toen ik op zoek was naar de looks van het personage van Edgard, koos ik ervoor om mij door het uiterlijk van Jaco te laten inspireren. Bij het realiseren van Schoonheid heeft Jaco me trouwens op zijn beurt ook veel geholpen. Dat hij in het echte leven ook zelf met een danseres samenwoont, is dan ook mooi meegenomen want dat is bij Edgard ook zo. Geen toeval dus. *(lacht)*

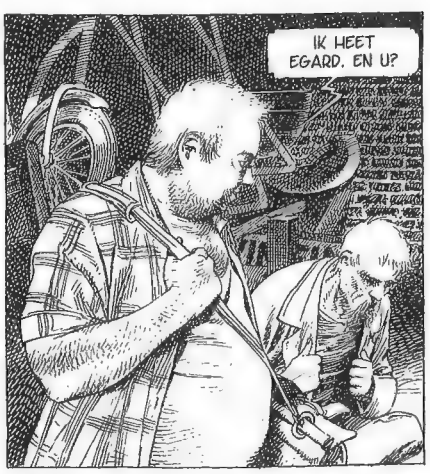

Brandt het vuur voor locomotief 12004 nog altijd?
(brede lach) Toch wel. Ik heb ongeveer 2,5 jaar lang met heel veel liefde de 12004 getekend. Toch wilde ik nog verder gaan. De mythologie van het reizen wilde ik verderzetten. Ik besloot om affiches te tekenen. Zo liet ik de 12004 al rondrijden in New York en in het Wilde Westen. Ook mijn samenwerking met fotografe Marie-Françoise Plissart bood me nieuwe mogelijkheden om 'mijn' 12004 te blijven tekenen. Ik werkte al met haar samen voor een expositie rond het album *Het Scheve Kind*. Deze keer maakte ik met haar acht 'foto-tekeningen' op heel groot formaat. We zochten in haar rijkgevulde fotoarchief naar afbeeldingen van plaatsen waar de Atlantic 12 ook effectief zou kunnen rijden. We kozen onder meer voor de site van Tour&Taxis en de Martini-toren. De foto's werden gemaakt met negatieven in groot formaat. Ik tekende en schilderde op de foto's en zo krijg je een uniek eindresultaat. Je kan het resultaat in de Brusselse Galerie Champaka gaan bekijken.

De Nederlandstalige lezers missen de subtiele woordspeling in de titel tussen *douze* puur als getal en verwijzing naar het type en *douce*, het Franse voor zacht en mooi. Vind je dat niet jammer?
Niet echt. Ik ben zelfs heel tevreden met de Nederlandse titel *Schoonheid*. Het klinkt bijna erotisch als een pure liefdesverklaring. En dat is dit album toch? Het is een ode aan de 12004. Aan zijn puurheid, zijn vorm, zijn snelheid, zowel aan het esthe-

Vind je jezelf een nostalgisch iemand?
Niet echt. Ik heb nooit de bedoeling om historische verhalen te vertellen. Ik ben geen historische tekenaar. Ik vind dat ik toch wel in het hier-en-nu leef. Maar je moet het verleden goed kennen om het heden te doorgronden. Ik wil weten wat er aan de basis ligt van het heden om zo mijn eigen imaginaire wereld te kunnen uitbouwen. Nieuwe technologieën boeien me wel maar niet in die mate dat ik bijvoorbeeld met de computer zou beginnen tekenen. Voor mij zijn nieuwe technologische snufjes vooral bedoeld om een meerwaarde te geven aan bestaande technieken.

Kan je al iets meer vertellen over je volgende stripalbum?
Er zijn nog meerdere pistes mogelijk. Wat wel zeker is, is dat het opnieuw een album wordt dat ik samen met Benoît Peeters zal maken. Maar het is nog niet zeker dat het een nieuw album in de reeks *De Duistere Steden* zal worden.
(lacht geheimzinnig)

tische van de machine als de machine zelf. Het drukt ook mijn respect uit voor de schoonheid van de job van treinmachinisten en spoorwegarbeiders. Zeker die van vroegere generaties die hun machines met veel liefde koesterden en verzorgden alsof het hun eigen geliefden waren. Toen waren die mensen nog echt trots op hun werk. Het was een soort prestige om met zo'n machines te mogen rijden. Een bijzonder harde en uitputtende job nochtans. De koude van de buitenlucht gecombineerd met de hitte van de oven die voortdurend moest opgestookt worden. Dat was niet bepaald een lachertje. Maar toch leefden ze voor hun trein. Ze stonden ermee op en ze gingen ermee slapen. Ze ontwikkelen een unieke band. Die relatie tussen mens en machine heeft me enorm geraakt. Vandaag de dag is het meer en meer de machine die de overhand neemt. Door een simpele druk op een knop kan de mens de machine in gang zetten.

SCHEEPSJOURNAAL

Nieuws vanuit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Vlaamse Westkust, waar voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt.

reclamestripclub@telenet.be

GRATIS Duck Out
EK Special 2012
120 pagina's boordevol spelletjes, raadsels, leuke EK weetjes, strips en alles over voetbal. Alleen verkrijgbaar bij Kruidvat.
Kruidvat

DUCK IS OUT BIJ KRUIDVAT

Mocht het u ontgaan zijn, afgelopen maand hebben we weer eens kunnen genieten van een fijne voetbalmaand. Het EK 2012 in Polen en Oekraïne heeft weer voor de nodige ruzies gezorgd in diverse huiskamers, die maar een kijkbuis bevatten. De winkelketen Kruidvat sprong in Nederland (U weet ongetwijfeld nog dat België niet was gekwalificeerd voor het EK) met veel graagte in het commerciële gat, dat zo'n voetbalfeest met zich meebrengt. Bij aankoop van 2 deelnemende producten in het Kruidvat kreeg je een *Duck Out* ter waarde van 5,90 euro cadeau. Het sportblad bevat 120 pagina's boordevol spelletjes, raadsels, leuke EK weetjes, strips en alles over voetbal en is alleen verkrijgbaar bij – u raad het al – het Kruidvat!

Liander kiest voor strip

Frank Jonker, u wel bekend als de scenarist van o.a. de *Bob Evers*-strip, heeft het stripscenario geschreven voor Liander, netbeheerder van energiebedrijf Alliander. Het boekje gaat over de ingrijpende veranderingen in het werkproces bij Netcare en Aanleg en werd getekend door Erik Varekamp. Op de blog http://debobeversstrip.blogspot.be/ legt Frank Jonker uit wat hij voor deze strip heeft gedaan. "De afgelopen maanden heb ik namelijk in opdracht van ons agentschap Comic House samen met tekenaar Erik Varekamp (bekend van o.a. *Agent Orange*) in het diepste geheim gewerkt aan een gloednieuwe strip, speciaal gemaakt voor Liander, de netbeheerder van energiebedrijf Alliander. Liander zelf zorgde voor het plot van deze strip, waarin alles draait om de planning van de bouw van een gloednieuwe, duurzame wijk voor de fictieve gemeente Appelgem. Op basis van deze plot schreef ik het scenario. Uiteraard is zo'n scenario niet in één keer klaar. Het wordt een aantal keren heen en weer gemaild tussen alle betrokkenen, tot alle puntjes op de i staan en Erik aan de slag kan met het tekenwerk. Inmiddels is ook het tekenwerk gereed en is de strip met de titel *Een nieuwe wijk voor Appelgem* gepubliceerd in het 20 pagina's tellende boekje *Alles stroomt*, dat onder de medewerkers van Alliander verspreid zal gaan worden om ze te informeren over de nieuwe manier van werken en dan vooral ten aanzien van de korte, lange, middellange en zeer lange termijnplanning. Het stripverhaal is overigens niet alleen informatief bedoeld, maar ook als compliment aan de monteurs die uiteindelijk al dat geplande werk moeten gaan uitvoeren."

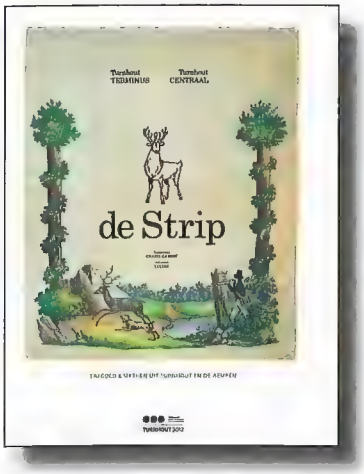

TURNHOUTSE VERSTRIPTE CATALOGUS

Nog tot en met 31 oktober 2012 loopt in het Turnhoutse Taxandriamuseum de expo Turnhout Terminus Turnhout Centraal . De catalogus van deze expo is in stripversie te verkrijgen. De strip werd getekend door Charel Cambré op scenario van Lectrr.

De expo Turnhout Terminus Turnhout Centraal in het Taxandriamuseum is één van de blikvangers in het feestprogramma van Turnhout Cultuurstad Vlaanderen. De expo ontrafelt de identiteit van de Kempen aan de hand van zeven straffe verhalen. De verhalen leggen linken met de museumcollectie en bombarderen de Kempen prompt tot het centrum van de wereld. Twijfelachtig? De bewijzen liggen klaar en kan u gaan bekijken. De stripcatalogus van Charel Cambré en Lectrr is een meer dan fijne bijkomstigheid bij deze tentoonstelling. En laat ons eerlijk zijn. Turnhout als stripstad van Vlaanderen moet gewoonweg zo n verstripte catalogus in huis hebben!

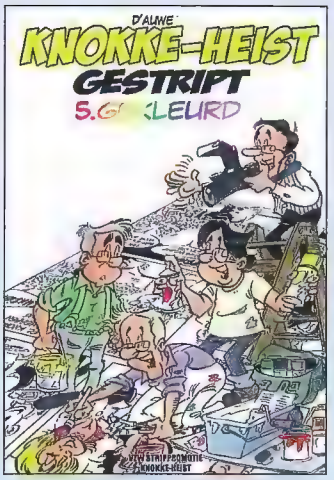

KNOKKE-HEIST STRIPT NU OOK IN KLEUR

Knokke-Heist gestript 5: Gekleurd is een uitgave van vzw Strippromotie Knokke-Heist en dit t.g.v van de stripbeurs die doorging op 6/06/12 in het casino van Knokke. De vier vorige uitgaven, waarin de striporganisatoren denkbeeldige avonturen beleven, waren uitgevoerd in zwart-wit. Nu dus voor het eerst in kleur. Het album bevat 20 gagpagina's aangevuld met een lijst van sponsors.

DE BESTE STRIPS VAN DE KIEKEBOES BIJ STORY

Geen idee of u een reden nodig hebt om het weekblad *Story* te kopen maar als striplief-hebber, en bij uitbreiding reclamestripliefhebber, kan u wel af en toe eens aankloppen bij het blad der roddels. Niet voor de eerste keer gaat het weekblad namelijk in zee met de Kiekeboes. Tussen 15 mei en 4 juni 2012 kon u namelijk – als u 2 euro oplegde – een De Kiekeboes-album bovenop uw wekelijkse *Story* krijgen. Vier weken lang kon Vlaanderen dus weer eens kennismaken met Vlaanderens populairste stripfamilie. De verhalen die verschenen zijn: (15/05) *De Potloodmummie* , (22/05) *Tiznoland*, (29/05) *Het Boemerangeffect* en (04/06) *De affaire Chichi*. Leve de *Story* van de Kiekeboes!

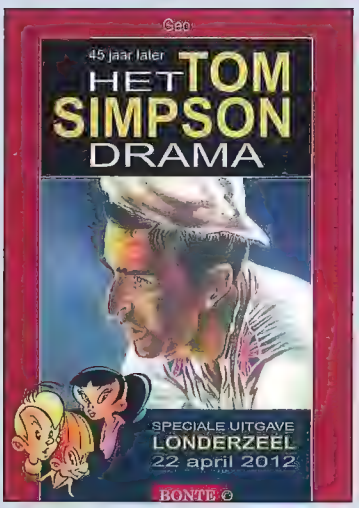

TOM SIMPSON LONDERZEELSE STRIPHELD

Het Tom Simpson Drama is een speciale uitgave t. g. v. de Erfgoeddag met als thema 'Helden' (Londerzeel 22 april 2012). Het boek bevat een kort stripverhaal en een reeks portretten van Vlaamse wielrenners en sporters.

De snoepdoos va

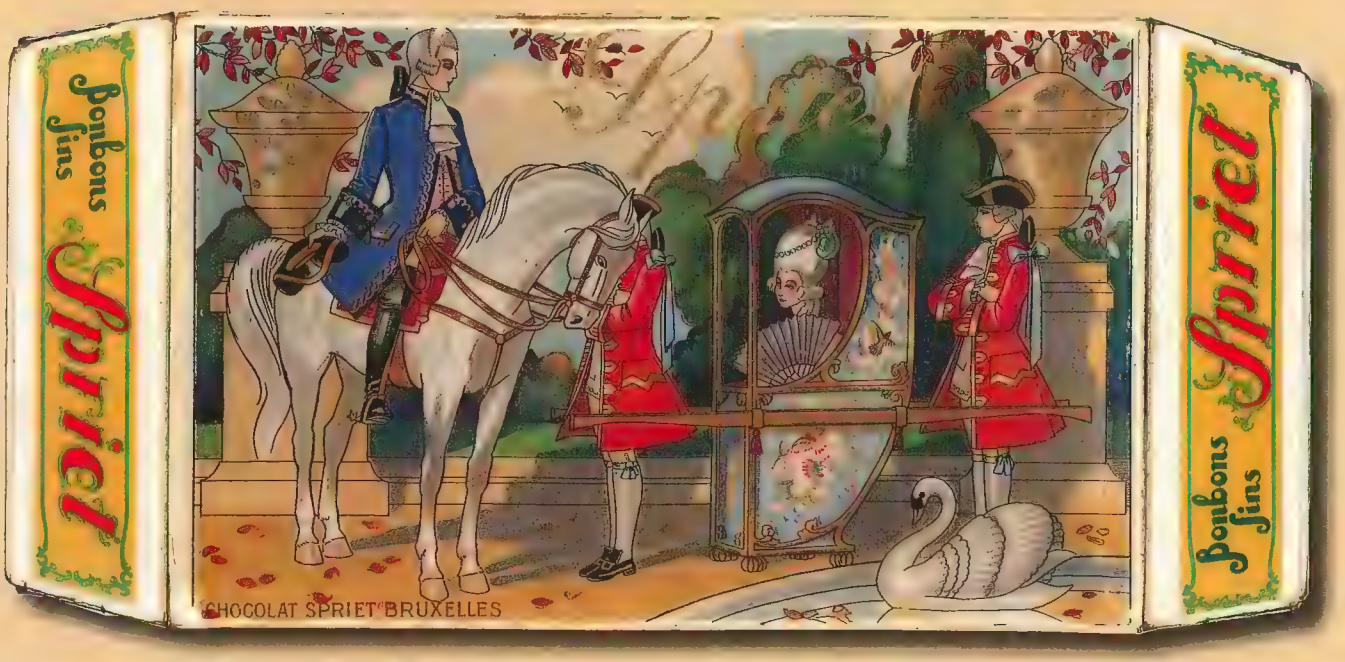

Deksel en zijkant van Sprietchocolade

DOOR PHILIPPE MOUVET

Je zult het maar meemaken. Je jeugddromen willen waarmaken door getalenteerd en gedreven opleidingen in die zin te volgen en in die richtingen een veelbelovende carrière uit te bouwen om dan door de grillen van de kunsttrends en onvoorziene gevolgen van een economische wereldcrisis je dromen in het niets te zien verdampen, om daarna tegen beter weten in en om den brode, op je 38ste, een derde carrière op te starten die je pardoes en vooral toevallig uit het niets naar het firmament der Frans-Belgische stripgoden katapulteert: het overkwam Edgar P. Jacobs allemaal.

E. P. Jacobs is geboren in 1904. Al haalde hij als 15-jarige een handelsdiploma in het beroepsonderwijs, toch zag hij zich niet als ambtenaar door het leven gaan maar eerder als artiest. Van kinds af aan was Edgar geboeid door tekenen en geschiedenis en dacht hij aan een carrière als schilder van grootse, triomfantelijke, bombastische geschiedkundige taferelen. Jacobs gaat daarvoor vanaf 1919 een schildersopleiding volgen aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Brussel, waar hij echter spoedig moet vaststellen dat zulke kitscherige onderwerpen als passé worden bestempeld. De kunstwereld is resoluut de weg van de moderniteit ingeslagen, wat Edgar niet kan bekoren. Wel blijft hij net lang genoeg de lessen volgen om de schildertechnieken behoorlijk onder de knie te krijgen, maar eerder dan tegen zijn zin de kost te moeten verdienen met het schilderen van moderne werken, denkt hij na over andere carrièremogelijkheden.

Gelukkig heeft Jacobs andere passies: opera en zang. Hij zal dus waarschijnlijk nooit naam maken als schilder, maar waarom niet als operazanger? Terwijl hij links en rechts figuranten- en bijrolletjes in allerlei bescheiden spektakels gaat spelen volgt hij zangles op de Muziekacademie te Etterbeek (Brussel). Edgar is begaafd en haalt er in 1929 de eerste prijs. Zodoende gaat hij in Frankrijk aan de slag in de Opera te Lille, waar zijn zangtalent erg gesmaakt wordt. De seizoenen 1930/1931 en 1931/1932 worden voor Jacobs succesvolle jaren als operazanger. Zijn carrière kan niet meer stuk. Hoewel...

Edgar P. Jacobs

Ten gevolge van de grote beurscrash van eind jaren '20 en de daaropvolgende wereldwijde crisis begin jaren '30 wordt in Frankrijk een wet uit 1926, die de quota aan buitenlandse artiesten tewerkgesteld in Franse instellingen vastlegt, effectief van kracht en verliest Jacobs zijn veelbelovende baan. In 1932 is Jacobs terug in Brussel waar, omwille van de concurrentie van de vele teruggekeerde collega's, alle plaatsen op de scène bezet zijn. Edgar zal er niet meer in slagen om een nieuwe operacarrière op te bouwen. Hij is dan 28 en beseft dat hij nooit meer geschiedenisschilder of operazanger zal worden; net de twee richtingen die hem zo nauw aan het hart liggen...

Gelukkig had Jacobs in de jaren voordien ook voor bijkomende inkomsten moeten zorgen om tijdens de soms onzekere jaren op de scène toch brood op tafel te krijgen. Hiervoor had hij zijn tekentalent aangewend om, o.a. in opdracht van verschillende reclamebureaus, allerlei publiciteit en folders te ontwerpen. Dit was niet echt zijn ding maar ja, je moet wel van iets leven, niet waar. Maar ook daaraan komt een einde door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. De "Grands Magasins de la Bourse" waarvoor Jacobs de reclamefolders illustreerde, moeten omwille van de papierschaarste het drukken hiervan noodgedwongen stopzetten en Jacobs is wéér zijn baan kwijt...

Het is dan ook in een iets of wat wanhopige poging dat hij zich op aanraden van zijn vriend Jacques Laudy op de redactie van het jeugdblad *Bravo* aanbiedt. Gelukkig heeft men daar wel werk voor hem: er moeten korte verhalen en legendes geïllustreerd worden en Jacobs blijkt wonderwel hiervoor de geschikte man te zijn. Zonder veel enthousiasme gaat Jacobs vanaf N°33 uit 1941 regelmatig illustraties leveren voor *Bravo*. Een boterham is een boterham en in oorlogstijd is dat al heel wat! Tot plots de publicatie van (*Flash*) *Stormer Gordon*, de dragende Amerikaanse successtrip van het blad, door de Duitse bezetter verboden wordt. Het verhaal is echter niet afgelopen en er moet iemand gevonden worden om daar holderdebolder een aanvaarbaar einde aan te breien. Jacobs, Chinese vrijwilliger van dienst, wordt met deze klus belast en slaagt daar verbazend goed in. Zo goed zelfs dat de redactie beslist om Jacobs aan een soortgelijke strip te laten werken om het verdwijnen van *Flash Gorden* enigszins op te vangen. Het wordt *De U-straal*. De rest van het verhaal is bekend. De enige carrière waarmee Jacobs uiteindelijk zal doorbreken is er dus eentje die hij niet echt had zien aankomen en die hem aanvankelijk niet echt bekoorde. Gelukkig voor ons was Jacobs een echte perfectionist, zelfs in zijn boterhamjobs...

Het overzicht van het tekenwerk van Jacobs vanaf zijn aankomst op de redactie van *Bravo* is vrij goed gedocumenteerd. Zijn publicitair werk uit de jaren voordien echter veel minder. Ook uit zijn persoonlijke archieven is dit niet meer op te maken, want verdwenen/gestolen, verloren gelegd en miraculeus gedeeltelijk weer opgedoken... Nochtans kun je af en toe op (Brusselse) rommelmarkten zaken uit die periode tegenkomen die haast zeker door Jacobs getekend zijn. Spijtig genoeg zijn deze items zelden gesigneerd daar ze gemaakt zijn in de anonimiteit van grote tekenbureaus. Een tijdje geleden vond ik heel toevallig tussen een rommelige stapel oud papier een prachtige oude kartonnen snoepdoos voor de Brusselse Chocolatier Spriet, die overduidelijk vele kenmerken vertoonde van het vroege reclamewerk van Jacobs. Ik liet het aan Philippe Biermé zien, dé Jacobs-specialist en hoeder van het archief van de Stichting Jacobs. Hij bevestigde mijn vermoeden. Ook hij was van mening dat Edgar de doos had geïllustreerd. Echt een hele mooie doos; zonde om het zomaar in mijn kast te steken...

Een stukje voor BSM schrijven leek mij een prima plan. Zodoende. Mooi, hé?

Philippe Biermé bevestigde dat de puzzeldoos "3 aces" (boven) inderdaad van Jacobs was. Hij had de tekeningen hiervoor in het archief van de tekenaar aangetroffen. Over andere puzzeldozen kon hij zich niet uitspreken

BS EXPO

NEEM EVEN EEN PAUZE MET MARC SLEEN!

BLZ. 68

De Avonturen van Hergé
(MOOF) Nog t.e.m. 20 oktober 2012

Begin april verscheen *De Avonturen van Hergé*, een stripalbum waarin een van de beroemdste Brusselaars ooit de hoofdrol speelt. In MOOF, het Brusselse Museum of Original Figurines, kun je je in een sfeervolle expo vergapen aan de originele tekeningen van dit verhaal.
De gelijknamige expo is de eerste tijdelijke expositie van MOOF. Het toont enkele tientallen originelen, zet de hoofdrolspelers uit het boek in de verf en frist de geschiedenis van Hergé en zijn beroemde, gekuifde held op. De tentoonstelling is gesitueerd doorheen het decor van Stichting Raymond Leblanc – tevens één van de hoofdpersonages uit het boek – en dat van Kuifje, en wordt aangevuld met maquettes, bronzen beelden, *figurines*, schetsmateriaal en nog veel meer.

Museum MOOF, Grasmarkt 116, 1000 Brussel
(4 minuten wandelen van NMBS-station Brussel Centraal, in Gallery Horta).
Elke dag open vanaf 10.00 uur. Laatste inkom om 17.00 uur. Gesloten op feestdagen.
T: 0032 (0)2-265 33 25 • E: info@moof-museum.be

100 jaar Marten Toonder
(Belgisch Stripcentrum)
Nog t.e.m. 23 september 2012

Het werk van de striptekenaar, illustrator en schrijver Marten Toonder betoverde meerdere generaties lezers. Niet in het minst met de reeksen *Panda* en *Tom Poes*, die in verschillende Europese landen als krantenstrip verschenen. De tentoonstelling van het Belgisch Stripcentrum luidt een internationaal feestjaar in ter ere van deze twintigste-eeuwse fabeldichter, geboren in 1912 te Rotterdam, en vereeuwigd in een buste die prijkt in het Letterkundig Museum in Den Haag.

Belgisch Stripcentrum, Zandstraat 20 1000 Brussel.
Tel.: + 32 (0)2 219 19 80 • Fax: + 32 (0)2 219 23 76
• visit@stripmuseum.be

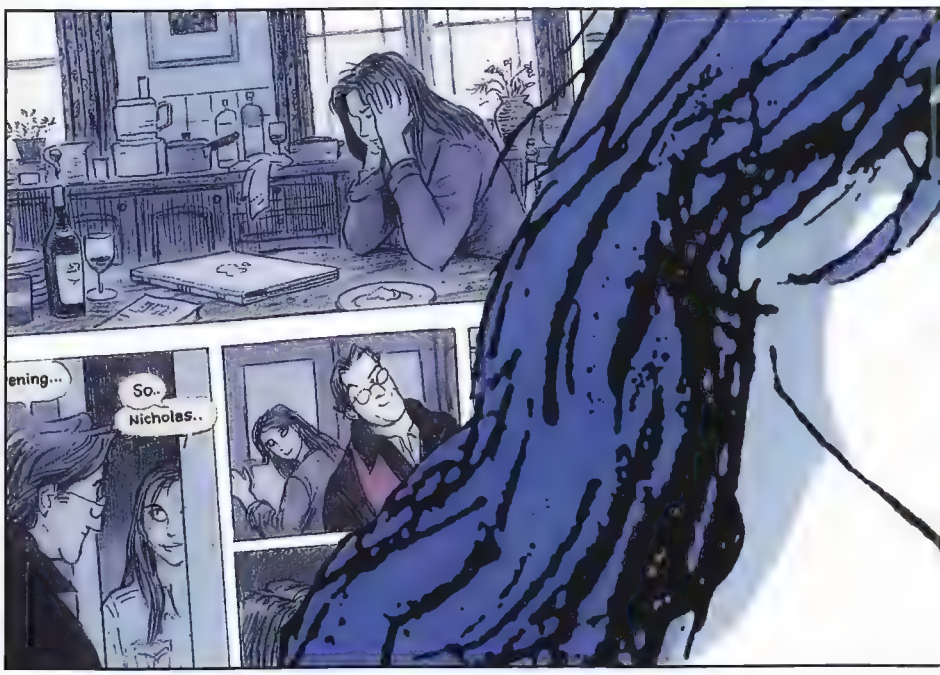

Met Nero aan tafel
(Marc Sleen Museum)
Nog t. e. m. 30 september 2012

Neroverhalen worden steevast afgesloten met een uitgebreid banket, maar sinds *De Kille Man Djaro* uit 1962 is de wafelenbak als afsluiter het handelsmerk van de Nerostrip geworden. Aan het frietkot van Nero's goede vriend Jan Spier schuiven bekende en minder bekende personages aan voor een lekker pak friet. Maar Nero zou geen Belg zijn als hij zich niet regelmatig te goed doet aan lekkere Belgische bieren en champagne.
Deze tentoonstelling kadert in Brusselicious, het jaar van de gastronomie in Brussel, en staat onder het toezicht van de bekende Brusselse chef-kok Albert Verdeyen.

Marc Sleen Museum, Zandstraat 33-35, 1000 Brussel. Alle dagen open (behalve op maandag) van 11 tot 13 uur en van 14 tot 18 uur • www.marc-sleen.be

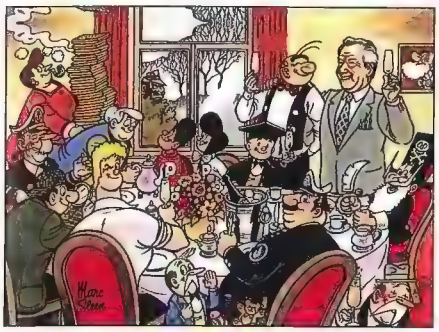

Strips & auto's: Marvano en Olivier Marin
(Cité de l'Automobile) Nog t.e.m. 30 september 2012

Elk jaar, aan het begin van de zomer, transformeert het Franse Mulhouse zich tot de hoofdstad van de auto. Dan gaat er naar aloude traditie het grote autofestival door. Een dubbelexpo kan hierbij op toch wel enige aandacht rekenen van ons. Een expo die het huwelijk tussen de auto en het stripverhaal in de kijker zet. Marvano en Olivier Marin, twee topauteurs die een grote passie hebben voor de auto, exposeren er hun tekenplaten en originele tekeningen. Uiteraard tonen deze werken hun liefde voor de auto, of wat had u gedacht?

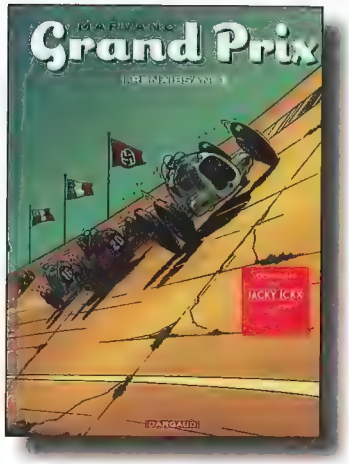

Cité de l'Automobile
Elke dag open van 10u. tot 18u.
15 rue de l'épée 68 100 Mulhouse

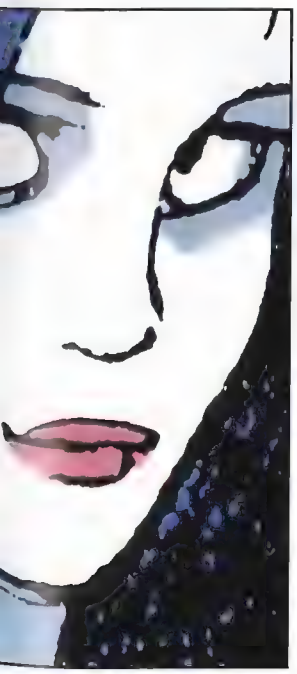

Retrospectieve Posy Simmonds
(Belgisch Stripcentrum) Nog tot 25 november 2012

Typisch Engels zijn de stripverhalen van Posy Simmonds, doorspekt als ze zijn met literaire zinspelingen, klassenconflicten en onderdrukte verlangens. Laat je niet misleiden door haar gereserveerdheid en haar aristocratische, kristalheldere tongval. Haar observatievermogen is vlijmscherp, haar nabootsing van accenten en typetjes pijnlijk precies. Jarenlang was Posy nauwelijks bekend buiten de Britse grenzen, met uitzondering van de lezers van de Guardian, die wekelijks haar sociale satire over de liberale familie Weber konden volgen. Met uitzondering ook van de lezers van haar kinderboeken, o.a. Fred, waarvan de tekenfilmversie een Oscarnominatie kreeg. Er kwam echter verandering met de tragische vrouwelijke hoofdpersonages Gemma Bovary en Tamara Drewe, die centraal staan in haar slimme herwerking en actualisering van romans van Gustave Flaubert en Thomas Hardy. In haar mysterieuze moordstrips slaagt Posy erin hun verhalen op ingenieuze wijze nieuw leven in te blazen.
De Franse versie van Tamara Drewe (Denoel) won in 2009 een belangrijke prijs op het Internationale Stripfestival van Angoulême. In 2010 maakte Stephen Frears een geslaagde filmversie die veel succes kende. Het Belgisch Stripcentrum te Brussel is vereerd om als eerste het orgineel werk en enkele nooit getoonde schetsen van Posy Simmonds aan het publiek te tonen en zo een overzicht te bieden van haar gehele carrière. Dit bevestigt dat Posy Simmonds, nu in verschillende talen vertaald en steeds bekender, niet langer een goed bewaard geheim is, maar een nationale trots die een internationaal publiek weet te bekoren.

Belgisch Stripcentrum, Zandstraat 20 1000 Brussel • Tel.: + 32 (0)2 219 19 80 • Fax: + 32 (0)2 219 23 76 • visit@stripmuseum.be

SLEENS CURIOSAHOEKJE

DOOR **YVES KERREMANS**

Toen televisie nog een analoge aangelegenheid was – de prehistorie van de tv – was het ineenpuzzelen van de programmatie van een tv-avond geen sinecure. Alle programma's kregen een duurtijd toegemeten maar in werkelijkheid vielen er regelmatig enkele minuten op te vullen tussen twee programma's. Net als bij haar grote voorbeelden uit Engeland en Duitsland maakte de toenmalige BRT (Belgische Radio en Televisie, voorloper van de huidige VRT) gebruik van interludiumfilmpjes en pauzetekeningen. Die interludiumfilmpjes toonden rustige (lees slaapverwekkende) beelden van bijv. de Brugse Reien. Voor de pauzetekeningen deed de nationale omroep een beroep op kunstenaars, grafici en cartoonisten.

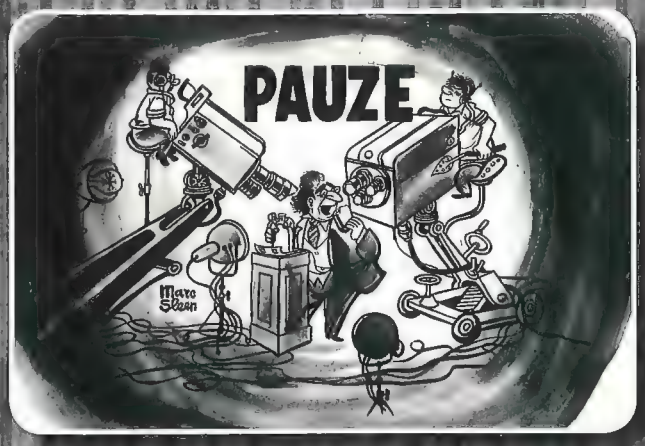

Foto's van pauzetekeningen door Marc Sleen

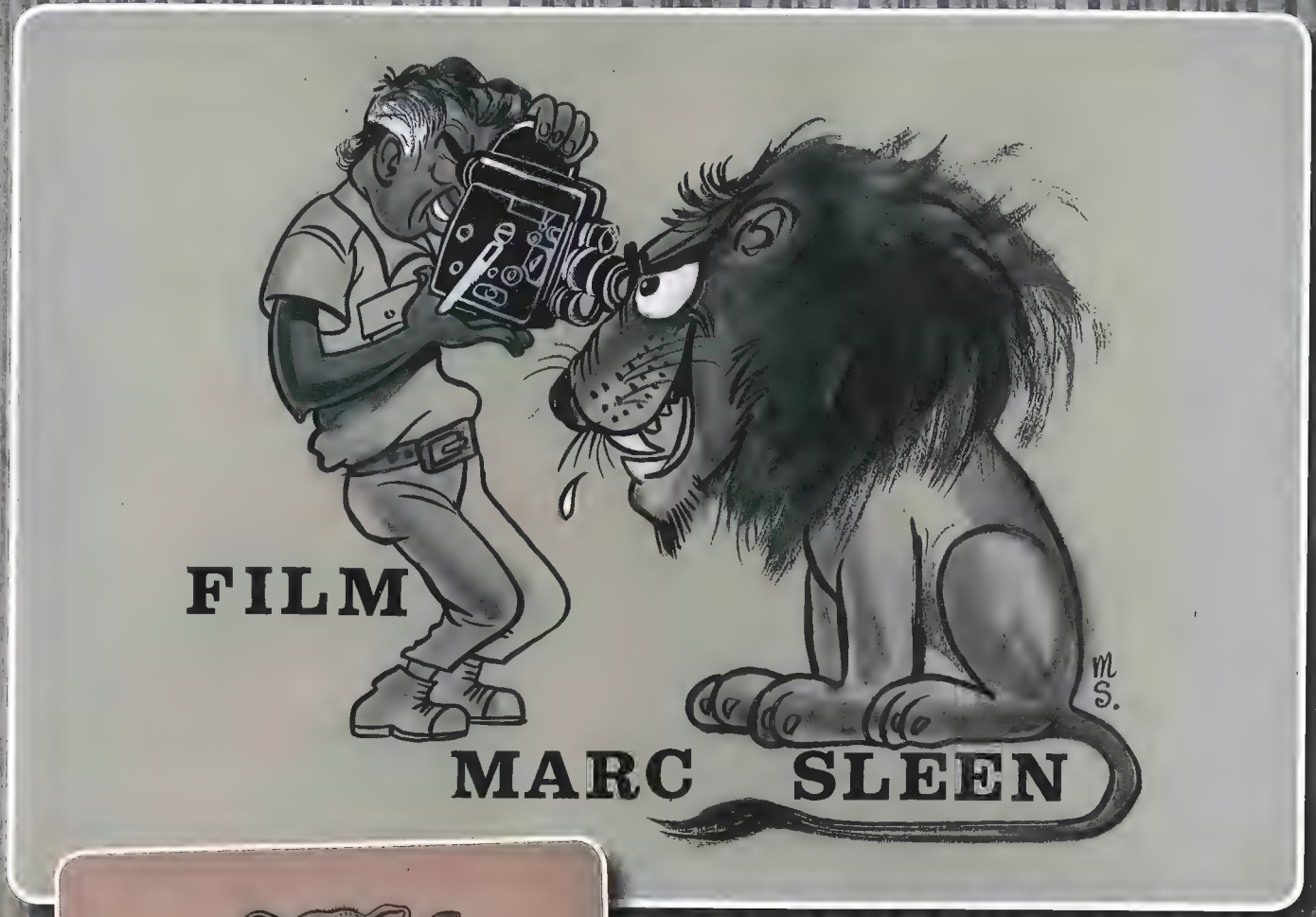

Boven: Originele pauzetekening voor safaridocumentaire door Marc Sleen.
Links: Met een olifant op school (1962) was Marc Sleens eerste safariprogramma op de BRT.
Onder: Originele pauzetekeningen met grafotie van het gebruik van beschaafde omgangstaal.

Die tekeningen waren niet alleen bedoeld om grappig of informatief te zijn maar dienden meestal ook een hoger doel, zoals de arbeidsveiligheid, de verkeersveiligheid en het gebruik van beschaafde omgangstaal. In het rijtje van 'pauze-tekenaars' vinden we naast Buth (Leo De Budt), Freddy (Freddy Duynslaeger), Hugoké (Hugo de Kempeneer) en Got (Gommaar Timmermans) niemand minder dan Marc Sleen. De geestelijke vader van stripreeksen zoals Nero, De Lustige Kapoentjes en Piet Fluwijn en Bolleke vond nog de tijd om talrijke pauzetekeningen te maken. Die tekeningen zijn niet altijd gesigneerd maar tonen overduidelijk de tekenkunst van Marc Sleen op zijn best. Een volledige lijst is er (nog) niet maar er bestaan voldoende originele tekeningen en foto's van pauzetekeningen om de lezers te verbazen met een selectie van deze pareltjes...

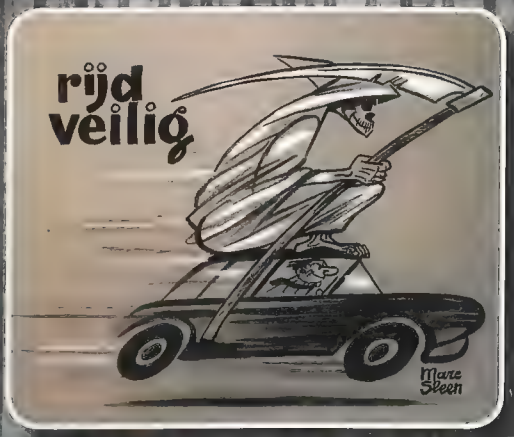

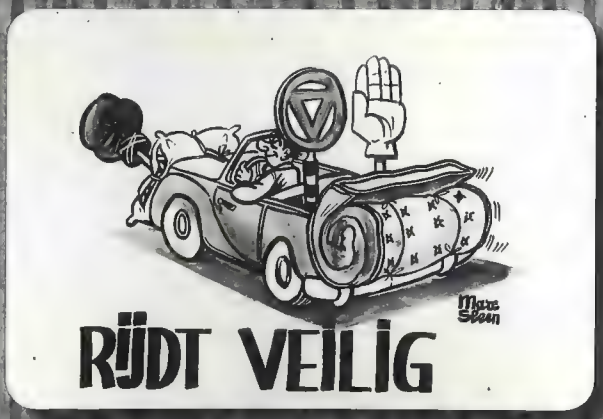

Boven:
Originele pauzetekeningen en foto's van pauzetekeningen uit het thema van de verkeersveiligheid

DE LUSTIGE KAPOENTJES

Agent Petter?
Ja?
DE LUSTIGE KAPOENTJES
Wat scheelt er, Kobe?
TURLULULU...
O... momentje...
Hallo, ja?...
Je vriend? Nee, die is hier ni. Misschien kan ik je helpen?... Je staat in de winkel en je weet ni welk kleedje te kiezen?
Och kom, mag ik je ni eens verwennen? Neem ze alle drie.
Ach, da is niets. Je weet toch hoe graag ik je zie...
Bij een nieuw kleedje hoort een frisse look. Waarom ga je ni even bij Jeff Nice voor een gelaatsverzorging? Ja, op mijn kosten!
Wa is er met jouw wagen?... Pfff... Morgen gaan we naar Marcs' Slee. Dan koop ik wel een nieuwe voor je.
Hoezo je gelooft je oren ni? Weet je wa, ik nodig je uit voor een diner bij Chez Willy Vanderstier... Ja, ik jou ook. Tot straks, schatje!
Heu... Kobe... niet dat ik jouw gesprek heb afgeluisterd maarrrr... heb jij per toeval het groot lot gewonnen?
Wie? Ikke? Helemaal ni!
Maar hoe ga jij al die geschenken voor euh... jouw vriendin betalen?
Hoezo, mijn vriendin?
Het meisje dat belde naar je gsm. Akkoord, het was technisch gezien niet "jouw" vriendin, maar zo te horen is dat maar een detail.
Er belde helemaal niemand naar mijn gsm.
Ha, je deed maar alsof er iemand belde!
Ho neen, da telefoongesprek was wel echt...
...maar dit is jouw gsm, ni die van mij. Je hebt die laten liggen in het jeugdlokaal! De vriendin van de burgemeester belde je net.

38-BSM 1

BEN SEYS - TOM BOUDEN '11

DE LUSTIGE KAPOENTJES

Ah! Anna heeft een taart gebakken voor het bal van de burgemeester!
Die is van mij! Miam miam!
HELP! POLITIE! HOUD DE DIEF!
Agent Petter! Vlug! Die kant uit!
Sorry, het is zondag vandaag. Dan werk ik niet.
Ik zag net da Kobe met Anna's taart wegliep.
Een taart? Wie steelt er nu een taart?
Anna kijkt de hele dag naar kookprogramma's. Haar gebak is héél lekker.
Het is de hoogste tijd da we Kobe eens een lesje leren! Kom, we gaan naar Anna.
De volgende dag...
Anna heeft een nieuwe taart gebakken, Kobe!
Wow! Ik ruik het tot hier!
HELP! DIEF!
Da zal smaken! Hihihi!
Hij is in de val getrapt!
Boontje komt om zijn loontje!
Hij is achter deze schutting verdwenen met zijn taart. Luister!
KRAK!
AUW!
Heel mijn gebit naar de knoppen! Ai! Au!
Een taart van gewapend beton! Misdaad loont ni, Kobe!
Hebben ze jou nooit gezegd da snoepen slecht is voor de tanden? Hihihi!

52-BSM 6

HEC LEEMANS - TOM BOUDEN '12

BS

BRABANTSTRIPNIEUWS

NOG MEER ONTHULLENDE FOTO'S OP BLZ. 78!

COLLECTIE FENIX
IN VOORBEREIDING

DE MUSKETIERS VAN 'T SCHIPPERSKWARTIER

Het tweede album van de muskeers dat in onze Fenix collectie verschijnt. Nostalgie uit *Zonneland* getekend door Rik Clément.

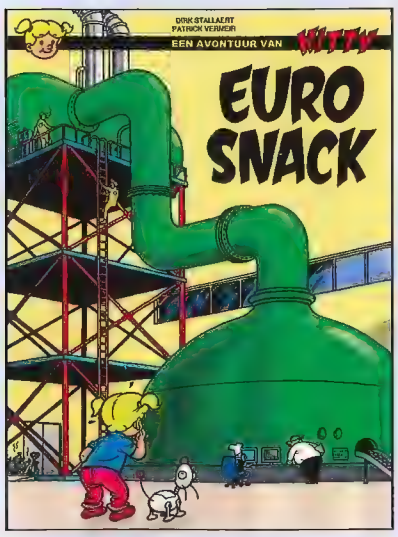

KITTY - EURO SNACK

Kitty, Chips, Bombazijn, Pappie, Bambino en veel hamburgers! Een nieuw album van *Kitty* door Dirk Stallaert en Patrick Vermeir.

DE VROLIJKE BENGELS

Met dit album vervolledigen we de avonturen van de vrolijke bengels die in *Het Nieuwsblad* verschenen zijn in 1948. De laatste gags in dit album zijn een aanloop naar het opnieuw verschijnen van *Ons Volkske* als zelfstandig weekblad begin 1949.

Met een cover getekend door Luc Morjaeu!

COLLECTIE FENIX PAS VERSCHENEN

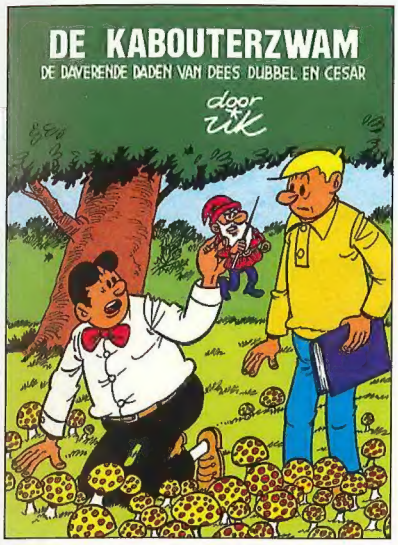

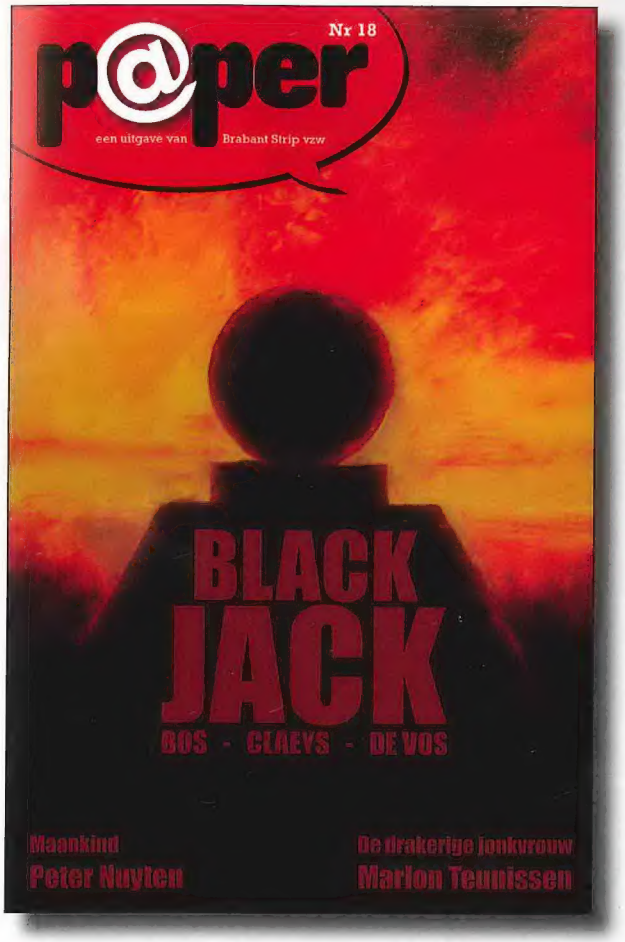

Nieuwe P@per

Gejuich alom want u kan weer genieten van een wel gevulde P@per waarin striptalent van Vlaamse en andere bodems hun creaeve hersenspinsels helemaal loos laten gaan!

GEZOCHT

(18/05) Brabant Strip Magazine 24
aygbosmans@gmail.com

(02/05) Originele bladzijde 5/6 van het album SOS meteoren van Blake en Mormer, Lombard uitgaven 1959
peterderoeck1964@gmail.com

(11/04) Bijlage Rijk der Vrouw 1952-1959 met o. a. Snorretje en Trippelteen en Cric en crac
roger.decadt@skynet.be

(06/04) Van Jan Bosschaert een mooie tekening of een cover van Sam, de emaillen plaat van Sam en het luxe album metaal keitofin beperkte oplage.
erwin.kellens1@telenet.be

AANGEBODEN

(21/04) Heel wat Jef Nys materiaal zoals : luxe-Middelkerke (zonder prenten) met kleine boekje, Samedi Jeunesse met Jommeke (heel moeilijk), biografie, eerste drukken in mooie staat. Ook tal van Ohee's van de eerste periode. Luxe Bakelandt met prent. Biografie en bibliografie van Willy Vandersteen en enkele gele luxes van Suske en Wiske. Panda uitgaven van Chick Bill.
myriam.leers@pandora.be

(11/04) te ruil: luxeboek van De purperen pillen met supermooie originele toppagina. Strooknummers: 157 158 159 160, via mijn mail kan u een foto hiervan zien indien nodig. Ik zou ze graag willen ruilen voor oud Sleen-tekenwerk zoals Bolleke of de Kapoentjes, een prijsverschil is overeen te komen.
claesen.dirk@telenet.be

GESLAAGDE EXPO & BEURS

Foto's boven: De expo Christelijke helden in Vlaamse strips in Mechelen naar aanleiding van de Erfgoeddag was een succes.

Foto's beneden: Ook het gloednieuwe stripfestival in Sint-Lievens-Houtem was een feest!

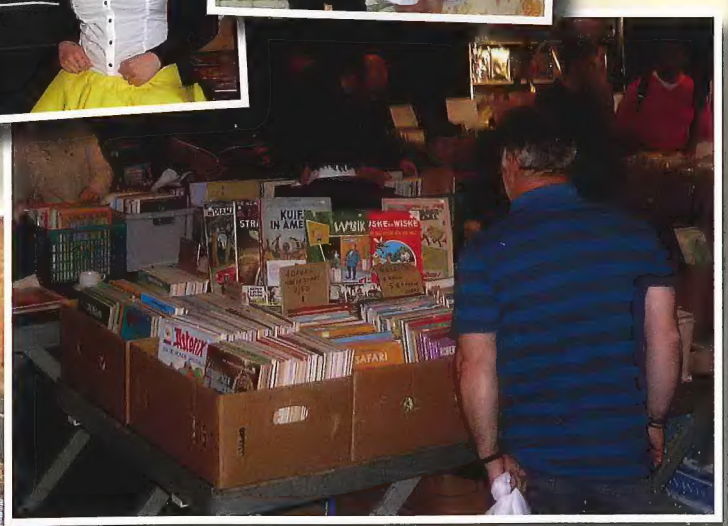

BS AGENDA

FAMILIEDAG

Zondag 16 september van 13.30u tot 17.30
Gezellige familiedag met extra aandacht voor de Brasschaatse striptekenaar Bob Mau met de medewerking van uitgeverij Bonte, uitgeverij Adhemar en Brabant Strip vzw. Met kinderanimatie en muzikale optredens.

Gemeentepark Brasschaat, nabij het kasteel van Brasschaat, inkom op de Miksebaan, ter hoogte van de Door Verstraetelei.
Vanaf juli meer info op www.dekortenacht.be

20 juli tot 5 augustus
Middelkerke - 26ste stripfestival
De Greefplein. zeedijk van 10u00 tot 12u00 en 14u00 tot 18u00.
Met diverse signeersessies
Info: http://www.stripbdmiddelkerke.be/

21 en 22 juli
Contern - 19de Festival international de le BD
In de straten van het dorp, van 10u00 tot 19u00. Met diverse signeersessies.
Info: http://www.bdcontern.lu/

18 augustus
Kampen - 14de stripspektakel
In de Oudestraat, Van Heutsplein van 10u00 tot 17u00.
Met signeersessies van Gerard Leever, Gerben Valkema, Luc Morjeau, Patty Klein, Paul Geerts, Wilma Vandenbosch,...
Info: http://www.kamperstripspektakel.nl/

25 en 26 augustus
Valkenswaard - 27ste Brabants Stripspektakel
In de Health & Sports Club, Pastoor Heerkensdreef 15 van 10u00 tot 18u00.
Met signeersessies van Boekholt, Marq Van Broekhoven, Uco Egmond, Geinz, Jean-Claude Servais, Arnaud Stouffs,...
Info: http://www.brabantsstripspektakel.nl/

WE BAKKEN ZE WEER BRUIN OP HET 27E
MET TOBIKON
BRABANTS STRIPSPEKTAKEL
- GROTE RUILBEURS
- SIGNERENDE STRIPAUTEURS UIT BINNEN- EN BUITENLAND
- SPECIALE BEURSUITGAVEN
- BEIDE DAGEN VEILING
- GRATIS PARKEREN
ADRES : HEALTH & SPORTS CLUB VALKENCOURT
PASTOOR HEERKENSDREEF 15, VALKENSWAARD, NL
25 EN 26 AUGUSTUS 2012
MEER INFO? WWW.BRABANTSSTRIPSPEKTAKEL.NL

2 september
Elversele - Strip-, platen-, cd- en DVD-beurs
In Zaal "Emiel Naudts", Hof Ter Elslaan 1A van 10u00 tot 17u00.
Info : lutgarde.degraeve@telenet.be of 0497/64 41 77

8 en 9 september
Breda - Stripfestival 2012
Met tal van signeersessies.
Info: http://www.stripbeursbreda.nl/

29 en 30 september
Hasselt - Striptweedaagse
In Capucienenstraat 10 van 10u00 tot 17u00. Met signeersessies van Hachel, Geert De Sutter, Marc Verhaegen, Thomas Schraeyen en Joey Potargent.
Info: www.stripbeurshasselt.be

20 en 21 oktober
Hamme
In Zaal H@mbiance, Kaaiplein 35.
Zaterdag 20 van 14 tot 22 uur.
Zondag 21 van 9 tot 18 uur.
Meerdere tekenaars aanwezig.
Info en inschrijvingen: Werner Van Calster 0486/29 07 07

18 november
Gooik 6de stripbeurs
In cultuurschuur De Cam, dorpstraat 67 van 10u00 tot 18u00.
Met signeersessies van Ron Van Riet, Erwin Sels, Waldo Van Gheluwe en D'Auwe.
Info: jp.deloecker@telenet.be

2 december
Gent
ViP-school, Martelaarslaan 13 van 10u tot 18u. Met signeersessies.
www.gentsestripbeurs.be

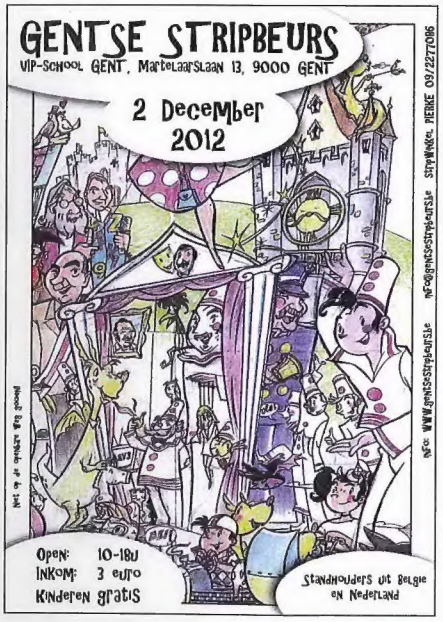

9 december 2012
Turnhout Ledendag Brabant Strip
In Zaal Den Donk, Kapelweg 52 te 2300 Turnhout (Vlakbij afrit 24 van de E34).
Iedereen welkom van 13 tot 17 u,
opstellen standhouders vanaf 12 u.
Ieder lid heeft recht op een gratis ruilstand
Vooraf reserveren bij Paul De Bont:
(0032) (0)14 / 65 73 79 (na 18u)

catawiki

catawiki.nl
catawiki.be

Nu 2 avonden
Wekelijkse stripveiling!

- Bieden vanaf **vrijdag**.
- Kavels lopen op twee avonden af: **maandag en woensdag** vanaf 20:00 uur.
- Aanbod van **professionele en particuliere** aanbieders.

Opbrengst **€1.950**

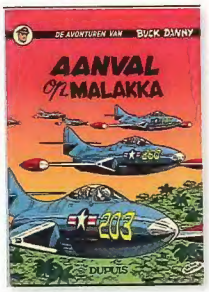

Opbrengst **€500**

Opbrengst **€750**

Opbrengst **€220**

Opbrengst **€420**

catawiki.nl/stripveiling

Zelf verkopen op de veiling?
Kijk voor uitleg op catawiki.nl/stripveiling/verkopen

Bekijk ook onze
Stripdagaanbieding

- Strips, zeefdrukken, beelden, etc.
- Kortingen van 50% of meer.
- Elke dag een unieke aanbieding!

catawiki.nl/dagaanbieding

's Werelds grootste catalogus & marktplaats voor verzamelaars